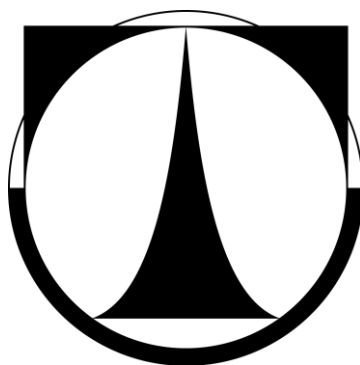

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta umění a architektury

PAMÁTNÍK „POVODNĚ 2010“ CHRASTAVA

Diplomová práce

Josef Trakal

Liberec 2015

PAMÁTNÍK „POVODNĚ 2010“

CHRASTAVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

STUDIJNÍ PROGRAM: N8208 DESIGN

STUDIJNÍ OBOR: DESIGN PROSTŘEDÍ

Autor práce: Josef Trakal

Vedoucí práce: MgA. Leona Matějková

POČET STRAN TEXTU	56
POČET OBRÁZKŮ	53
POČET TABULEK	00
POČET PŘÍLOH	04

Liberec 2015

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Fakulta umění a architektury

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	Josef Trakal
Osobní číslo:	A13000053
Studijní program:	N8208 Design
Studijní obor:	Design prostředí
Název tématu:	Památník „povodně 2010“ Chrastava
Zadávací katedra:	Katedra Environmental Designu

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Diplomová práce se bude snažit využít solidaritu, která po povodni ve městě Chrastava mezi lidmi nastala. Stane se tak esencí k vytvoření projektu, který ji bude připomínat a zároveň bude mít vnitřní význam pro chrastavskou komunitu.

1. Koncept
2. Vizualizace, fotodokumentace, videodokumentace
3. Průvodní teoretická zpráva ve formátu A3 nebo A4 (minimum 30 normostran A4). Zpráva obsahuje mezi jinými úvod, přehled literatury a zdrojů, výsledky a diskuzi a řídí se specifikacemi v dokumentu “Požadavky na vypracování bakalářské práce – KED“. Zdroje musí být citované dle Harvard systému.
4. Elektronická podoba všech částí diplomové práce na CD-ROM (akceptovatelné formáty jpg, pdf, mp3, mp4).
5. V systému STAG (Moje studium-Kvalifikační práce- Doplnit údaje o práci) vložit veškerá data o práci a soubor obsahující kompletní výkresovou i textovou dokumentaci, průvodní zprávu, technickou zprávu a doplnit související textová pole.

PROHLÁŠENÍ

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména §60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu užití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tom případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a event. konzultantem.

29. května 2015

Josef Trakal

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych rád poděkoval vedoucí mé diplomové práce, MgA. Leoně Matějkové a asistentu MgA. Jiřímu Jindřichovi, za vynikající přístup, spolupráci a vedení nejen při tvorbě bakalářské a diplomové práce, ale i po celou dobu mého studia.

Rovněž děkuji za ochotu při poskytnutí osobních příběhů, fotografií, zážitků a vzpomínek (kladných i záporných) obyvatelům města Chrastavy. Dále za poskytnutí odborných konzultací, vydání žádaných materiálů a informací pracovníkům městského úřadu, městského muzea a informačního centra města Chrastava.

Dále patří poděkování oponentovi Mgr. Ivoně Špačkové za odbornou pomoc při tvorbě diplomové práce.

V neposlední řadě bych chtěl poděkovat svým rodičům za podporu v průběhu celé doby mého studia.

ABSTRAKT

Téma mé diplomové práce zní „památník povodně 2010 - Chrastava“. Práce řeší nové pojetí památníku ve městě, které bylo v roce 2010 zasaženo bleskovou povodní, která byla pro město šokem a velmi nežádoucím krátkodobým hostem. Pro všechny místní zasažené i nezasazené to byla velmi smutná zkušenost. I když byla návštěva povodní velice krátká, následky po sobě zanechala mohutné. Jejich řešení trvá dokonce do dnes, ač je to už pět let. V roce 2014 sice vznikl v Chrastavě pomník pro tuto událost, ale zcela nevyjadřuje podstatu. V práci se snažím najít nové pojetí, oproti stávajícímu řešení, které nebude připomínat zlo, které město postihlo, ale chci upozornit a připomenout to, co nastalo bezprostředně po povodni. Vzácné okamžiky, které se už nikdy nemusí opakovat. Velká vlna solidarity a pomocných rukou, ochota nezištné pomoci i naprosto cizímu člověku. Přítomnost čistého altruismu mezi lidmi. Budu se snažit využít pozitivního přínosu, který vznikl z negativní události.

Mým záměrem je vytvořit projekt, který bude mít vnitřní význam a bude přínosem pro chrastavskou komunitu. Projekt, který připomene solidaritu mezi lidmi.

KLÍČOVÁ SLOVA

solidarita, altruismus, památník, povodně, Chrastava, setkávání, slavnost

ABSTRACT

The theme of my diploma theses is „The Memorial of floods 2010 – Chrastava“. The work deals with a new conception of the memorial in the town, which was hit by flash floods. This undesirable guest was a big shock for the town and a very sad experience for local people. Although the visit of floods was very brief, the consequences left behind are massive. Their solution have lasted until now, although it was five years ago. In 2014 the monument of this event was created, however it doesn't reflect its nature completely. It reminds evil that struck the town. In a contrast to that, this work try to find a new approach, which will point out and recall what occurred immediately after floods. Rare moments that may never happen again. A great wave of solidarity and willingness to help to stranger. The presence of true altruism among people. So I try to take advantage of positive benefit that originated from negative event.

My aim is to make a project that will have an inner meaning and will bring benefits for Chrastava's society. The project, that will remain solidarity among people.

KEY WORDS

Solidarity, altruism, memorial, floods, Chrastava, meetings, celebration

OBSAH

1 ÚVOD	- 9 -
1.1 Čím se práce zabývá.....	- 10 -
2 ROZBOR NÁZVU (slovní) – vymezení pojmů	- 11 -
2.1 Památník.....	- 11 -
2.2 Povodeň.....	- 12 -
2.2.1 Povodeň vs. záplava	- 12 -
2.2.2 Základní druhy povodní v České republice.....	- 13 -
2.2.3 Povodně v České republice – souhrn.....	- 13 -
2.3 Povodně Chrastava.....	- 13 -
2.3.1 Povodně v Chrastavě - historie	- 13 -
2.3.2 Povodně v Chrastavě - dnes (2010).....	- 14 -
2.4 Chrastava.....	- 16 -
3 PROUDY UDÁLOSTÍ, VNÍMÁNÍ A OVLIVNĚNÍ	- 18 -
3.1 Veřejná soutěž – Památník povodně 2014	- 19 -
3.1.1 Místo umístění památníku v Chrastavě	- 19 -
3.1.2 Materiál na výrobu památníku v Chrastavě.....	- 20 -
3.1.3 Rozpočet na realizaci památníku v Chrastavě.....	- 21 -
3.2 Pomníky a památníky povodním v jiných městech v ČR.....	- 22 -
3.2.1 Památník Kryry 1872	- 22 -
3.2.2 Památník Stebno 1872	- 23 -
3.2.3 Památník České Budějovice 1888	- 23 -
3.2.4 Památník Praha 2009 – Socha Harmonie	- 24 -
3.2.5 Památník Chrastava 2014	- 24 -
3.3 Město po povodni.....	- 25 -
3.3.1 Vizualní změna města „po povodni,,	- 25 -
3.3.1 Vizualní změna města „dnes,,	- 28 -
3.4 Analýza města	- 29 -
4 PŘÍBĚHY	- 33 -

4.1 Příběhy zasažených rodin.....	- 33 -
4.1.1 Karlíkovi.....	- 33 -
4.1.2 Zatočilovi.....	- 39 -
4.1.3 Zahradníkovi.....	- 42 -
4.1.4 MŠ Chrastava	- 45 -
4.1.5 Valdmanovi	- 46 -
4.1.6 Další příběhy	- 47 -
4.2 Vzácné okamžiky po povodni	- 48 -
4.3 Inspirace	- 50 -
5 VNÍMÁNÍ SOLIDARITY	- 53 -
5.1 Obecné vnímání solidarity	- 54 -
5.2 Organizace zabývající se sbírkovou činností	- 55 -
5.2.1 Den v boji proti rakovině.....	- 55 -
5.2.2 Světový den v boji proti AIDS	- 56 -
5.2.3 Movember.....	- 57 -
5.2.4 Kapka naděje	- 57 -
5.3 Znak sbírkových organizací	- 58 -
5.4 Pohled Chrastaváků na solidaritu.....	- 61 -
5.4.1 Zrod myšlenky.....	- 62 -
5.4.2 Jan Gehl – Život mezi budovami.....	- 62 -
6 ANALÝZA LOKALITY	- 64 -
6.1 Historie pozemku	- 65 -
6.1.1 „Kulturák“	- 65 -
6.1.2 „Kovák“	- 67 -
6.2 Pěší infrastruktura a pohyby okolo pozemku.....	- 69 -
7 IDEA KONCEPTU.....	- 71 -
7.1 Cesta ke konceptu - shrnutí	- 71 -
7.2 Směry konceptu.....	- 72 -
8 PROVEDENÍ.....	- 73 -

8.1 Utváření prostoru	- 73 -
8.2 Slavnosti 7.8.....	- 80 -
9 OBRAZOVÉ PŘÍLOHY	- 82 -
10 ZÁVĚR	- 92 -
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	- 94 -
SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH V TEXTU	- 95 -
PŘÍLOHY	- 97 -

1 ÚVOD

Tématu - Památník „Povodně 2010“ Chrastava jsem se začal věnovat, protože se jedná o téma, které je mi velice blízké. Jedná se o projekt pro město, ve kterém žiji již od svého narození, tudíž mám k němu kladný vztah. Strávil jsem zde velkou část svého dětství, dospívání i období dospělosti. Povodně, které Chrastavu v roce 2010 postihly, pro mě byly velice zvláštní a srdcovou záležitostí, protože jsem viděl město, ve kterém jsem vyrůstal a ve kterém doposud žiji, jak ho pomalu pohlcuje voda. Do dnes si pamatuji ten moment, kdy jsem spatřil ulici, kde denně proudí velké množství lidí, jak jí protéká divoká špinavá řeka, které měla místy v průtoku ulic skoro 2 metry hloubku. Všude panovala obrovská bezmoc. Ať už přímo u lidí, tak i z celkové atmosféry ve městě. Jednalo se o krátkou chvíli a přitom se to zdálo být jako celá věčnost. Popsat pocity jaké jsem cítil je velice těžké, ale přirovnal bych je k šoku, ke snu k něčemu nereálnému co vás naprosto odzbrojí. Myslím, že mé pocity byly mnohem slabší než pocity lidí, kterým voda protékala skrze jejich ložnice, kuchyně, zahrady a i přes to si myslím, že tu emoci jsem prožíval velmi silně.

Když voda opadla, tak jsme s celou rodinou nelenili a hned jsme vyrazili na pomoc při odklizení škod. Při prvním průchodu města po opadnutí vody jsme jen koukali s otevřenými ústy. Kdo neviděl na vlastní oči co my, tak si jen těžko představí sílu vodního živlu. Vyfasovali jsme různé náčiní, desinfekční a hygienické prostředky, které byly do města dovezeny z humanitárních prostředků například jiných měst. Událost probíhala ve všech zpravodajských médiích, takže o hmotnou pomoc nebyla v tu chvíli nouze. Moje matka pracuje v mateřské škole, která byla přímo v hlavním toku rozvodněné řeky, tak bylo jasné, kam půjdeme pomáhat. Otec se od nás oddělil a šel na pomoc jeho rodinným známým. Takto jsme fungovali celkem tři týdny denně od rána do večera. Pomocníků jako jsme byli my, bylo v Chrastavě mnoho. Odhadem asi 20 lidí u každého zasaženého domu. Povodně jsou zkáza, která do města přinesla mnoho špatného. Strach, bezmoc, beznaděj, vyčerpání. Ovšem každá mince má dvě strany a i tato událost má svou pozitivní tvář. Byla jí solidarita, která se linula městem. Čistý altruismus a nezištná pomoc blízkých osob, rodin sobě navzájem, ale i naprosto cizích lidí a dobrovolníků. Bylo hezké vidět, jak umí lidé držet pohromadě za jeden provaz, zažít to na vlastní kůži. Vidět je jak bojují za stejnou věc. Jak se navzájem

podporují. Psychicky i fyzicky. Byl to hezký okamžik uvědomit si, že něco tak děsivého jako jsou povodně, spustilo mezi lidmi něco tak čistého jako je solidarita a nezištnost. A spousta lidí na tyto okamžiky rádo vzpomíná.

1.1 Čím se práce zabývá

Diplomová práce se bude snažit využít čistých okamžiků jako je například solidarita, která po povodni ve městě Chrastava mezi lidmi nastala. Stane se tak esencí k vytvoření projektu, který ji bude připomínat a zároveň bude mít vnitřní význam pro chrastavskou komunitu. Zabývám se vnímáním solidarity obecně a konkrétním vnímáním tohoto pojmu v Chrastavě. Celkově jsem se v práci dostal hluboko do problematiky, ze které vzešlo spousta otázek a nových směrů, kterých i mě velice často ukázaly nový pohled na věc a toho se v práci budu snažit využít.

2 ROZBOR NÁZVU (slovní) – vymezení pojmů

2.1 Památník

Je vysvětlován jako objekt, který slouží jako centrální místo, jehož účelem je připomínat nějakou významnou událost, která se stala a je hodna neustálého připomínání i v budoucnosti. Často bývá předmětem připomínky osoba, která je obvykle mrtvá. Většinou se zasloužila o něco tak zásadního, že je ve společnosti po té připomínána. Památníky mohou být například muzea, která se nacházejí v místě dané události. Může se jednat i o sochy, sousoší, různé monolity, nebo fontány. Často bývají jako památníky tvořeny i celé parky. Jako památník lze považovat i náhrobní kámen, kterých vidíme velké množství na všech hřbitovech. Další z forem památníku bývají i pamětní desky, které často označují rodný dům osob, které mají být připomínány, nebo jsou součástí ulic, které mají nějakou historickou tradici. Naturálnější variantou památníku je vysazení nového stromu na počest někoho, kdo zemřel, nebo se naopak narodil. Ze stromu se po uplynutí určité doby stává památný strom. Dalšími variantami památníku mohou být hřbitovy, jezdecké sochy, mauzolea, mohyly, monumenty, morové sloupy, obelisky, památné kameny, památné kříže, stély a vítězné oblouky).

Jiná definice památníku říká, že se jedná o ozdobně vázaný sešit, do něhož přátelé vepisovali citáty, verše, přání, nebo kresby. Památníky byly v módě převážně v 19. století u mladých dívek. Některé mohou mít dnes značnou historickou, ale i literární hodnotu.

1. Památník obětem komunismu Liberec (2006)

2. Památník bojovníkům a obětem za svobodu v Liberci (2001)

3. Památník Lidice (1969)

2.2 Povodeň

Je přírodní jev, který je způsoben rozlitím nadměrného množství vody v krajině mimo koryto vodního toku. Jejím následky jsou často velké ekologické škody, oběti na lidských životech a v neposlední řadě také velké škody na majetcích jak měst, tak obyčejných lidí. Eliminace těchto škod je odstěhování se od vodních toků, ale lidé už v historii tradičně žili, pracovali a osidlovali okolí řek. Země zde vždy byla plochá a velmi úrodná. Některé povodně se vyvíjí pomalu, zatímco jiné povodně se objeví jako blesk z nebe. Zapříčiňují to většinou přívalové deště, které potom zvedají hladiny během několika minut. Deště způsobují velké problémy i mimo záplavové oblasti, například sesuvy půdy, atd ... Povodně mohou být lokální. Ty ovlivní blízké okolí vzniku, ale naopak mohou být i povodně velmi rozsáhlé a ty ovlivňují celé povodí. V historii, například v Egyptě na řece Nil a v Mezopotámii na řekách Euphrat a Tigris, ale i ve staré Číně byly pravidelné povodně velmi žádoucí a očekávanou podmínkou zemědělství.

2.2.1 Povodeň vs. záplava

Povodeň – výrazné přechodné zvýšení hladiny vodního toku, v důsledku náhlého zvětšení průtoku nebo zmenšením průtočnosti koryta

Záplava – vylití vody z koryta v důsledku povodně

Takto vidíme rozdíl my. Ovšem pojišťovny rozlišují tyto dva případy jinak.

Povodeň – je zaplavení území vodou, která se vylila z břehů vodních toků nebo vodních nádrží (rybníků, přehrad), nebo která tyto břehy a hráze protrhla.

Záplava – je vytvoření souvislé plochy vody, která po určitou dobu stojí nebo proudí a může být způsobena i z jiných zdrojů než vodních toků (dešťové srážky, tání sněhu, z vodních zařízení)

2.2.2 Základní druhy povodní v České republice

Letní – způsobené déletrvajícími regionálními srážkami o velké intenzitě

Přítalové – způsobené krátkodobými srážkami s velkou intenzitou. Ty většinou znamenají hrozbu a velké lokální ohrožení, které bývá hrozbou i pro velkou část území státu. Často jsou spojovány s katastrofálními důsledky na menších vodních tocích.

Zimní a jarní – způsobené rychlým táním sněhu, často v kombinaci s dešťovými srážkami. Nejčastěji tyto povodně zasahují podhorské oblasti, ale při rozsáhlém oteplení i velké nížinné oblasti.

Zvláštní – způsobené většinou umělými vlivy, tj. situacemi, které někdy mohou nastat například při stavbě, či rekonstrukci vodního díla. Často bývá příčina porušení vodního díla (například protržení přehrady, atd ...). Často nastane tato situace i při řešení kritických situacích na vodních dílech (například nerozvážené nebo akutní odpouštění vodních přehrad).

2.2.3 Povodně v České republice – souhrn

V České republice se rozlívá voda z koryta při povodňové situaci s 1% pravděpodobností výskytu tzv. stoleté vody na celkové ploše 2482 km² území v okolí vodních toků. Z toho je plocha 1304 km² chráněna proti častému výskytu povodní. Pro vznik povodní v ČR jsou rozhodující hlavně meteorologické jevy, které se projeví přímo na našem území. Povodně, které přicházejí z jiného státu na naše území, mohou být vyvolány pouze z řeky Dyje, Lužnice, Ohře, Olše a Stěnavy. Povodně jsou přirozenou součástí koloběhu vody v krajině. Jedná se o cyklický proces, který se bude opakovat vždy dokola, jen nikdy není a nebude známo kde a v jaké míře se projeví.

2.3 Povodně Chrástava

2.3.1 Povodně v Chrástavě - historie

Během dlouhých staletí postihla město Chrástava celá řada tragických událostí. Některé z nich byly způsobeny přírodními silami a jiné byly zase zaviněny lidmi. K častým a opakovaným pohromám patřily povodně na řece Jeřici. Tato v celku klidná,

nevýznamná, ne moc hluboká ani široká říčka se po dlouhotrvajících deštích čas od času proměňovala v nezkrotný živel, který podemílal dřevěné domky a chalupy, strhával mosty a lávky a v jeho vodách nejednou utonuli i lidé. Staré záznamy, které jsou veřejně známy podávají svědectví o tom, že ničivé povodně postihly město Chrastavu v letech 1316, 1432, 1501, 1515, 1524, 1528, 1529, 1533, 1537, 1563, 1575, 1595, 1607, 1622, 1625, 1638, 1640, 1666, 1668, 1678, 1680, 1688, 1689, 1703, 1723, 1732, 1770, 1794, 1804, 1806, 1813, 1829, 1846, 1850, 1858, 1861, 1888, 1897 (největší) a v roce 1958. K největšímu počtu záplav docházelo v první polovině července. V roce 1595 byla jedna z nejničivějších povodní, která podemlela pravý břeh Jeřice, kde se nacházela osada Hradčany a zde bylo zničeno 14 dřevěných domů, pivovar a sladovna. Největší škody byly ale způsobeny v roce 1897. Po několikadenních vytrvalých deštích, kdy za jeden den napršelo 120mm vody, se vylila Jeřice z břehů, zaplavila zahrady a voda pronikla do sklepů. Po celém toku byly strženy lávky a mosty, v kalné vodě plavaly klády. Zaplaveno bylo i náměstí 1. Máje a Žitavskou ulicí protékala nová řeka. Škody byly tak velké, že do Chrastavy přijela zvláštní komise z Prahy v čele s hrabětem Coudenhove. Starší obyvatelé Chrastavy mají jistě v paměti povodeň z roku 1958, kdy Jeřice opět ničila, ale proud vody tekla i Libereckou ulicí z polí z vesnice Bedřichovka. To proud mnohonásobně zvětšilo. Rozvodnila se i druhá řeka, která městem protéká, Nisa. Ta poničila železniční trať a zničila tak železniční dopravu mezi Libercem a Žitavou.

2.3.2 Povodně v Chrastavě - dnes (2010)

Městu Chrastava se nevyhnula povodeň ani „dnes,..“. Poslední velká voda se městem prohnala 7.srpna 2010. Po vydatném dešti hladina řeky Jeřice stoupla v odpoledních hodinách natolik, že se během několika minut voda vylila z koryta a zaplavila prakticky celé město. Tato povodeň byla nazvaná jako „blesková“, nebo také „staletá voda,..“. K vodě z řeky Jeřice se přidaly proudy vody z polí: město bylo uzavřeno kolem dokola v jedné velké pasti odkud se nedalo nikudy dostat. Mnoho rodin musel ze svých domovů zachraňovat vrtulník. Dále proběhla plošná evakuace obyvatel žijících v centru města a podél koryta řeky. Voda napáchala obrovské škody na veřejném majetku města tak i na soukromých majetcích obyvatel města. Byly strženy všechny lávky ve městě, čímž se město oddělilo na dvě poloviny, na dva světy. Mosty byly buď zničené, nebo

poškozené tak, že byly nepoužitelné k přepravě přes koryto řeky. Symbolem zkázy se stal Secesní most, který patřil mezi památky chráněné státem a také ke stavbám technické doby, spolu s rodinným domem ve Spojovací ulici, který se nacházel v bezprostřední blízkosti Secesního mostu. Dům však na místě dnes již nestojí. Most se během povodní zřítíl do rozbouřené řeky a při pokusu o rekonstrukci z původních dílů se zjistilo, že je to již nereálné, protože most byl nenávratně zničený.

Škody způsobené povodní se jen ve městě Chrastava vyšplhaly na 1 miliardu korun českých. Do této částky jsou započítány veškeré škody na obecním majetku (místní komunikace, mosty a lávky, poničená infrastruktura), ale i škody na soukromém majetku (především krajské silnice). Majetek poškozených obyvatel města Chrastavy v součtu započítán nebyl.

4. Panoramatické snímky města Chrastavy po srpnové povodni 2010

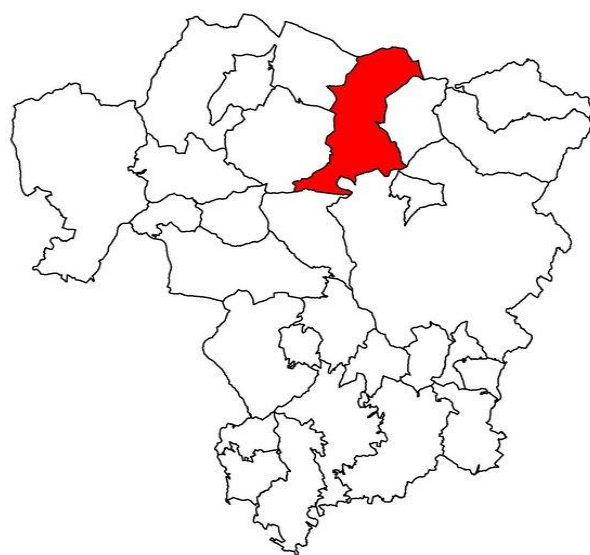
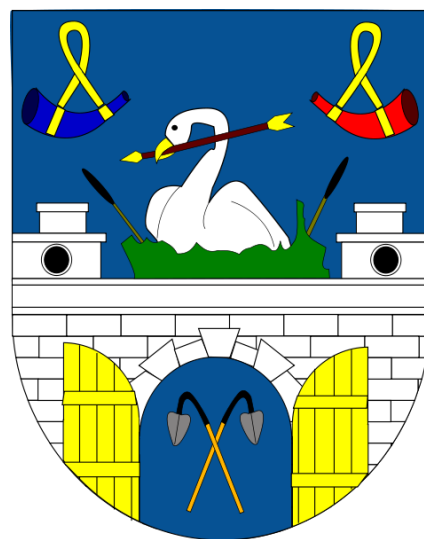
5. Panoramatické snímky města Chrastavy po srpnové povodni 2010

2.4 Chrastava

Chrastava je město v severních Čechách, v Libereckém kraji, okres Liberec. Německy se město nazývá Kratzau. Leží v nadmořské výšce 295 metrů nad mořem. Žije zde přibližně 6500 obyvatel. Město leží v žitavské pánvi, kde je obklopeno několika pohořími. Ještědský hřbet, Lužické hory a Jizerské hory. Městem protéká řeka Jeřice, která se v Chrastavě vlévá do řeky Nisy. Nisa propojuje téměř celý Liberecký kraj.

Historie města začíná již v 10. století. Město založil kmen slovanských Milčanů. K velkému rozvoji však došlo až ve 13. století, kdy do českého pohraničí pozval král Přemysl Otakar II. osadníky z okolních zemí, aby došlo k pozvednutí tohoto pustého kraje. Nejstarší zmínka o obci pochází z knihy o placení desátků z roku 1352, kde je město pojmenováno jako Craczauia. Obec byla důležitým průmyslovým místem, které osídlili horníci ze saského města Pirna. Ti zde těžili měď, cín, olovo, stříbro a železo. Do doby husitské stál nad městem dřevěný hrad, ze kterého podnikal loupežné nájezdy Mikuláš z Kajšperka do oblasti Lužice. Hrad byl ale v roce 1433 zničen. To zapříčinilo pokles obyvatel v této oblasti, která byla někdy od tohoto okamžiku nazývána jako pustá. K obnově došlo až v 15. století. V roce 1581 získala Chrastava za vlády Rudolfa II. svůj městský znak. V 17. století, velký rozvoj manufaktury. Díky železniční trati z Liberce do Žitavy se prudce rozvíjel kulturní život. V období 2. světové války se Chrastava stala součástí německé Třetí říše v čele s Adolfem Hitlerem, který se v Chrastavě objevil i osobně 6. října 1938. V továrně Spreewerk, která byla součástí Chrastavy, se vyráběly granáty a zbraně pro jeho vojska. Pracovali zde váleční zajatci, totálně nasazení a židovské ženy z chrastavského koncentračního tábora. Po skončení 2. světové války byla většina Němců odsunuta a z 8000 obyvatel zde zbyly pouhé 3000 obyvatel českého původu. Po roce 1948 zde vzniklo několik textilních továren, což byl ve své době Prim libereckého kraje a také pár strojních továren. To znovu obnovilo život a kulturu ve městě. V roce 2010 městem protekla 100letá voda. Z jejích škod se město vzpamatovává doposud. Dne 28. září 2012 se zde odehrál tzv. chrastavský incident, útok na tehdejšího prezidenta České republiky Václava Klause, při slavnostním otevření nového secesního mostu, který se stal jedním ze symbolů povodní města Chrastavy. Město je bohaté na historické památky a budovy. Největší dominantou je Kostel sv. Vavřince, dále městské Radnice, Barokní morový sloup, Secesní most, Městské muzeum, rodný dům Malíře Josefa Führicha, Muzeum hasičské techniky.

V okolí se nacházejí dvě ruiny panských hradů Hamrštejn a Rajmond. Chrastava je rodištěm celkem deseti akademických malířů. Nejvýznamnějšími z nich jsou Josef Führich, který má nyní svá díla vystavena v expozici na Pražském hradě v Praze. Dále Vilém Kandler a Gustav Kratzmann.

6. pohled na město Chrastava**7. Führichův dům****8. kostel sv. Vavřince****9. náměstí 1. Máje (panoramatický obrázek)****10. mapa Libereckého kraje – Chrastava****11. Znak města Chrastava**

3 PROUDY UDÁLOSTÍ, VNÍMÁNÍ A OVLIVNĚNÍ

12.proudy událostí souvislostí s problematikou DP

Při analyzování památníku jsem se snažil, abych se rozletěl do co nejvíce směrů, aby i analýza a následně i inspirace při tvoření byla co nejpestřejší a co nejpravdivější. Na schématu je vidět jak jsou proudy rozděleny a odlišeny a čeho se každý z nich týká. Jedná se hlavně o situace, které mě inspirovaly a hnaly kupředu v analyzování. Snažil jsem se o bezprostřední inspiraci v co nejbližším směru, který se týká tématu až po vzdálenější inspirační proudy. Ty mě ovlivňovaly a inspirovaly k analyzování a bádání do hloubky problematiky.

3.1 Veřejná soutěž – Památník povodně 2014

V prosinci 2013 byla vypsána veřejná soutěž zastupitelstvem města Chrastavy na téma „Veřejná výtvarná soutěž na podobu pomníku povodním 2010,„. Pomník by měl vystihovat a připomínat lidem co se 7.8.2010 ve městě Chrastava stalo. Jakou katastrofu voda způsobila a co všechno napáchala. Voda byl element, který se zapsal do historie města v negativním slova smyslu. Soutěže jsem se zúčastnil, jako člověk, který ve městě od narození žije. A také jsem si říkal, že by mohlo být hezké, zasadit se o změnu nebo o zvelebení městského prostoru v societě, ve které jsem vyrůstal. Soutěže se nakonec zúčastnilo celkem 17 kandidátů, ze kterých vzešel jeden vítězný návrh, který vybrala odborně složená porota. Bohužel, co se mi na soutěži nelíbilo, byly její strohé podmínky, které níže přiblížím. Dále i rychlost a spěch v soutěži, který nedal prostor se smysluplně vyjádřit. Proto jsem se rozhodl se tomuto tématu věnovat ještě a to ve své diplomové práci. Chtěl jsem se tomuto, pro mnoho lidí, citlivému tématu věnovat s větší péčí. Podmínky soutěže byly jasné. Jednalo se o místo umístění památníku, materiál na výrobu památníku a rozpočet, který byl velice limitující.

3.1.1 Místo umístění památníku v Chrastavě

Místo, které město dalo soutěžícím k dispozici, bylo podle mě naprosto nevhodné a nemělo, žádnou spojitost s povodněmi. Voda zde nijak nezasáhla do chodu a fungování města. Nic zde neponičila, ani neodplavila a naopak ani nepřiplavila. Jednalo se pouze o parcelu, která nebyla využita, a město se snažilo za každou cenu vyplnit prostor hned několika funkcemi najednou. Myslím si, že když voda natolik změnila historii města, tak by se našla jiná místa, která by situaci vyjádřila naprosto přesně a daleko citlivěji. Jednalo se o park, který je v bezprostřední blízkosti domova s pečovatelskou službou pro seniory. V parku dokonce vznikla klidová zóna a nově jsou zde umístěny i venkovní stroje na posilování. Myslím, že místo nese už moc funkcí a umístění pomníku této lokalitě nesvědčí. Klidová zóna a park je funkce, která se naprosto hodí k domu s pečovatelskou službou a tak tomu mělo i zůstat.

13. místo, vyhraněné pro umístění pomníku od města Chrastava

3.1.2 Materiál na výrobu památníku v Chrastavě

Druhou podmínkou, která byla v soutěži uvedena byl materiál na výrobu pomníku. Byl striktně daný, takže bylo velice pravděpodobné, že sedmnáct přihlášených projektů budou dosti podobné, ač se mohly lišit svými myšlenkami a koncepty. Surovina pro výrobu byla žula. Jednalo se o jedenáct takzvaných žulových bloků. Pro upřesnění deset celých bloků a jedenáctý v polovičním stavu. Jednalo se o balvany, které vyplavila voda. Bloky byly nalezeny v korytu řeky Jeřice. Staly se odloženými a po dlouhém neodklízení se město rozhodlo použít je na výrobu památníku. Jednalo se o nepravidelné tvary, které byly tři metry dlouhé a půl metru široké.

Žula – někdy nazývaná jako granit, je hlubinná vyvřelá hornina, která obsahuje podstatné množství draselných živců, kyselých plagioklasů a křemene. Bývá často zbarvená do šedých odstínů s modrými odlesky. Velice časté jsou červené žuly, které se nazývají rapakivi. Dále žuly zrnité, neboli euragnitické. Hustota žuly se pohybuje kolem $2,80 \text{ g/cm}^3$. Často jsou v žule příměsi živce, křemene a slídy. Dále obsahuje malé

příměsí magnetitu, granátu, zirkonu a apatitu. Jedná se tedy o velice pevný a nesnadno opracovatelný materiál.

14. žulové bloky

3.1.3 Rozpočet na realizaci památníku v Chrastavě

Poslední velice překvapivou podmínkou byl rozpočet na výrobu pomníku. Jednalo se o částku sto tisíc korun. Částka to není malá, ovšem další podmínka byla, nezapomenout na manipulaci a opracování, což by mělo činit přibližně dvě třetiny z rozpočtové částky. Na kreativitu moc prostředků tím pádem nezbylo.

15. manipulace s žulovými bloky

3.2 Pomníky a památníky povodním v jiných městech v ČR

Provedl jsem analýzu míst, kde stojí pomníky na podobnou nebo stejnou tematiku. Hlavně jsem sledoval provedení, které je skoro ve všech případech stejné. Vždy se jedná o sochu nebo objekt připomínající boží muka. Mým cílem je ale dostat se více do hloubky a vytvořit něco více propojeného se situací v Chrastavě.

3.2.1 Památník Kryry 1872

Památník stojí u jihovýchodního konce mostu, který je postaven přes řeku Blšanku. Připomíná povodeň, která vznikla při jarních průtržích mračen z roku 1872 v povodí Podvineckého potoka, který je místními nazýván též Zlatý potok. Během povodně se bohužel protrhly hráze rybníků v Postuchovicích, Volečíně a Blatně. Velké voda se do Kryr přihnala v noci. Vyžádala si dokonce i několik obětí na životech a zbořila mnoho domů. Jako upomínka byl u mostu pod soutokem říčky Blšany s Podvineckým potokem vztyčen kamenný památník, který je postaven v pseudogotickém slohu. Na památníku je červenými vlnkami vyznačena hladina výšky vody v místě památníku.

16. památník povodně Kryry 1872 17. památník povodně Stebno 1872

3.2.2 Památník Stebno 1872

Pomník je zvláštní tím, že jeho kovová část je zhotovena ze zbytků parního stroje pily a podstavec je zhotoven z kamenů komína. Byl postaven jako připomínka obětí povodně z května roku 1872. Jednalo se o sobotu, kdy se strhla bouře doprovázená vydatnými dešti. Tato kombinace způsobila protržení hrází hned několik rybníků najednou. Jednalo se o rybníky v Pastuchovicích, Velečíně, Blatně, Stebně a dnes již zaniklého rybníka Michálek. Při těchto povodních zemřelo ze začátku sedm lidí, kteří se ukryli před deštěm do nedalekého mlýna. Ten se bohužel nacházel přímo v místě, kde se hráze protrhly. Na pomníku jsou dokonce uvedena jména obětí. Mezi nimi byly dokonce čtyři děti. Nakonec si tyto povodně vyžádaly sto dvacet pět osob. Jakmile opadla voda, tak byla postiženým vesnicím poskytnuta okamžitá pomoc. Dary pocházely dokonce i ze zahraničí. Náprava škod však trvala velice dlouho. Přeci jen před 150 lety byla technologie všeho úplně někde jinde než dnes.

3.2.3 Památník České Budějovice 1888

Pomník připomínající povodeň ze 3. září 1888. Jedná se o klasickou sochu ochranných andělů, kteří by měli město chránit před dalšími povodněmi. Materiál je kámen. Jedná se o venkovní oltář nebo boží muka, která mají nabídnout připomínku všem, kteří jdou okolo.

18. památník povodně Č.B. 1888

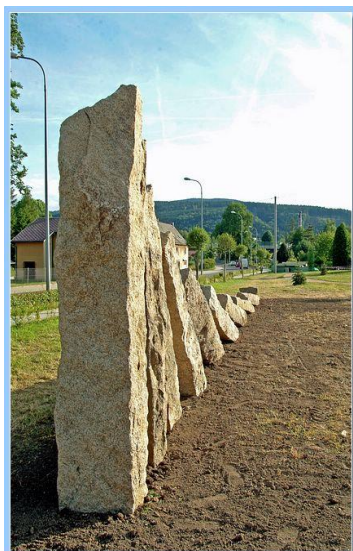
19. památník povodně Praha – socha Harmonie

3.2.4 Památník Praha 2009 – Socha Harmonie

Socha Harmonie, která je jedním z nejnovějších návrhů připomínající povodně se nachází na ostrově Kampa v Praze. Proti proudu řeky je vytvořena socha modlího se muže. Autorem památníku je britský sochař Kaivalya Torphy a byla odhalena v roce 2009. Socha je inspirována Šrí Činmoji. To byl guru a duchovní učitel, který vedl své žáky k tomu, aby spojovali modlitbu, meditaci a aktivní život ve společnosti. Dodnes má své žáky po celém světě, ale i v ČR.

3.2.5 Památník Chrastava 2014

Vzhled památníku, který vzešel z veřejné soutěže vypsané městem Chrastava v libereckém kraji. Je vyroben ze žulových bloků a pomocí kotvení vytvořen dominový efekt. V noci je podsvícený v meziblokovém prostoru. Konstrukce je zajištěna zabetonováním jednotlivých bloků skoro do jedné třetiny výšky kamenného bloku. Manipulace s kameny byla prováděna těžkou technikou. Jednotlivé bloky jsou k sobě přikotveny pomocí kovových roštů, které jsou k sobě svařené.

20. pomník povodně Chrastava 2014

3.3 Město po povodni

3.3.1 Vizuální změna města „po povodni,,

Jedním z dalších faktorů, který mě zajímal, bylo sledování města po povodni a vytvořit si tak pro sebe analýzu změn, které se ve městě uskutečnily, a které nastaly. Jelikož ve městě žiji celý život, tak jsme si vše velmi dobře a detailně pamatoval. Každou ulici, zákoutí, silnici, zahradu. Proto jsem první okamžiky nemohl absolutně pochopit co se děje, připadal jsem si jako ve snu. Ovšem, když se dostanete myšlením zpět do reality, tak vám začne docházet, co se vůbec stalo. Najednou vidíte tu děsivou realitu, tu zkázu, zničené město. Prošel jsem si město z jednoho konce do druhého. A překvapilo mě, co dokáže voda. Co je to za živel. Jakou sílu dokáže mít a jak dokáže bez slitování ničit. Cestou jsem potkával odplavené kusy komunikací. Nejednalo se o malé kousky, ale o celé několika metrové kusy silnic, které musely vážit i několik tun. V některých místech nebyla silnice vůbec. Naopak někde opodál byly vyplavené právě chybějící kusy. V korytě byly vytvořeny velké zátarasy z **naplavenin**, z větví, odpadu, dokonce i z celých stromů. Nejčastěji byly tyto náplavové zátarasy tvořeny v bezprostřední blízkosti mostů. Mosty bohužel byly v mnoha případech hráze, které naplaveninám nedovolily plout dál po směru proudu a o velké množství mostů a lávek, díky tomu město Chrastava přišla, jelikož neunesly tu tíhu a váhu a sílu všech těch situací, které na most působily. Ve městě první dva týdny nefungoval plyn, voda a ani elektřina. Nejen v oblasti zasažené povodní, ale v celé Chrastavě. To způsobily hlavně naprosto poničené, dá se říci až vytrhané elektrické rozvody. Další neuvěřitelná věc byla, když jsem na silnicích viděl vytrhané celé stromy i s kořeny. Síla vody musela být neskutečná. Jeden z nejhorších pohledů bylo vidět mosty, které byly naprosto zničené, zbourané, dokonce i o pár desítek metrů posunuté po směru proudu. Byl to velký problém i pro dopravu, jelikož řeka dělí město na dvě poloviny a mosty byly jediné spojnice mezi oběma půlkami. Povodeň zničila i Secesní most, který byl jednou z nejcennějších památek města. Most měl čtyři podoby. První bylo pouze svahové řešení, druhá podoba mostu byla dřevěná, třetí kamenná a teprve poslední čtvrtá dostala secesní podobu. Most zde stál na místě od roku 1907 až do roku 2010. Jednalo se o ocelovou stavbu s prutovými nosníky, která nesla bohatý secesní dekor. Boční nosníky zdobil dekor tak, aby vytvářel iluzi oblouku. Secesní prvky se nacházely i na zábradlí a

veřejném osvětlení, které most dotvářelo. Stavba byla v seznamu památek chráněných státem. Most však dostal svou novou podobu. Jedná se o kopii původní secesní varianty, ovšem není tak detailně propracovaná. Je ale hezké že se povedlo aspoň částečně nahradit místu původního genia loci, avšak originál to už nikdy nebude. Při detailnějším studování stavby je vidět, že o hodně detailů je stavba oproštěna. Například o dekor, který navozoval iluzi prostorovosti stavby.

21. Secesní most při povodni a vizualizace nové podoby kopie mostu

Takových mostů však bylo mnohem více. Nejen mosty ale i lávky. Co bylo ještě horší, že povodeň brala lidem dokonce i domy, obydlí a střechu nad hlavou, dokonce i osobní věci, ke kterým měli lidé zvláštní životní vztahy. Nejvíce ztrát však bylo na vzpomínkách, protože ty už nikdo lidem nevrátí. Ztratili v mnoha případech svůj původní život a museli ho nuceně nahradit jiným novým. U spousta pozemků a domů chyběly ploty, které dělily zahrady lidí. Zahrady také nedopadly moc dobře, jelikož ve spoustě případů se o zahrady snad ani nejednalo. Vypadaly spíše jako bitevní pole, přes která se přehnala třetí světová válka. Polámané stromy, zničené keře, vyplavené rostliny, naprosto zničené trávníky. Zahradní nábytek nacházelo spousta občanů Chrástavy i o několik desítek až stovek metrů od svých pozemků. Některé věci byly pohřbeny hluboko pod bahnem, které bylo naprosto všude. Vypadalo to jako nový městský koberec, o který nikdo nestál. Z bahna se začal linout neskutečný zápach, který nešlo necítit a ani s ním nešlo nic dělat, dokud se **bahno** s povrchů silnic, chodníků a pozemků, dokonce i z vnitřků domů neodvožilo a neodstranilo. Voda totiž vyplavila na povrch veškeré kanalizační prostory pod povrchem a jejich obsah sebou vzala na povrch. Jedním z velice důležitých faktorů byly citové vazby lidí ke svému majetku,

svým domům, zahradám nebo zvířatům, které chovali, protože bohužel spousta lidí neuposlechla a nechtěla se ze svých domů hnout. Bohužel, někteří ani nemohli, protože blesková povodeň je uvěznila ve svých domech. V mnoha případech museli být evakuováni ze svých domů pomocí helikoptér a záchranného týmu hasičů, záchranářů a spousta dalších. Hned po povodni bylo v Chrastavě i spousta psychologů, kteří podporovali lidi hlavně psychicky a snažili se jim dodat nějaký smysl proč pokračovat dál a dát jim nějaký směr.

22. ukázky města Chrastava při povodni a po povodni

Vysvětlení pojmů

Naplavenina – je vrstva sedimentů, která se ukládá v určitém časovém období, například kolem velkých říčních toků. Jsou přirozené naplaveniny a umělé. Umělé často vznikají při povodních, nahromaděním objektů, které v toku nemají co dělat. Přirozené vznikají z procesu eroze. Jednotlivé sedimenty se přenášejí z horního toku do nížinných oblastí, kde naplaveniny tvoří meandry a ostrovy.

Bahno – je hmota vznikající tlením biomasy ve vodě. Velmi často se jedná o listí ze stromů s připlavenou půdou a trusem ryb. Barva je hnědá nebo tmavě zelená a velice častým znakem je zápach. Při povodních vzniká nepřirozenou cestou. Jedná se o stejný postup, ovšem suroviny bývají v častém případě jiné.

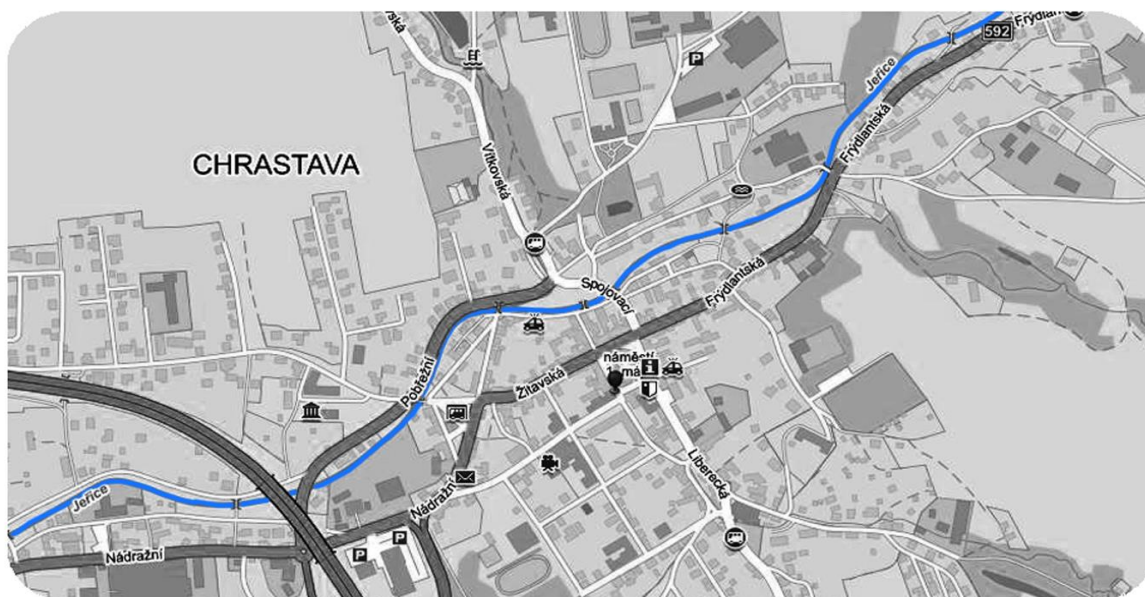
3.3.1 Vizuální změna města „dnes,,

I po skoro pěti letech, je vidět stopa vody v Chrastavě ještě dnes. Spousta domů nemá opravené fasády. Je to hlavně z důsledku špatného vyplacení pojistek od pojišťoven pro zasažené. Ve spoustě případů došlo k nevyplacení žádné finanční částky ze strany pojišťoven a tak jsou lidé závislí na svých výdělcích a na postupných opravách, protože to ve většině případech nelze opravit najednou. Když budete projíždět Chrastavou, tak budete schopni z některých domů přečíst, kam až voda při povodni dosahovala. Je to takový prozatímní podpis vody, který se z města odstraňuje velmi pomalu.

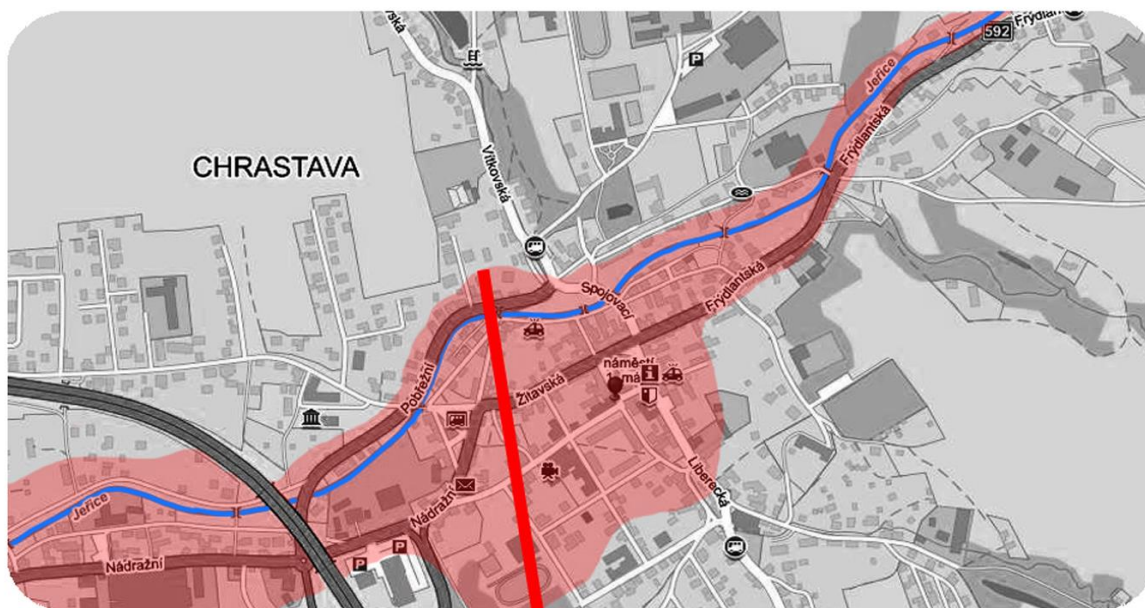
23. fasády na některých domech v Chrastavě

3.4 Analýza města

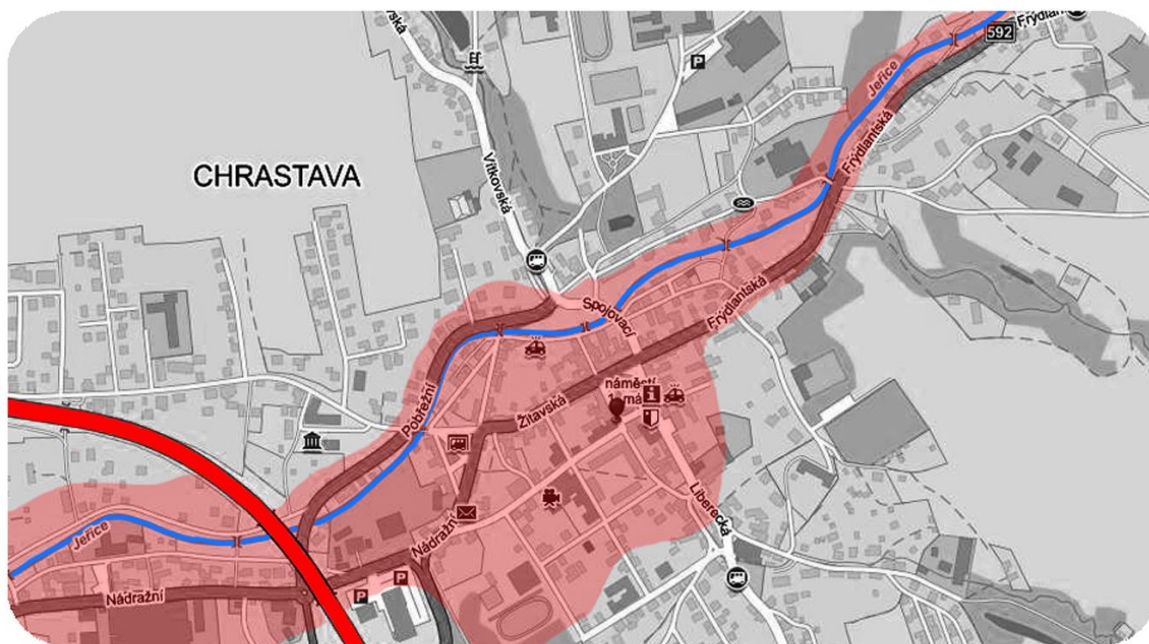
24. mapa města Chrastava

Na přiložené mapě chci demonstrovat situaci, která ve městě nastala. Město je poměrně rozlehlé ovšem, je krásně vidět, jak se jeho hlavní část rozprostírá přímo v okolí řeky. Město protíná řeka Jeřice, která je jednou ze dvou řek, protékajících Chrastavou. Druhá Nisa na mapě není, jelikož ta město spíše obtéká. Jeřice člení město na dvě poloviny, což znázorňuje modře vyznačený pruh.

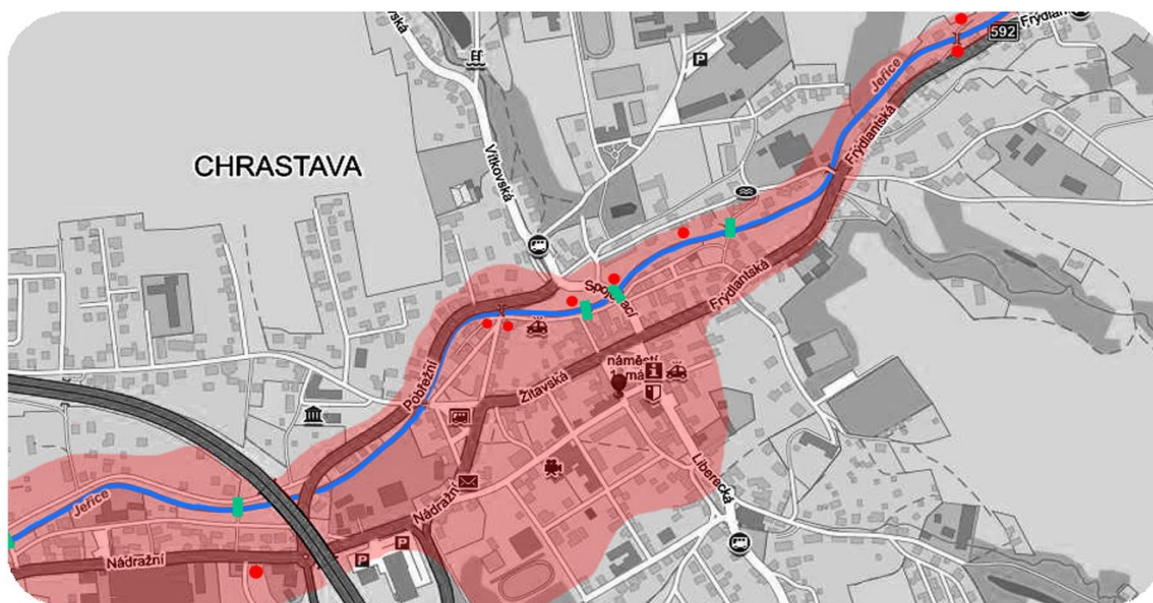
25. rozlítí řeky Jeřice

Na tomto snímku je vidět jak se v osudný den, řeka rozlila napříč městem. Krásně je vidět poměr původního a nového koryta, které je znázorněno červenou barvou. Původní koryto má v průměru šíři mezi pěti až deseti metry i hloubka je uzpůsobena tak aby koryto pojalo hodně vody. I hloubka je cca pět metrů. Říčka, která se po většinu času tváří jako vyschlá se najednou rozlila do ohromných rozměrů. V nejširším místě je šířka koryta 120 metrů což je oproti pěti metrům 20x více.

26. jediné propojení města v období povodní

Na třetí mapě je vidět jakým způsobem byla a nebyla Chrastava obslužná a průjezdná. Řeka město naprosto odřízla. Jak ze strany od Frýdlantského výběžku, tak ze strany kde leží Hrádek nad Nisou, tak i z liberecké strany, kde byl zase jiný problém a to velké odvody vody z polí, které natékaly přímo do města. Co se týče propojení obou polovin města, tak byl průchod naprosto nemožný, jelikož nebyl most ani lávka, přes kterou by se dalo přejít na druhou stranu. Jedinou možnou variantou bylo přecházet přes dálniční most, který přes město vede ve výšce. Bohužel procházet se přes silnici, kde je průjezdnost několik desítek až stovek aut za minutu nebylo ideální jak pro Chrastaváky, tak pro řidiče automobilů, ale jiná varianta nebyla možná.

27. ztráty města (8 domů ; 5 mostů a lávek)

Čtvrtý snímek znázorňuje ztráty ve městě. Červené body jsou domy, o které město přišlo. Celkem jich bylo osm. Jedná se o rodinné domy, ale i nebytové prostory. Zelené body na mapě jsou mosty a lávky. Bylo jich při povodních strženo celkem pět. Některé samovolně proudem vody a jiné byly tak poškozené, že musely být strženy. Nyní jsou nahrazeny novými. Malé lávky jsou zdvihačí. Tím jsou částečně chráněny proti další případné povodni.

28. zasažené domy ve městě Chrastava

Na páté mapce jsou zakresleny body, které mají představovat domy, které byly zasaženy povodní v Chrástavě. Když jsem mapku vykresloval, překvapilo mě množství a zhuštění domů, které voda zasáhla. Toto mi zcela změnilo pohled na věc. Právě množství zasažených mě vyslalo přímo do terénu za lidmi. Byl jsem s nimi v přímém kontaktu a snažil se některé z nich oslovovat a ptát se jich na jejich příběhy a zkušenosti, které jim v srpnu 2010 zcela ovlivnily, ne-li změnili život.

4 PŘÍBĚHY

4.1 Příběhy zasažených rodin

Příběhy byly krok od, kterého jsem čekal, že mě posunou dál, jelikož jsem jednal a mluvil přímo s lidmi, vyslechl si jejich názory, jejich vzpomínky, trápení, starosti, zkušenosti. Každý příběh byl jiný, a přesto byly podobné. V mnoha případech byly plné emocí, často jsme se dostali ke smutným vzpomínkám a velmi často si lidé vzpomněli i na věci, na které už zapomněli. Několik z nich níže zpracuji, pro představu jak se poškození lidé z Chrastavy vyjadřovali, jak postupovali, jak pracovali a jak vše vnímali a hlavně jak se cítili. Jedná se o autentické zpovědi zasažených rodin.

4.1.1 Karlíkovi

29. Karlíkovi – na mapě

Pár dní před povodněmi - V Chrástavě a vlastně i na většině Česka bylo horké slunné léto, tenkrát byla skutečně velká vedra, kolem 30°C. Tráva na zahradě byla spálená od slunce a půda značně vyschlá. Říčku Jirici, která kolem nás protéká, by člověk v tomto

období sotva hledal, protože díky suchu v ní mnoho vody nebylo. Tenkrát by mě asi nenapadlo, že tato říčka bude za pár dní protékat ulicemi a ničit vše, co jí stojí v cestě.

Povodně - 7. srpna kolem 4. hodiny ráno mě probudili rozrušení rodiče se slovy, že do tátovy dílny vletěla voda. Rychle jsem spěchal, abych pomohl rodičům s vyklížením a s „usměrněním“ vody z ulice, abychom jí zahradili cestu do dílny a garáží. Voda postupně opadala, až jsme nakonec mohli začít uklízet. Všeho všudy bylo v dílně na dvoře a garážích kolem deseti centimetrů vody. Člověk si říká, že to nejhorší má za sebou. Bohužel to nejhorší bylo teprve před námi. Po pár hodinách hladina řeky začala opět stoupat, jenže to nebyl hlavní problém, který nás trápil. Nejvíce starostí nám začala dělat městská kanalizace, jelikož nedokázala pobrat veliké množství vody, která se valila z kopců a voda tedy zůstávala na silnicích. Z kanálů se valily chvílemi až půlmetrové gejzíry vody, které si hledaly cestu ven z potrubí. V první fázi to nebyla řeka, která by nám ubližovala, ale špatně vybudovaná kanalizace, se kterou byly problémy již v minulosti. Opět jsme začali vyklízet a stěhovat, jenže nikdo z nás si nedokázal představit to, co nakonec přišlo. Přestože jsme veškeré věci vystěhovali téměř o metr výše, ve výsledku to nemělo žádný smysl. To už rodiče volali o pomoc všem našim známým, kteří neměli takové starosti a kteří ochotně přispěchali na pomoc. Ne všichni se v té situaci zachovali stejně. Konkrétně myslím na pana Letovského, kterého táta prosil, zda bychom si k němu na dvůr mohli postavit vozík za auto, který byl plný věcí. Tento pán nechápal, proč zrovna k němu bychom si to měli dávat, vymlouval se, že pojede pryč, patrně si neuvědomoval, že se nedá z Chrástavy vůbec vyjet. Později voda stále stoupala a my museli spolu s dalšími sousedy opustit dům a ustupovat výš a výš. Pozorovali jsme, jak se voda valí do níže položených domků, a že se s tím nedá nic dělat. Člověk je vůči tomuto živlu naprosto bezmocný. V jednom domečku za řekou zůstal pán a paní s miminkem. Strejda spolu s tátou se rozhodli, že pro ně vlezou, aby je dostali z nejsilnějšího proudu na řece. Já jsem mezitím zachraňoval jejich psa, který byl vodou uvězněn na zahradě. Přivolaní hasiči přijeli na druhou stranu mostu na člunu, ale přes most museli přejít, voda se přes most valila zatím asi jen nad kotníky, takže to zvládli. Paní s miminkem si převzali a vyrazili zpátky ke člunu. V ten moment asi metr před nimi vystřelila skrz zábradlí dlouhá větev, která by je bývala všechny nabodla. Tehdy při všech přítomných na mostě stáli všichni svatí. Paní i s miminkem dostali nakonec hasiči do bezpečí. My jsme zůstali na druhém

břehu a neustále jsme ustupovali výš před vodou, která zaplavovala vše, co jí stálo v cestě. Stále pršelo a mraky jakoby seděly nad námi a nikam nepostupovaly. Člověk si přeje, aby to už přestalo a nastal všemu už konec. Ten byl ještě na dlouhé hodiny v nedohlednu. Abychom se dostali na druhou stranu, kde bydleli naši známí, kteří nám poskytli zázemí, museli jsme přejít dálniční most, který byl pro město Chrastava jedinou spojnici, která se dala přejet nebo přejít. Pohled, který se mi tehdy na mostě naskytl, se mi vryl do paměti. Chrastavou se rychle hnala řeka široká od jednoho konce mostu k druhému. Odhaduji něco kolem 100 metrů šíře koryta. V tu chvíli jsem vůbec nechápal, co se děje. Připadal jsem si, jak když mě někdo vypnul veškeré reálné vnímání. Dlouho jsem si připadal jako ve snu. S sebou jsme měli pouze pár osobních věcí a cenných papírů a psa. S takto chabou výbavou jsme museli přečkat noc. Nikdo z naší rodiny nezamhouřil ani oko. Bylo děsivé vidět naše vyděšené a nechápající obličeje.

Těžký návrat domů - Druhý den, když bylo prakticky po všem, jsme se ráno ve vlhkých věcech vydali domů. Uprostřed křižovatky stála utopená Tatrovka našich hasičů, kteří se domnívali, že vodou projedou, ale marně. Když jsme se blížili k našemu domu, už z dálky jsem viděl, že zeď, která oddělovala naši zahradu od ulice, zmizela. Živý plot, který byl za nimi, leží pod sutinami a že celý dům byl podle rysky na fasádě téměř do dvou metrů zaplaven. Když jsem přišel na dvůr, nic nenapovídalo tomu, že jsme měli nějaké ploty, a dlažbu. V jednom místě voda vymlela ohromnou díru. Síla vody vyrvala vrata od garáže, která jsme našli doslova omotaná kolem stromu. Uvnitř byla téměř půlmetrová vrstva bahna. V člověku to vyvolá doslova beznaděj. Tátovi jsem několik let pomáhal s opravami a budováním našeho pozemku, on sám se tu nadřel daleko více a to vše bylo najednou pryč. (Říká Lukáš Karlík)

Peklo na zemi - To nejhorší jsme však měli skutečně ještě před sebou. Pokud opomenu fakt, že se o nás pojišťovna tenkrát skutečně postarala a vyplatila nám na místo 2,5 milionu směšných 50 000 Kč, měli jsme před sebou skutečné utrpení. Nesnesitelných několik měsíců dřiny v naprosto otřesných podmínkách. Tohle se nedá barvitě popsat, skoro bych řekl, že si to ani nepamatuji, protože tohle je skutečné peklo. Každý den ve špíně, hladoví, vyčerpaní. To nebyl život. Nejhorší jsou otevřená zranění, která se nehojí a hnisají. Odřeniny na nohou, které už ani nebolí, protože už nemá co bolet.

Zkrátka podmínky, které by nechtěl nikdo zažít. Dnes by bylo vše jiné. Tenkrát jsme nevěděli co a jak. Díky této zkušenosti bychom tím dnes prošli daleko lépe.

Pomoz druhým, pomůžeš i sobě - Člověk je psychicky na dně, a když má každý den ráno vzít lopatu, večer jí odložit a druhý den znovu a další dny zase, ale postup nebo výsledek vaší práce je v nedohlednu, máte sto chutí se na vše vykašlat. Mě paradoxně nejvíce síly dodalo, když jsem se po několika dnech otrocké práce šel projít, když jsem našel poštovní schránku paní zubařky. Řekl jsem si, že jí tu schránku odnesu, i taková maličkost udělá druhému radost. Když jsem šel ulicí, viděl jsem, že stejně jako my jsou na tom i ostatní a někteří možná hůř, protože neměli kde bydlet. Přesně tak na tom byla paní zubařka Zatočilová, která přišla o ordinaci i o byt. Nevěřil bych, jakou radost jsem jí tou schránkou udělal, a když už jsem tam byl, rozhodl jsem se, že také přiložím ruku k dílu. Vzápětí jsme již s vojáky vynášeli promočený gauč do kontejneru a trhali jsme rozmočené podlahy. Nejen, že mi ta pomoc druhým dodala vnitřní sílu a zvedla mi náladu, že i já jsem něco platný, ale také jsem získal dobrého kamaráda rotmistra Ondru Červeného, který tam tenkrát pomáhal s vojáky z Chrudimi. Ondra byl pověřen velením zhruba 20 vojáků, kteří pomáhali lidem v naší ulici, dokud je pan starosta neodvolal, že prý je důležitější městský majetek a ne ten obyčejných lidí. Nicméně, než se tak stalo, Ondra nám zajistil bagr a nákladák, kterým odvozili sutiny z naší zdi. Vyčistili nám tak zahradu. Skutečně je těmto vojákům zavázána velká spousta lidí.

Návrat do života - Ono se to snadno řekne, ale hůř udělá. I dnes po čtyřech letech od této tragédie nespím klidně, když venku hodně prší. Člověku ta voda převrátila svět naruby a s ním také životní hodnoty. Takže jsem měl jistý čas veliký problém s některými lidmi, kteří si to nezažili a ani se to nesnažili pochopit. Například ve škole jsem měl najednou pocit, že paní učitelka řeší něco naprosto nepodstatného, protože co ve škole může být důležitější než vlastní život a to, že se můžete 3x denně najíst, máte suché oblečení a není vám zima. Zkrátka najednou jsem začal hledat obranu před něčím podobným. Nakonec jsem našel cestu v přípravě, začal jsem důmyslně vyhledávat praktické a funkční věci pro přežití, začal jsem testovat vlastnosti oblečení za mokra, začal jsem číst o extrémních podmínkách a o způsobech přežití. Je dost možné, že vám to může připadat divné, ale to je možná pro to, že jste o své jistoty nepřišli. Mou jistotou se náhle stal jeden batoh s potřebným vybavením. Dodal mě i mé rodině pocit nějaké

jistoty, že když přijdeme o vše, s tímto bychom ledacos zvládli. To byl můj klíč, jak jsem se dostal z naprosté beznaděje a získal jsem tak sílu začít znovu. Naopak říkám, že mě to posílilo natolik, že je ze mě nová osobnost.

Dluhy se splácejí - Když jste na úplném dně, jste rádi za to, když vám někdo pomůže. Jak se říká, v nouzi poznáš přítele. Jenže co pak? Když je po všem a vy začnete přemýšlet nad tím, jak to těm lidem oplatit. To, že děláte dobré skutky a že si těchto lidí vážíte více než ostatních to je správná cesta, ale neosvobodí vás to. Vnitřně jste stále dlužníkem, dlužíte svou pomoc těm, kteří ji potřebují stejně, jako vy tenkrát. Tři roky jsme nechtěli o povodních ani slyšet, ale při povodních v roce 2013 jsme se s tátou vydali pomoci druhým na Nymbursko, naše cenné zkušenosti ulehčily život lidem, kterým jsme tam pomohli. Ve skutečnosti jsme pomohli sami sobě, abychom dokázali znovu normálně žít. Myslím, že se katastrofou, která nás postihla, ze mě a z táty stali lidé, kteří budou vždy jezdit pomáhat lidem, protože i nám nejvíce pomohla pomoc druhých lidí. (vyprávěl Lukáš Karlík – Chrastava)

Poděkování – Velký dík patří všem, kteří při nás stáli, když nám bylo nejhůř. Jmenovitě děkuji Josefu Trakalovi (staršímu), Jiřímu Kašemu, Miroslavu a Lence Karlíkovým, Tomáši Vydrovi, Ivanu Vydrovi, Karlu Bourovi, Janu Kupskému, Ondrovi Červenému, Janu Votavovi, Ondřejce a Ervínovi Pelantovým a Anetě Janečkové.

Škody a řešení:

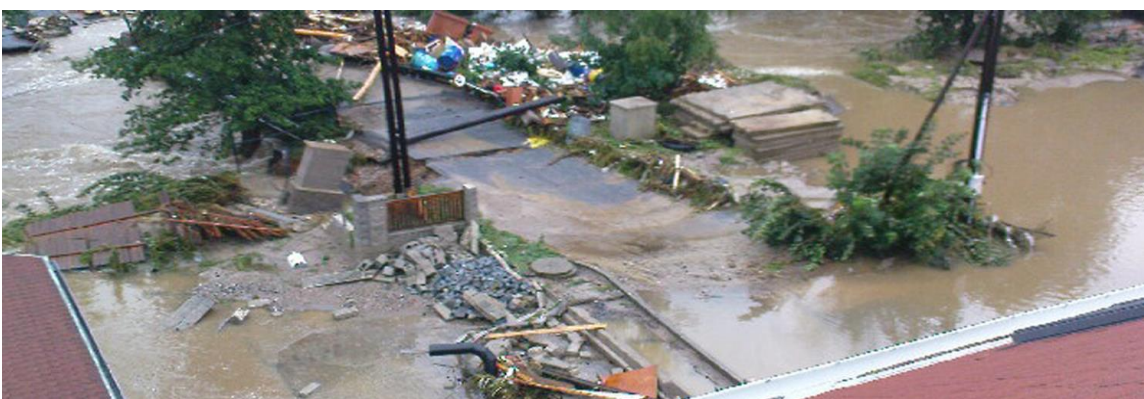
Celková škoda – 2,5 milionů Kč

Pojišťovna vyplatila – 50 000 Kč na domácnost

Celkem nám pomáhalo – 17 lidí

Čas největší pomoci – 4 týdny

Škody napraveny – jaro 2014

30. Karlíkovi – autentické fotografie

4.1.2 Zatočilovi

31. Zatočilovi – na mapě

V onu sobotu jsme nemohli uvěřit co se děje. Týden před povodněmi bylo na Liberecku tak sucho, že všem v okolí žloutly trávníky, vadly květiny a rezavěly stromy. V noci z pátku 6. srpna na sobotu 7. srpna se nebe proměnilo v jeden tmavý flek, ze kterého lítaly hromy a blesky. Pršelo tak moc, že vyprahlá půda zřejmě nestíhala vsakovat tak velký objem vody. To jsme ale ještě nic netušili, jelikož jsme spali. Když jsme se ráno probudili, tak jsme se těšili na víkendový odpočinek, jelikož skoro celá rodina působíme v oblasti zdravotnictví a po týdenním maratonu si vždy rádi odpočineme. V tu chvíli se městem rychlostí blesku roznesly zvěsti, něco o povodních, ovšem, nikdy jsme tu žádné nezažili, tak jsme tomu nedávali moc velký význam. Radši jsme však zašli k řece, abychom se podívali, a v tu chvíli jsme zjistili co se děje. Z vyschlého potoku bylo plné 5ti metrové koryto, kde se převalovala voda se sutinami, a všemožným harampádím. Lidé, kteří stáli u řeky, nám sdělili, že takto vystoupala řeka během cca 2 hodin, tak jsme utíkali rychle domů a připravily důležité věci, kdybychom náhodou museli z domu odejít. Rychle jsme začali zvedat věci do výšky, ale jelikož máme v domě zubařskou ordinaci, tak jsme se snažili zachraňovat tam. Bohužel pro nás máme v ordinaci nejdražší přístroje zabudované do podlahy. Během další hodiny jsme už měli vodu

v domě a za další hodinu, jsme už byli evakuováni do bezpečného místa. Bohužel jsme už ani neměli tušení co se v našem domě děje. Noc jsme přečkali v tělocvičně, kam byli evakuováni lidé přímo z toho neuvěřitelně velkého toku řeky, která nám pohltila domy. Neumíte si představit tu noc plnou bezmoci, tíhy na prsou, strachu, co s námi bude, co bude s naším majetkem, nebo nedej bože domem, co ordinace. Když ta noc, která byla o mnoho delší než jiné, přešla v ráno, tak jsme se vydali zpět do domu, protože to už voda byla opět v korytě. Po cestě domů jsme ale viděli, jak lidé pláčou a chytají se za hlavu, jak se brodí v bahně a snaží se dostat do svých domečků. Co nás ale vystrašilo, bylo to, že jsme cestou dva domy už nikde neviděli. Voda je strhla a odnesla se vším, co v nich bylo. V tu chvíli jsme měli ještě větší strach, než doposud. Ale nakonec jsme z dálky náš dům zahlédli a tím se nám obrovsky ulevilo. Když jsme otevřeli dům a uvědomili si, že jsme na práci sami, tak to pro nás byl velmi beznadějný pocit vzhledem k rozsahu potřebné práce. Ale do hodiny se zastavovali lidé a nabízeli nám pomoc, s chutí jsme ji přijímali, jelikož jsme věděli, že to sami nezvládneme. V pondělí přijeli vojáci a začali se objevovat další dobrovolníci. Nakonec byl počet dobrovolníků vyšší, než bylo potřeba a tak jsme pak už odmítali další pomoc a posílali jsme je do jiných domů, kde by byly potřeba další pomocníci. Výrazně negativní zkušenost máme s profesionály (například Člověk v tísni, Charita...). Jejich dopis máme do dnes uložený. Píše se v něm, že jsme nebyli tak hodně (asi jako ostatní) zasaženi. Průběh prací byl nekonečný. Každý den pořád dokola. Vstát a rovnou jít pracovat, skončit s prací a rovnou jít spát. Do jara 2011 jsme všichni bydleli ve třech místnostech v prvním patře. Dohromady šest lidí. Zubní ordinace fungovala o sobotách a nedělích v ordinaci MUDr. Vlkové a MUDr. Zrníkové na zdravotním středisku, které byly tak hodné a laskavé, že nám své ordinace v období krize propůjčili, abychom nepřišli o pacienty a mohly nadále dělat práci, která nás baví a naplňuje. Pro nás to však znamenalo, že byl u nás sedmi denní pracovní týden a vlastně jsme nebyli nikdy pohromadě. V březnu 2011 pak byla zprovozněna naše zubní ordinace a postupně i byty, alespoň v provizorním stavu. (vyprávěla Kristýna Ždárská – Chrastava)

Poděkování – Jmenovitě bychom chtěly poděkovat hlavně: Kristýně Žďárské, Gabriele Žďárské, Janu Žďárskému, Janu Žďárskému mladšímu, Petře Sivčákové, Luboši Sivčákovi, Evě Zatočilové, Petru Zatočilovi, Lukáši Karlíkovi, Anetě Frykové, Janu Frykovi a ostatním co nám pomohli.

Škody a řešení:

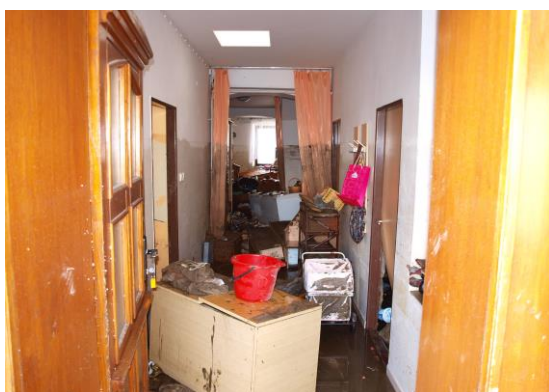
Celková škoda – 1,5 milionů Kč

Pojišťovna vyplatila – 50 000 Kč na domácnost, 500 000 Kč na zubní ordinaci

Celkem nám pomáhalo – 18 lidí

Čas největší pomoci – 4 týdny

Škody napraveny – podzim 2013

32. Zatočilovi – autentické fotografie

4.1.3 Zahradníkoví

33. Zahradníkoví – na mapě

Celou noc z 6.8.2010 na 7.8.2010 silně pršelo. Spali jsme s přítelem u mých rodičů. Ve čtyři ráno zazvonil telefon, že se v Bílém Kostele, vesnice za Chrastavou vylévá řeka Nisa z koryta. Vzbudili jsme se a s přítelem jeli tam, pomáhat rodině přítele. Vyklízeli jsme dolní patro rodinného domku. V sedm ráno přišla první vlna. První vlnu jsme ustáli bez škod. Mysleli jsme, že je po všem a vrátili jsme se do Chrastavy. Ten den měl navíc můj strýc svatbu. Když jsme dorazili do Chrastavy, tak jsme se na obřad začali připravovat. Rodiče byli v práci a cca kolem jedenácté hodiny dopolední začala znovu stoupat voda, šlo to velmi rychle nahoru. Když se nám začala ztrácet zahrada pod vodou, tak jsme rychle aspoň odvezli automobily ze zahrady. Ještě že jsme tak učinili, protože bychom jinak auta už nikdy neviděli. Na řadu přišel sklep, nebylo moc času a tak jsme rychle vybrali pouze cennější věci a vystěhovali do patra. Voda stoupala tak rychle a rázem byla tak vysoko, že jsme nemohli více udělat. Nejhorší je ten pocit, když už nezbývá nic jiného než jen přihlížet a čekat co se bude dít. Opadne voda? Neopadne? Rodiče se k nám do domu už nedostali. Museli být u našich známých na Střeleckém vrchu, kde přečkali následně i noc. Každou chvíli jsme si volali a sdělovali co se u nás děje, jelikož náš dům byl už obklopen ze všech stran vodou a neměli jsme šanci se z něj

dostat ven. Z okna jsme sledovali tu zkázu, nikdy jsem nic tak děsivého neviděla, a ač se nemodlím, tak v tu chvíli jsem nemyslela na nic jiného. Dům máme naštěstí ve svahu, takže se do obytných prostor voda nedostala. Zasáhla nám pouze sklep a předsíň spodního patra. Voda se zastavila na čtvrtém schodu z pěti, které vedou do spodního bytu. Když začala voda opadat a klesat, odešli jsme z domu a směřovali za rodiči. Brodili jsme se stále ve vodě, ale proud se dal již zvládnout projít. Až večer se vrátila řeka zcela do koryta, ovšem to už bylo jasně viditelné, co kde napáchala a zničila, vzala a odplavila. Cítili jsme ohromnou úlevu, že jsme měli kde bydlet, protože se pár rodinám toto nepoštěstilo. Ovšem co jsme měli na zahradě, vypadalo jako bitevní pole 2. světové války po výbuchu granátu. Asi půl metru od domu chyběl celý svah směřující k řece. Měli jsme za domem doslova kráter. Stačilo pár centimetrů a mohli jsme mít podemleté celé základy našeho domu. První bylo potřeba vyřešit a vymyslet kde a jak vůbec začneme, co udělat a neudělat. Po kontrole statika, jsme zjistili, že dům není v ohrožení a bylo potřeba rychle jednat. Všude bylo bahno naplaveniny, beznaděj rostla. Ovšem když pak vidíte ochotu lidí, kteří nezištně přijdou na pomoc, tak se vám částečně uleví. A to nejen známí, ale i naprosto cizí lidé. Zahradu jsme dávali dohromady dva roky. Už nikdy bych nechtěla zažít to, co jsem zažila a viděla na vlastní oči. Takový pocit tíhy na prsou a strachu, bezmoci a beznaděje. Kdo to neprožije, tak si to nikdy nemůže umět představit. Ač soucítí s lidmi, pomocí médií, tak ten zážitek je naprosto jiný a nepřeji ho nikdy nikomu. Velký dík patří všem, co nám pomohli. Díky nim jsme měli sílu pracovat dál, ač vás každou minutu napadají myšlenky, že to nemůžete zvládnout. (vyprávěla Aneta Zahradníková – Chrastava)

Škody a řešení:

Celková škoda – 500 000 Kč

Pojišťovna vyplatila – 0 Kč

Celkem nám pomáhalo – 15 lidí + technika

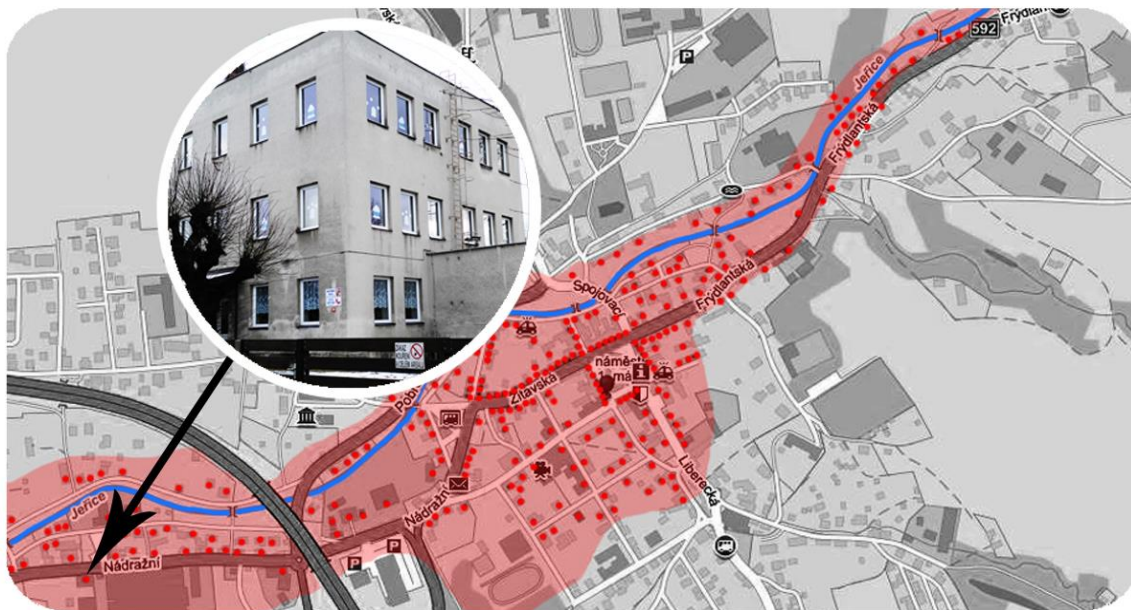
Čas největší pomoci – 2 týdny

Škody napraveny – léto 2012

34. Zahradníkovi – autentické fotografie

4.1.4 MŠ Chrastava

35. MŠ Chrastava – na mapě

"Byla sobota ráno, první den vytoužené dovolené. Mně i mého manžela vzbudila siréna. Nevěděli jsme, co se děje. Docela hodně pršelo. Manžel se podíval na mobil a zjistil, že mu asi 5x telefonoval jeho kamarád Jarda. Hned ho vytočil a ptal se, co se děje. Jarda mu sdělil, že se řeka vylila z koryta a vypadá to, že bude mít zatopenou autodílnu. Rychle jsme se oba ustrojili a šli se podívat, co se vlastně děje. Spěchali jsme, abychom byli co nejdříve na místě, kde kamarád Jarda bydlí. Já, jsem pospíchala zjistit, co se děje v mateřské školce, kde pracuji. Shlédla jsem školku se zahradou. Tam byla pod vodou "zatím" jen zahrada. Vydala jsem se zpět domů, abych se oblékla do pracovního a do holínek a se synem jsme se vydali opět ke školce. To už se valila voda všemi ulicemi i tam, kde jsem hodinu před tím šla s manželem. Šíře řeky byla neskutečná. Chrastava byla rozdělena na dvě části. Byl to hrozně smutný okamžik. Lidé, kteří v této ulici bydleli, sledovali z výše položených míst vodu, která zaplavovala a bořila jejich domovy. Ke školce jsme se už nedostali. Bylo nás tu spousta lidí, někteří mlčeli, někteří brečeli a smutně se jen dívali, co tak jindy téměř vyschlá řeka způsobila. Vypadalo to, jako by všechny mraky seděly nad Chrastavou. Nekonečný den. Nekonečná noc. Druhý den ráno jsme vsávali v 6 hodin a vydali jsme se směr Nádražní ulice. Sluníčko svítilo, bylo jasné modré nebe. Voda už opadla a všude zůstala jen spoušť, neskutečná spoušť,

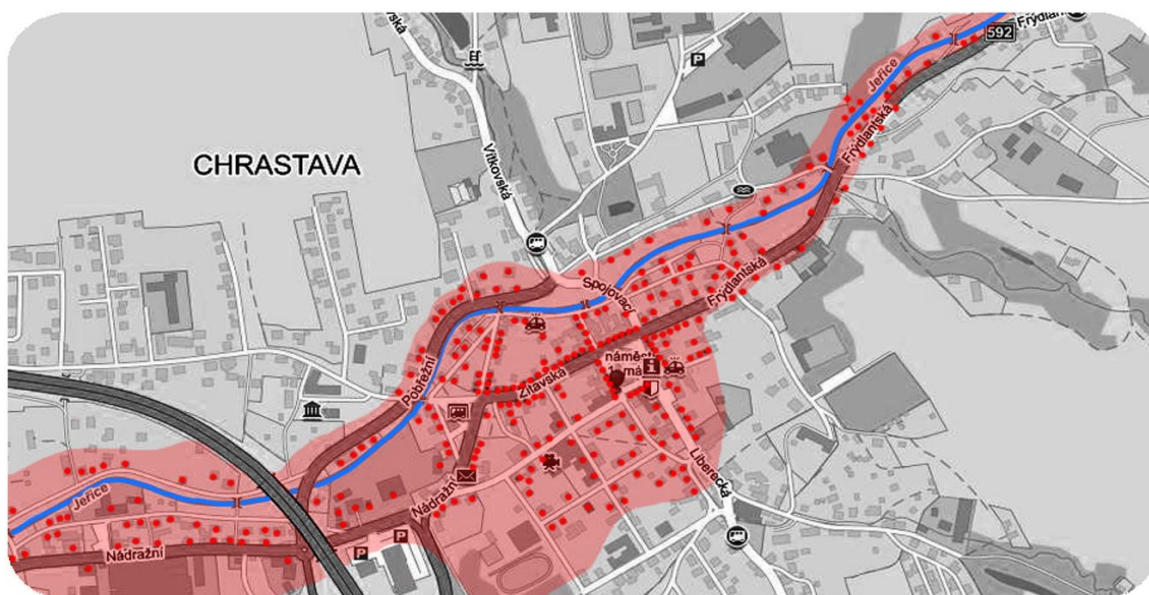
jako když jsme se ocitli ve špatném snu. Oči pro pláč. Lítost. Brodili jsme se asi ve 40 centimetrovém páchnoucím blátě. Brečet? Nemělo smysl. Ve školce jsme nevěděli, čím začít. Pak už jen následovaly 4 nekonečné týdny pracovní dovolené, které jsme strávili uklízením, dezinfikováním, vyhazováním. Krásné však bylo to, že hned od prvního dne nám přicházeli pomoci nejen Chrastaváci, ale i cizí lidé odevšad z republiky. Byla tu spousta, odrostlých dětí, kteří mateřskou školu také navštěvovali, rodiče, zaměstnanci a jejich rodiny. Díky mediím jsme dostali obrovské sponzorské dary, jak finanční, tak hmotné. Po nekonečných čtyřech měsících jsme mohli školku znovu otevřít. I přes všechna trápení, která nás tyto vleklé měsíce provázeli, rádi však všichni vzpomínáme na tyto dny a na přátelství, která tu vznikla." (vyprávěla Radka Trakalová – Chrastava)

4.1.5 Valdmanovi

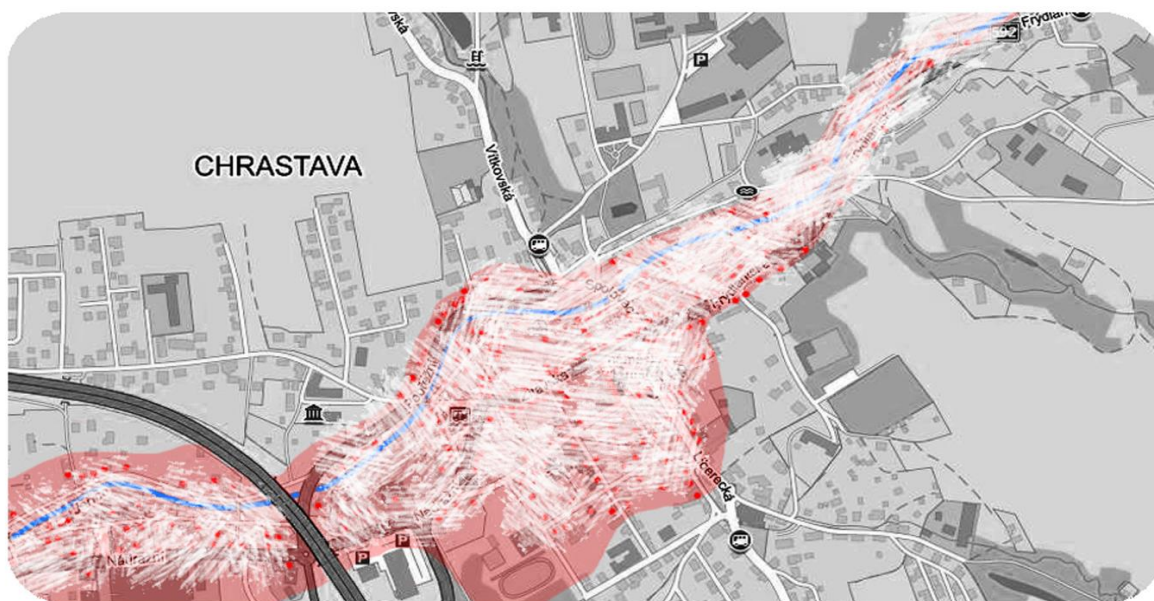
Sobota 7.8. 2010 měla být pro mě a mého manžela dnem nejkrásnějším. Dnem svatebním. Bohužel okolnosti tomu chtěly jinak a s pohádkově naplánovaného obřadu se stala svatba doma v obýváku. Hostinu jsme měli připravenou na farmě Vysoká v Chrastavě a tam také zůstala. Druhý den jsme všechno připravené jídlo vyzvedli a rozvezli po Chrastavě lidem, kteří neměli nic. Hostin u jsme ten den vyřešili stejně jako obřad, doma v obýváku. Jelikož nešel plyn, proud, netekla voda. Svatební hostinu jsme tedy strávili při svitu svíček a baterek. Nechtěla jsme se vdávat, brala jsem to jako špatné znamení a byla jsem z toho všeho tak otřesená, že jsem vůbec den nevnímala, že by měl být tím nejhezčím v životě. Mnoho nocí jsem proplakala, ale pak mi jeden moudrý člověk řekl: " Bůh ti naloží jen tolik, kolik dokážeš unést. Nikdy ne víc." Tak se toho držím. I přestože náš 1. den manželství neproběhl podle našich představ, stále jsme spolu. A když toho dne, kdy se mi narodil syn, opět znovu velmi silně přšelo, začala jsem brát déšť jako symbol mých velkých dnů. Myslím, že déšť mě bude provázet všemi mými osudovými dny. (vyprávěla Lenka Möllerová Valdmanová – Chrastava)

4.1.6 Další příběhy

Takových příběhů by tu mohlo být uvedeno mnohem více. Každý z nich měl svou esenci, své kouzlo, svou interpretaci. Hlavní esence z příběhů, která na mě zapůsobila, byla hlavně solidarita, která mezi lidmi nastala. Okamžitá nezištná pomoc mezi lidmi. U každého domu bylo okolo dvaceti lidí, kteří zasaženým pomáhali. Podle statistik a mých výpočtů bylo v Chrástavě kolem tří tisíc lidí, kteří v průběhu prvních čtrnácti dnů až čtyř týdnů pomáhali.

36. množství zasažených domů

37. množství pomáhajících lidí (každá čárka znázorňuje jednoho člověka)

4.2 Vzácné okamžiky po povodni

Povodně byly zkáza, která do města nepřinesla nic dobrého. V tu chvíli to byla velice nesnadná situace pro všechny. Z každého směru vnímána jako katastrofa, se kterou se nedá nic dělat, pouze čekat. Ovšem i takto ničivá katastrofa přinesla mezi lidi chvíle a skutky, které se při běžném životě už jen tak nevidí. Jako je nezištná pomoc druhých. To potvrzuje i praxe spousta psychologů, kteří se podílejí přímo při pomoci v krizových situacích při povodních. Samozřejmě, že vždy těmto pozitivním chvílím předchází pouze ty negativní. Říkají, že když se stane takováto katastrofa, tak se psychická reakce zasažených rozděluje do několika fází a ty se mění podle času, který od katastrofy uplynul. Bezprostředně několik hodin až dva dny po události, člověk prožívá zasažení takzvanou akutní reakcí na stres. Ta se často projevuje velmi silnou úzkostí. Často bývá doprovázena i silnými tělesnými prožitky, třesem, pocitem na omdlení, nevolností, zmateností. Člověk často neví kde je a co si počne dál. Připadá si, že je ve velmi děsivém snu. Lidé v takovém stavu by měli velmi často dávat pozor na to, co udělají, ač se to lehce říká a hůř provádí. Často udělají něco, čeho litují. Často zničí i ty poslední vzpomínky co jim zbydou. Nebo začnou nelogicky prchat do míst, kde jim navíc hrozí nebezpečí. Často ani nespolupracují se záchranáři. Nebo nespolupracují při evakuaci. S takovými lidmi se často špatně komunikuje. Dokonce jsou i případy, kdy lidé v tomto stavu napadnou záchranáře, kteří se jim snaží pomoci. Častá reakce je únik od problému, nebo naopak velká agrese vůči někomu, kdo chce pomoci. Záchranáři na takové situace bývají vyškoleni. Často se objevuje i posttraumatická stresová reakce, která se vyznačuje tím, že zasažený se o sebe dokáže postarat, několik dnů normálně funguje, a když je nejhorší hotové, tak se psychicky často zhroutí. Nemohou spát, vše co se jim přihodilo, vidí pořád před očima, jsou přecitlivělí. Tento stav pak setrvává několik měsíců až let. Tyto stavy se často rozvíjejí v deprese, se kterými pak musí docházet k psychologovi. Psychologové však ihned po povodních fungují i přímo v terénu a se zasaženými pracují rovnou za chodu. Další fáze je nadávací. To je stav, kdy je potřeba pro svůj klid najít nějakého viníka. Často to bývá počasí, vláda, která se nepostarala o protipovodňová opatření, Na meteorology, kteří je nevarovali přes tím, co nastane. Na povodí dané řeky. Je to první fáze vyrovnávání se se skutečností. Po této fázi však často nacházejí drobná pozitiva. Například zjištění, že mají kde přespat, žádají o pomoc humanitárních organizací, oběhají si úřady. Nebo se přihlásí ke sbírce. Hlavní je pro člověka poznání, kdy vidí, že na vše není sám a je pro

něj důležité sdružovat se a vidět podporu a pomoc okolo něj. V drtivé většině k takové věci dojde zcela přirozeně, což se i ve městě Chrastava ukázalo. Hlavně je moc důležité, aby si člověk v první řadě připustil, že potřebuje pomoc a nestyděl se o ni požádat. Není to ostuda a ani projev slabosti promluvit si o problému například s psychologem. Jsou i tací, kteří nechtějí za nic na světě. V takovýchto případech je důležité ukázat člověku, že na to opravdu není sám. Měl by být v kontaktu i s jinými zasaženými, rozdělit si okamžitě práci a začít dělat. Tím se často upadání do deprese vyhnou. Práce je odvede od přemýšlení nad tím, co bude v budoucnosti. Stres pak často napadá i fyzické zdraví. Nyní ale k pozitivům. Velice důležité je, že se v lidech po takovýchto katastrofách probudí sklony a ochota k pomoci, která je naprosto automatická. Okamžitě se našlo u každého domu hned několik desítek lidí, kteří byli ochotni pomoci jakkoli. Kdo mohl fyzicky, tak pomohl fyzicky. Někdo pomáhal psychicky, a kdo nemohl fyzickou prací tak například vařil a rozvážel jídlo. Zkrátka každý dělal to, na co mu stačily síly. Hlavní esencí, která se městem linula, byla vlna solidarity mezi všemi a právě to bylo na povodních to hezké. Něco tak drastického dokázalo mezi lidmi probudit něco tak nádherného. Tyto chvíle mezi lidmi by se dali pojmenovat i čistý altruismus. Sám jsem tyto okamžiky zažil a kdo to nevidí a nezažije na vlastní kůži, tak si neumí představit, jak krásné tyto chvíle byly, vidět jak jsou všichni ochotní pomoci se vším.

Toto zjištění zcela vystihuje citát, který řekl Mahátma Gándhí:

38. Citát – Mahátma Gándhí

4.3 Inspirace

Inspirací pro mě byly nejvíce právě příběhy lidí, protože to byl zlomový okamžik, kdy jsem přestal tvořit od stolu a vrhnul jsem se do terénu mezi lidi. Každý z nich byl pro mě přínosem, protože byl každý z nich jiný a naprosto originální. Ve všech byla pravda, emoce, a osobní zkušenost, ze které jsem chtěl vytáhnout maximum. Právě pro mě překvapením byla solidarita, která provázela každého zasaženého v Chrastavě, a to byl můj druhý proud inspirace. Solidarita, která se podle statistik projevuje mezi lidmi při velkých katastrofách. Často při povodních, při zasažení tornády nebo zemětřesením. Za normálních okolností velice zřídka. Dříve to byl moment, který se mezi lidmi objevoval mnohem častěji. Pracování na společných polích, v zájmu komunit a tak dále. V posledních letech se solidarita mezi lidmi vytrácí. Ještě tak ve vesnickém prostředí by se dala nyní již v malé míře zahlédnout. Ale tak si to dnešní společnost žádá. Většina jedná ve svém zájmu, na svém majetku, na svou hromádku. V malých městech na úřadech funguje korupce, mezi lidmi závist a pomluvy a na solidaritu už není prostor. V Chrastavě solidaritu a altruismus probudily právě povodně. A byly to opravdu hezké vidět okamžiky, jak se lidé umí v největší krizi semknout dohromady a držet spolu za jeden provaz.

Solidarita – je obvykle dobrovolná společenská soudržnost mezi rovnými. Často se projevuje vzájemná ochota pomoci a podpoře v rámci nějaké skupiny. Člověk je solidární s nějakou skupinou. Podporuje jí a pociťuje jako vlastní úspěchy i neúspěchy dané skupiny.

Altruismus – je označení postoje a jednání, která sledují prospěch druhého člověka. Altruistické jednání, dobročinnost, nesobeckost a nezištné jednání.

Příběhy lidí a solidarita pro mě byly důležitým článkem a přivedly mě na zcela jiný způsob myšlení, než jsem měl doposud. Chápání památníku se změnilo ze stvoření sochy v něco zcela jiného. Směr, kterým se nyní vydávám je vytvořit něco, co bude přínosné pro lidi. Konkrétně pro obyvatele města Chrastava. To byl přelom, kdy jsem nad památníkem začal přemýšlet jinak než jako nad sochou, ale jako nad něčím co bude sloužit přímo lidem.

Chtěl bych vytvořit:

- Projekt, který bude pro lidi, který pro ně bude mít vnitřní význam a bude pro ně přínosem
- Projekt, který se bude samovolně šířit mezi chrastavskou komunitou
- Projekt, který bude inspirací k vytvoření 1denního svátku (7.8. – den, kdy povodně postihly město)
- Projekt, který připomene solidaritu mezi lidmi

5 VNÍMÁNÍ SOLIDARITY

Nejprve jsem hledal fakta, která by mě utvrdila, zda jdu správným směrem. Vzpomínal jsem na nadace, které při povodních pomáhaly a vzpomněl jsme si na nadaci ADRA, která se zasloužila o pomoc mnoha lidem. Narazil jsem na zajímavý článek, kde jsem se dočetl, že symbolem povodní pro rok 2010 byla právě solidarita. Solidarita se dá vyložit mnoha způsoby. Jedná se o materiální pomoc, ale i pomoc fyzickou, psychickou a emocionální. Nadace Adra spolupracuje s dalšími neziskovými organizacemi, jako je Člověk v tísni, Diakonie českobratrské církve evangelické, Charita české republiky a Český červený kříž. Dohromady bylo vybráno přes 60 milionů korun, které byly rozděleny v roce 2010 mezi 40 obcí. Často se ale do takovýchto sbírek či materiální pomoci zapojí i jednotlivci. Mnoho z nich dokonce jelo na postižená místa pracovat a nabídnout lidem svou pomoc osobně. V postižených oblastech pomáhali i policisté, hasiči i armádní složka. „Ochota místních lidí je ale obdivuhodná, protože jsme celou dobu v zasažených oblastech sledovali vůli lidí a ochotu si vzájemně pomoci“. Řekl pan Josef Koláček, hlavní koordinátor organizace Adra. Díky předešlým zkušenostem s povodněmi byla v organizaci Adra nově zavedena i psychosociální pomoc, která by měla eliminovat sociální následky povodní. „Zasažení mají potřebu podělit se o svůj příběh, vypovídat se,“ řekla psycholožka hasičského záchranného sboru Eva Biedermanová. Během prvních tří týdnů pracovníci Adry pomohli 140 lidem, kteří se potřebovali vypovídat. Díky finančním prostředkům, která se vybraly, se mohlo finančně podpořit 500 rodin a dále jim pak pracovníci pomáhají i s vyplňováním žádostí o další finanční prostředky. Ovšem není to tak jednoduché a veškerá finanční pomoc je po čase prošetřena, zda byla opravdu použita na požadované účely. Prostředky jsou poskytovány, především na obnovu bydlení, sanaci omítek, čištění zdrojů pitné vody, jelikož jsou zaplavené oblasti často vysoce kontaminovány různými druhy bakterií a to je problém, který se musí řešit urychleně, nejlépe ihned. Nadace Adra je jedna z největších organizací, které při povodních podají lidem pomocnou ruku. Je však, ale jasné, že zasažení se s následky potýkají i několik let po povodních. Jednoznačným pozitivem každých povodní, které přijdou, je, že jsou na ně lidé podstatně lépe připraveni. V některých obcích to jsou vybudovaná protipovodňová opatření, jinde to jsou zkušenosti s povodněmi z předešlých let. Avšak solidarita mezi lidmi se při takových událostech vždy ukáže.

Co je to ADRA?

ADRA (Adventist Development and Relief Agency) je mezinárodní humanitární organizace poskytující pomoc lidem v nouzi. ADRA Česká republika je součástí mezinárodní sítě organizací ADRA, které působí ve více než **125ti zemích světa**. V České republice pracujeme od roku **1992**.

Tímto článkem jsem si osobně potvrdil, že jsem se vydal správným směrem, protože solidaritu jsem nevnímal jen já. Solidarita je vnímána i obecně jako symbol povodní. Je správné věnovat se právě připomínce povodním v pozitivním směru, protože to je to co lidi po povodních spojilo. Ochota nezištné pomoci druhým.

5.1 Obecné vnímání solidarity

Solidarita je v největším procentu mezi lidmi chápána a velice často vnímána ve spojitosti s charitativní činností různých organizací, které jsou často spojeny se sbírkami. Je to jedna z možností jak pomoci jednoduchým gestem, přispěním pro různé účely. Jedná se o svobodnou volbu jedince, zda pomůže nebo ne. Většinou se jedná o velmi lidové částky, často i dobrovolné a je na každém, zda pomůže nebo ne. Pro spoustu lidí se jedná o netransparentní transakce a proto je na každém zda přispět chce, jakým způsobem a na co nebo na koho. Vydal jsem se po stopách nadací a organizací a studování jejich vzniku, struktury, fungování, náplně, funkce, důvěryhodnosti. Existuje průzkum „Postoje k problematice dárcovství“, který se váže k důvěryhodnosti ke sbírkovým organizacím, ze kterých je jasné, že solidarita a altruismus patří k nejčistším projevům lidského charakteru. Tohoto průzkumu se zúčastnilo celkem 1200 respondentů ve věku 18 – 74 let, ze kterého vyplynulo, že většina považuje sbírky jako správné. Často hraje velkou roli vzdělanost lidí a empatie, které se více projevuje mezi ženami. Také se ale z průzkumu ukázalo, že je potřeba, aby sbírka splňovala určitá kritéria, aby se pro ni mohl budoucí dárcce rozhodnout. Činnost organizace, projekty, které připravuje a hlavně prokazatelné výsledky, dále transparentnost a hospodaření organizace. Hodnocení a důvěryhodnost organizací je především založena na osobní zkušenosti a referencích, což jsou dva znaky, které se budují velice dlouho. Pro dvě

třetiny respondentů je nejdůvěryhodnější svědectví podpořených osob. Pro polovinu je důvěryhodnost založena na zkušenostech jiných dárců a na doporučení, zatímco známé osobnosti jako jsou třeba herci, zpěváci, modelky, politici jsou pro respondenty nejmenší článkem pro vytvoření důvěryhodnosti, ač to bývá u všech organizací stěžejní. Z průzkumu je zřejmé, že Češi na charitu přispívají spíše nahodile a nepravidelně. Nepodporují dlouhodobě jednu organizaci, ale vybírají si často podle jednotlivých projektů, které organizace vytvářejí a nabízejí. Velice důležitým aspektem pro přispívání respondenti považují, aby peníze byly použity na konkrétní účel, který oni sami uvidí v co nejvíce přímém směru. Uvidí konkrétní případ, konkrétní cíl a konkrétní využití příspěvku. Takovýchto organizací je dnes velké množství a pro každého je dobré vycizelovat si, zda chtějí přispět, kolik a na co konkrétně. Na tomto se shoduje jak skupina co přispívá, tak skupina co příspěvky odmítá. Obě skupiny by uvítaly větší transparentnost a využití sbírky. Nyní přispívá podle odhadů asi polovina z nás. Otázka je, zda je to málo, nebo dost? Položme si otázku: „Pokud bychom jednou zůstali odkázáni na pomoc ostatních, mohli bychom snadno zjistit na vlastní kůži, že polovina nemusí stačit? Dárcovství je označováno jako lepší stránka lidské povahy.

5.2 Organizace zabývající se sbírkovou činností

Začal jsem se zabývat analýzou těchto organizací, jelikož jsou obecným vnímáním solidarity transformované do reality, aspoň podle různých veřejných průzkumů. Jednu jsem už trochu rozebral na str. 51 – 52 (viz. ADRA), ale takových je v činnosti a povědomí lidí spousta, proto nyní vyberu jen nějaké z nich, které jsou v největším hledáčku lidí, a které mě v práci ovlivnily.

5.2.1 Den v boji proti rakovině

Vznikl z organizace Liga proti rakovině, jako jeden z více projektů, které právě tato liga pořádá. Cílem je snížit úmrtnost na nádorová onemocnění v ČR. Mají 3 hlavní programy. Informování veřejnosti o nádorové prevenci, zlepšení kvality života onkologicky nemocných a podpora onkologického výzkumu a modernizace onkologických pracovišť. Liga proti rakovině funguje v mnohých členských státech již

několik desítek let a jejich hlavní projekt je sbírková akce „Daffodil Day“ (Den narcisů). Například v Irsku, USA, Kanadě, Novém Zélandu, na Slovensku a podobně. V roce 1997 se ke členství připojila i Česká republika avšak se rozhodla pro odlišení. Symbolem není narcis, ale měsíček lékařský, protože je to jedna z nejznámějších léčivek a tak liga zvolila tento tvar. Česká sbírka se odlišuje tím, že to není jen sbírka, ale i preventivní kampaň. Každý kdo si zakoupí kvítek, dostane i leták s informacemi o prevenci konkrétního nádorového onemocnění. Letos je připraveno k distribuci 900 000 kusů kytíček a letáčků. Vždy liga vyhlásí téma kampaně a zvolí se barva stužky, která doplňuje kytíčku. Zvolené barvy nemají hloubku, spíše jen odlišení od ostatních ročníků. Témata se volí také pouze podle toho, co je zrovna nejvíce ohrožující pro člověka a po určitých etapách se témata opakují. Výběr financí z kvítků se převážně vrací do výroby kvítků na další ročník. Samotný kvítek má spíše funkci jakého si marketingu pro kampaň. Finance na podporu výzkumu a léčby jsou z větších projektů a z příspěvků velkých dobrovolných dárců. Zakladatel této organizace je MUDr. Jiří Dinsbier. Této organizaci hodně pomohl pohyb pana Dinsbiera ve sféře lékařství právě v onkologickém odvětví a tím se i rychle rozšířila mezi velké organizace a i pro potenciální dárce. Počátky byly ale ve velmi komorním a malém měřítku a rok co rok se zájem o sbírku zvětšuje, jelikož rakovina je považována za jednu z nejvíce agresivních civilizačních chorob. Což si stále více lidí v dnešní době uvědomuje.

5.2.2 Světový den v boji proti AIDS

Zahájení bylo v 90tých letech charitativní skupinou v New Yorku „Visual Aids“. Osvěta fungovala na principu propagace HIV pozitivních umělců a jejich děl a tvorby. To trvalo celkem dlouhou dobu, až se jednou v roce 1991 na předávání cen Tony Awards objevil Jeremy Irons s červenou stužkou, kterou měl připnutou na klopě svého saka. Tím se dostala do povědomí velkého množství lidí a postupně se začalo k nošení přidávat více celebrit, kteří problematiku rozšířili mezi velké množství lidí. Symbol je také vnímán jako propagace pro tuto organizaci. Červená stužka byla přejatým symbolem žluté stužky, která vznikla na počest americkým vojákům z války u Perského zálivu. Červená barva však vyjadřuje vášně, kvůli které lidé ztrácí zodpovědnost. Dále značí krev, která je červená a jako poslední interpretace je láska. Hlavním cílem tohoto dne je prevence, dostat problematiku do povědomí a podpora výzkumu proti této

nemoci. Den v boji proti Aids probíhá každoročně 1.12. Počátky organizace jsou v mini měřítku, které se díky rychlému šíření nemoci dostalo do povědomí celého světa.

5.2.3 Movember

Movember se od ostatních sbírek liší dobou trvání. Sbírká se uskutečňuje vždy po dobu trvání měsíce listopad. Za zakladatele je považován Adam Garon a jeho přátelé z Austrálie. Tato sbírka se liší zásadně od jiných. Nemá prodejní předmět na primárním místě. Zde je znakem knírek, který si muži nechávají za měsíc listopad narůst. Z toho vznikl i název. November – Listopad, Mo (Moustache) – knírek, složením slov vznikl Movember. Proč knírek? Protože to je jeden z nejtypičtějších znaků muže. Tím je jasně řečená podstata celé akce. Jedná se o mužskou problematiku. Tak jako existují pochody proti rakovině prsu pro ženy, tak vznikla i jedna cílená na mužské osazenstvo. Hlavní myšlenka je prevence mužů, proti rakovině prostaty. Vybírání prostředků na vývoj vakcín proti tomuto druhu rakoviny. Vnuknutí pravidelnosti preventivních prohlídek. Zde je vytvořena větší transparentnost sbírky, protože si člověk může vybrat konkrétní skupinu, člověka nebo organizaci na jakou chce přispět. Jak ale celá akce Movember vznikla? Zpočátku to byla tak trochu legrace a později velká souhra náhod, která sbírce přinesla rozšíření do velkého povědomí lidí po celém světě. Nápad vznikl v hospodě, kde si parta přátel řekla, že by si mohli nechat narůst knír, protože to je symbol „chlapství“, že by tím mohli vyvolat reakce a kontakt s lidmi a zájem o mužskou problematiku. U lidí, kteří vousy nenosí, to bude divné a očekávalo se, že se lidé začnou zajímat proč ta změna. Akci se podařilo velmi rychle dostat nahoru zprvu z legrace, následně z regionálního měřítka až se z ní podařilo vytvořit sbírkovou nadaci právě na upozornění a léčbě rakoviny prostaty.

5.2.4 Kapka naděje

Jedná se o pouze českou nadaci Venduly Svobodové, která vznikla na základě reálného příběhu Venduly a její rodiny. Jednalo se o životní příběh se smutným koncem, kdy jim onemocněla dcera na onkologické onemocnění. Paní Svobodová už v průběhu nemoci své dcery začala s první podporou této problematiky a díky svému postavení ve světě celebrit a jejímu společenskému postavení zorganizovala benefiční koncert, z jehož výtěžku peníze použila na vybavení nemocnice V Motole. Podstata nemoci, které se Vendula věnuje, je nádorové onemocnění, které vyžaduje transplantaci kostní dřeně.

Častým znakem je porucha krvevotvorby. Postupně se z benefičních koncertů stala sbírková organizace, díky které se vybavují dětská oddělení dnes už po celé České republice. Jedná se o pomoc přístrojovou ale i o psychosociální, kde se snaží řešit příčiny i vysokých stresů takto nemocných dětí. Řeší dlouhodobou hospitalizaci, ztrátu kamarádů, stresující podmínky, zázemí a prostředí. Této nadaci velmi pomohl mediální svět, ve kterém se paní Vendula Svobodová pohybuje.

40. ukázky sbírkových organizací

5.3 Znaky sbírkových organizací

Každá se sbírkových organizací pracuje zcela jiným způsobem, každá i vznikla jiným způsobem. Princip je ale často velmi podobný, ne-li stejný. Vysledoval jsem určité znaky, které každá taková organizace splňuje. Prvním z nich je podstata. Nikdy nejde vytvořit důvěryhodnou sbírku bez důvěryhodného příběhu. Další ze znaků je čas, nebo také den nebo doba konání. Nejčastěji se jedná o jeden kalendářní den (není pravidlo), kdy se v každoročním cyklu opakuje. Například Den v boji proti AIDS (1.12.). V neposlední řadě je tu jeden z nejdůležitějších znaků a tím je symbol. Symbol, který je spojen s prodejem předmětu, z jehož výtěžku se poplatí výroba nových předmětů a přispívá se na konkrétní problematiku. Hlavní příspěvky jsou však ze

sponzorských darů velkých organizací. Rozdíl v organizacích je pouze v globálnosti. Některé fungují v rámci státu (Kapka naděje), některé jsou mezinárodní (Mezinárodní den Země) a některé jsou dokonce světového formátu (Moovember). Všechny však mají stejné kořeny a to počátky v regionálním formátu. V rámci komunity, nebo menších celků a záleží na různých faktorech, někdy i náhodách, někdy i angažování správných lidí a z regionálního formátu může akce vyrůst až ve světový den, který nakonec musí schválit OSN.

Pokud bych se ubíral touto cestou a pro Chrastavu chtěl něco podobného vytvořit, tak je samozřejmě důležité dodržet fungující postup a to je nejprve regionální formát určité akce. Na vesnicích či ve městech často takové požadavky splňují oslavy či slavnosti. Protože takto jsou regionální formáty známé. Jako slavnosti, nebo oslavy na vesnicích, či městech. Často mají pro danou lokalitu, nebo komunitu hlubší význam. Často bývají slavnosti spojeny s nějakým rituálem. Regionální cestou vznikají právě svátky a oslavy, či slavnosti. Zde se zrodila myšlenka vytvoření oslavy nebo slavnosti určené pouze pro Chrastaváky.

Vysvětlení pojmů

Svátek - je zvláštní den s náboženským nebo společenským významem, který se pravidelně opakuje a slaví podle tradičního rituálu, který je vytvořen podle určitých kulturních souvislostí. Některé svátky jsou uznány státem a stanoveny zákonem jako dny pracovního klidu. Svátky jsou také pevné (Vánoce, Nový rok) a pohyblivé (Velikonoce). Pak jsou také svátky regionální, které jsou významné pouze v rámci měst, vesnic nebo jen komunit. Důležitý znak je opakování rituálu.

Oslava, slavnost - je zvláštní nebo mimořádná společenská událost, která bývá zpravidla pořádána na vzpomínku nějaké konkrétní osobě nebo jako připomenutí významné události, která ovlivnila větší množství lidských životů. Slavnosti se vždy pořádají za účasti většího počtu osob. Mohou mít různou formu. Od lidových veřejných veselí až po události čistě soukromé a pro veřejnost zcela uzavřené. Často bývají spojeny s konzumací jídla a pití. Mohou mít ráz slavnostní hostiny (oběd, večeře) nebo mohou být spojeny s různými typy společenských obřadů. Může se jednat o (veselice), nebo naopak o smutné až pochmurné (smuteční slavnosti).

Chrastavské slavnosti (jako příklad)

V roce 1996 vznikla myšlenka, že je potřebné udělat NĚCO, co by podpořilo místní patriotismus. Akci, kde by se místní lidé mohli setkat, pobavit se, promluvit si, něco dobrého pojit a popít. První ročník byl spíše taková „huráakce“, ale semínko vzklíčilo a byl tu start pro něco, z čeho se stala postupem času tradice. Časem se podobné akce začaly konat i v dalších městech a obcích v okolí. V roce 2001 byla do slavností vnesena podstata, což byla letní královna: Slavnosti se konaly vždy v měsíci červen a tak byly spojovány s návratem slunovratu. Královna měla za úkol uzamknout jaro a přivítat léto. Postupem času se slavnosti přesunuly na měsíc květen, protože v červnu bylo vždy velmi nejisté počasí a nikdy slavnosti nevyšly, tak jak si město představovalo, proto se léto přivolávalo už v květnu. Slavnosti trvají vždy 3 dny. Pátek odpoledne, sobota s hlavním programem a neděle dopoledne. Vždy je vymyšlen nějaký program, co se týče zábavy, hlavně vystupování různých účinkujících z města a okolí, pohádek na podiu, módní přehlídky místních dívek, jarmark, ohňostroj, atd. Často byly slavnosti spojeny i s výstavou exponátů v muzeu hasičské techniky, a s výstavou a prodejem zvířat od místních chovatelů. Tato místa jsou však vzdálená od náměstí, kde se akce koná a lidé k nim často ani nedorazí. Dříve bylo obvyklé, že se platil vstup 40kč a vstupenka platila na celé 3 dny. Dnes už slavnosti nemají bohužel význam patriotismu, který kdysi mívaly. Tradice se zamykáním jara se už nekoná. Zvou se různé známé kapely a zapomíná se na místní. Podle mě slavnosti ztratily ten původní význam a záměr, které město z počátku mělo.

41. Chrastavské slavnosti

Pomocí takovýchto akcí nebo oslav, dochází ke stmelování lidí. Ať už jsou to malé akce nebo akce velkého formátu. Jelikož chci projekt tvořit přímo pro konkrétní lokalitu, kterou je město Chrastava. Pro konkrétní komunitu, což jsou chrastavští obyvatelé, pro ty, kteří byli i nebyli zasaženi povodní. Pro konkrétní událost, což byly samotné povodně 7.8.2010. Rozhodl jsem se, že budu muset znovu vstoupit zpět do komunity a pracovat přímo s jejich názory, aby projekt nabyl opravdové podstaty a smyslu. Od tohoto kroku jsem očekával, že se mi odkryje něco, nad čím jsem doposud nepřemýšlel.

5.4 Pohled Chrastaváků na solidaritu

Prvním krokem bylo vydat se mezi známé, abych viděl, jestli bude mít smysl jít tímto směrem dál. Popsal jsem jim svůj záměr, kde jsem se snažil vysvětlit, že bych rád vytvořil projekt pro Chrastaváky, za účelem připomenutí solidarity, která po povodních mezi lidmi nastala. Sledoval jsem reakce a zapisoval postřehy. Chtěl jsem zjistit, jak solidaritu vnímají přímo lidé z města. Ovšem tato metoda byla pomalejší, než jsem si představoval, tak jsem zároveň vypracoval jednoduchý zjišťovací dotazník, který jsem vpustil mezi Chrastaváky. Od tohoto kroku jsem očekával, že získám rychlejším způsobem více názorů, zjistím potřeby a emoce od lidí z města. Dotazník jsem roznosil do různých institucí. Mateřské školy, kde se dotazník dostal mezi zaměstnance, mezi rodiče dětí. Základní školu, městský úřad, ale i v mnoha dalších kde jsem věděl, že se dotazník mezi lidmi dostane. Dále jsem průzkum zveřejnil na sociální síti „Facebook“ a na stránkách města, kde jsem nechal odpovídat obyvatele z města, protože pro ně je projekt primárně směřován. Na otázky odpovědělo 83 lidí různého zaměstnání, věku, pohlaví, zasažení i nezasažení lidé. Získal jsem pro sebe orientační vyhodnocení vnímání lidí, z jejichž odpovědí jsem chtěl objevit impulzovou inspiraci, která by vzešla přímo od nich. Většina projevila solidární chování jak v pomáhání a fyzické práci při povodních, tak i v ověření při odpovídání na otázky v dotazníku. Pro mě důležitou informací bylo, že si nechtějí připomínat povodně jako zkázu, ale že by více ocenili, připomenutí vzájemné pomoci a altruismu, které po povodni nastaly. Čímž se mi potvrdilo i mé smýšlení.

(průvodní text + zadání průzkumu + grafické a procentuální výsledky průzkumu v příloze)

Dotazník jsem rozdělil na tři okruhy. V prvních osmi otázkách jsem se chtěl dozvědět, zda jsem zvolil správnou cestu a oslovil co nejvíce lidí, kteří byli nějakým způsobem zainteresováni přímo s městem Chrastava. Většina dotázaných respondentů v Chrastavě žili, žijí, popřípadě jejich rodiny, nebo zde byli přítomni přímo při povodních. U 97,6% se objevila odpověď, že se zasaženými povodní soucítí, což je velice krásný výsledek. Ve druhém okruhu otázek jsem se zabýval pomníkem, který ve městě již stojí a zajímalo mě, jak ho lidé vnímají. Co se týče umístění a vizuálního vnímání, tak je přijímán dobře. Z dotazníku však vyplynulo, že by na povodně raději vzpomínali právě v duchu solidarity, kterou jsem představil svým smýšlením. Celkem 90,4% by uvítalo událost v pozitivním směru. Poslední otázka byla zjišťovací. Jelikož součástí dotazníku byl i průvodní text, kde jsem vysvětlil svůj záměr, tak mě zajímalo, jak by projekt řešili právě Chrastaváci. Spousta z nich vnímá solidaritu podobně jako je obecné vnímání solidarity v realitě. Sbírký a sbírkové akce. Spousta z nich se k problematice nevyjádřila, protože měli pocit, že to není v jejich kompetenci. Ovšem i velká většina své názory napsala a některé mi otevřely zcela jiný pohled na věc. Nejvíce mě ovlivnily názory, které vyjadřovaly toto: „Pomoc lidem, kteří se s povodní ještě nevypořádali. Vytvoření místa k setkávání a ke kontaktu s lidmi. Místo k vytvoření dialogu. Park, který bude pro lidi místem setkávání. Takové interpretace se v průzkumu objevily vícekrát, což pro mě byl impulz k přemýšlení nad řešením, které mě samotného nenapadlo. Toto řešení by se stalo pravdivým, protože vzešlo z něčeho, co se doopravdy stalo.

5.4.1 Zrod myšlenky

Zde se zrodila myšlenka vytvořit pro chrastavskou societu prostor, kde se budou moci scházet. Prostor, kde budou moci společně trávit čas. Prostor, který jim bude nabídnut k užívání a zároveň, aby si ho tvořili sami. Aby si sami určili, co se na něm odehraje, jaké činnosti na něm budou provozovat. Prostor, který bude societu pomáhat spojovat a stmelovat. Místo, které jim nabídne se lépe poznávat.

5.4.2 Jan Gehl – Život mezi budovami

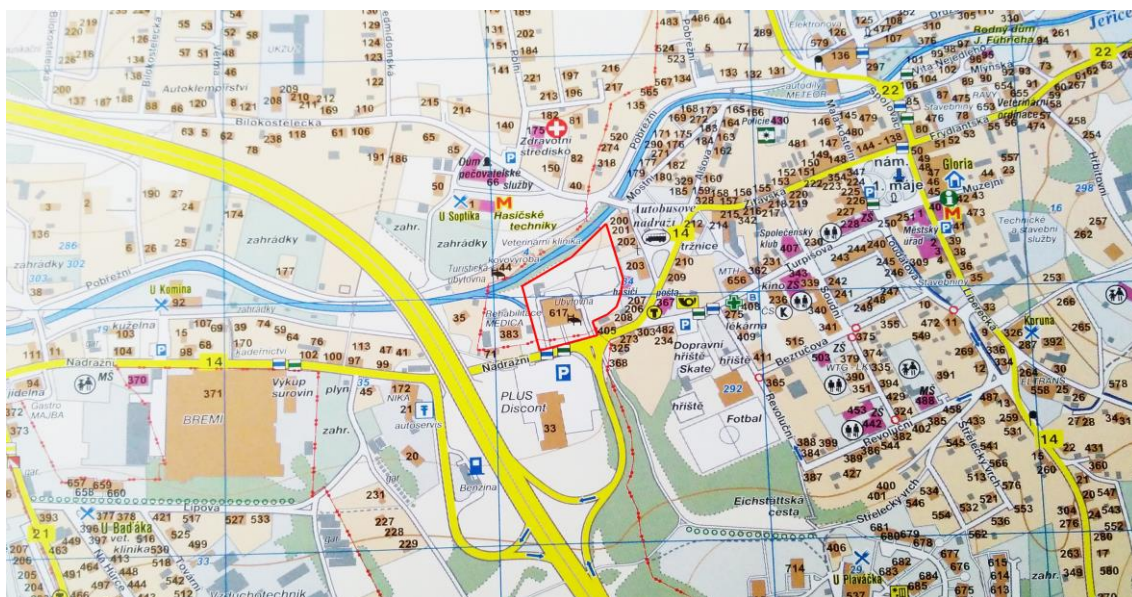
Jedním z kroků pro mě byla kniha od dánského architekta Jana Gehla „Život mezi budovami“. Gehl v knize rozděluje lidské venkovní aktivity na 3 typy. Venkovní aktivity máme nezbytné, volitelné a společenské.

Nezbytné aktivity jsou aktivity, bez kterých se neobejdeme, což je stručně řečeno chůze a jízda (cesta do školy, do práce). Mezi volitelné řadíme aktivity hlavně podle vnějších podmínek (dělat na co má člověk chuť a náladu, pokud to umožňuje čas a počasí). Do společenských aktivit řadíme ty, při kterých se člověk zapojí do hovoru s někým dalším, nebo se zaposlouchá, pozoruje, nebo je blízko někoho dalšího. Existují i studie, které hovoří o tom, že čím jsou více lidé venku, tím více spolu hovoří a navazují kontakt. Ve Skandinávii proběhla studie jiná, ze které je patrné, že lidé jsou tam, kde jsou lidé. Aktivity jsou hlavním motorem, který naplňuje život a čím více jich je možné na jednom místě dělat, tím lépe pro člověka. I pro člověka, který se nechce zapojit aktivně je to dobrá varianta, protože se může zapozorovat, zapovídat, navázat kontakt, nebo zkusit i novou aktivitu. Častým prvkem, který Gehl popisuje je propojení prostoru napříč generacemi. To napomáhá rozmanitosti a kontaktu generací mezi sebou. Když se jedná o prostor, který nabízí možnost konat neplánované aktivity, tak se tím zvyšuje postávání a sledování a zájem nových lidí o daný prostor. Ten by měl lákat, ne odpuzovat. Dále by měl koncentrovat, než rozptylovat.

Zamyslel jsem se, kde by takový prostor mohl v Chrástavě stát. Začal jsem s analýzou města a městského prostoru a za nedlouho jsem takový prostor našel. Prostor, který bude v přímé konfrontaci lidí. Prostor, který si zaslouží péči navracení paměti a nalezení nové funkce.

6 ANALÝZA LOKALITY

Pro svůj projekt jsem vybral místo v blízkosti Nádražní ulice ve městě Chrastava. Jedná se o místo, které v historii mělo svou určitou funkci. Ovšem dnes, po působení zubu času místo funkci ztratilo. Myslím si, že by bylo hezké pokusit se znovu nevyužitou plochu v Chrastavě navrátit život ku prospěchu komunity, která u ní žije, denně okolo ní chodí, ale po většinu času ji mívá. Chtěl bych místo chrastavské komunitě nabídnout k užívání a je na nich zda ho přijmou a jakým způsobem ho přijmou. Já si místo pamatuji jako velice strašidelnou plochu. Na pozemku se nacházely dvě budovy. Jedna nazývána „Kováč“ a druhá „Kulturák“. Kulturák co si vzpomínám, neměl nikdy žádné využití. Byl to pouze azyl pro squatery a bezdomovce, kteří si z domu udělali doupě. Druhá budova Kovák je zarytá v mých vzpomínkách jako romské doupě. Ghetto, kolem kterého se kdokoli bál projít. Z tohoto místa se v Chrastavě šířila velká kriminalita a strach obyčejných lidí, co jim někdo z ghetta zase provede. Na jednu stranu město přišlo díky povodni o dvě velké budovy, ale naopak se díky tomu Chrastava uzdravila od kriminálních živlů. Nyní je ale na čase podpořit prostor k vytvoření něčeho nového. Něčeho, kde budou lidé rádi trávit čas. Kde se zastaví, prohodí spolu pár slov, nebo spolu vymyslí nějakou aktivitu. Ale zároveň místo, které jim nabídne prostor k vytvoření oslavy, která se ponese v duchu patriotismu a bude zároveň oslavovat solidaritu, která po povodni nastala a bude jí svým konáním připomínat a pomůže lidem vzpomínat na den, kdy Chrastavu zasáhly povodně jako na den hezkých chvil, kdy spolu komunita bude držet pohromadě.

42. mapa prostoru pro místo setkávání

6.1 Historie pozemku

Historie tohoto místa není tolik bohatá, avšak podle vyprávění pamětníka a kroniky města Chrastava byl na tomto místě v historii cca do 17. století situován trh, který byl nazýván Josefs Platz. V nedaleké blízkosti se nacházely dva velké statky, které byly velkým zdrojem pro tehdejší obchod. Druhý trh byl situován na Náměstí 1.Máje. To o místě vypovídá, že kdysi neslo funkci setkávání. Ze starých map je zřejmé, že na pozemku stával i mlýn. Je hezké, že v historii toto místo již funkci setkávání plnilo a já se nyní pokusím z místa opět vytvořit místo pro setkávání, což je doufám i záměr města, jelikož se na pozemku konaly již dvakrát od povodní v roce 2010 oslavy pálení čarodějnic.

6.1.1 „Kulturák“

Ruina, ve kterou se změnil kulturní dům v Chrastavě za poslední dvě desítky let, byla v roce 2013 stržena. Nikdy neplnila žádnou funkci, ač bylo mnoho plánů na využití budovy. Jednalo se o nikdy nenaplněný sen Chrastaváků. O zakázku na demolici domu se popralo okolo padesáti firem. Nakonec zvítězila chebská firma PH KOVO Recycling s cenou 1,2 milionu korun. Náklady na demolici hradilo město Chrastava, přestože kulturní dům patří od roku 1998 Kazachu Vladimíru Bereziakovi, který po krachu svého podnikání zmizel neznámo kam a nepodařilo se ho vypátrat, protože má zákaz vstupu do České republiky. Nejspíš se vyskytuje na území Ruska, ale je možná i varianta, že již není naživu, jak nastínil starosta města Chrastava Michael Canov. Právě Bereziak dům odkoupil od města za 5 milionů korun s vizí vybudovat zde tělocvičnu a centrum sportu a kultury, což byla původní idea, díky které byla budova postavena. Do roku 2000 se dal kulturák smysluplně opravit, ale do domu se nedávaly žádné finance a budova začala chátrat s mnohem rychlejším spádem. Zpustošili ho zloději kovů, bezdomovci a o zbytek se postarala a dílo zkázy dokonala příroda. Stavební úřad v Chrastavě tak nařídil demolici, jelikož se stavba stala pro lidi nebezpečná. Nyní ale trochu něco z historie stavby. Dům se začal stavět v roce 1987 v rámci akce „Z“ z prostředků, které do stavby vkládali státní podniky, kterých v Chrastavě v tu dobu bylo opravdu hodně, jelikož Chrastava patřila k nejprůmyslovějším městům na liberecku a dávala práci

mnoha stovkám lidí v oblasti textilního průmyslu. Mezi přispívající podniky patřily například Elitex, Textilana, Bytex, LVZ, Státní statek, STS, Drobné zboží, Prefa a Sběrné suroviny. Při demolici se byl se stavbou rozloučit i její tehdejší stavbyvedoucí Ladislav Šírl, který v Chrastavě žije dodnes. Zavzpomínal i na dobu před 25 lety. On bral tuto zakázku jako svůj úspěch, pro jeho rodinu byla však stavba zkáza. Celé roky trávil v montérkách na stavbě a manželka s dětmi byly doma, což se podepsalo i na jejich vztahu, říká Šírl. Dozorování získal jako penzista s posledním zaměstnáním právě v Elitexu. Demolice ho velice zklamala, jelikož na stavbě i s mnoha dalšími obyvateli Chrastavy odvedli kus práce, který byl vlastně zbytečný. Po revoluci státní podniky dostaly zákaz stavbu dotovat a již se na dokončovacích pracích nepokračovalo. Říká se, že kdyby revoluce přišla o půl roku dříve, tak by kulturní dům stál a fungoval by v plné své kráse. Město tak bohaté nebylo a podle odhadu by na dokončení bylo potřeba ještě cca deset milionů korun. Od roku 1990 se hledal vhodný sponzor. Kromě tělocvičny proběhla městem i fáma, že se zde možná vybuduje autosalon, jiní lidé zase říkali, že zde mělo být muzeum starých veteránů, jiní zase, že zde měl být veřejný dům s brazilskými, thajskými a mexickými prostitutkami. Tělocvična je ale jediný oficiální plán, který byl znám i městu Chrastava. Stavba byla budována hlavně jako chloubka města, kde se v předrevoluční době měl začít odehrávat kulturní život ve městě. Když přišla v roce 2010 povodeň do Chrastavy, tak to byla poslední rána pro stavbu, protože pak následovalo rozhodnutí o stržení.

43. Kulturník

6.1.2 „Kováč“

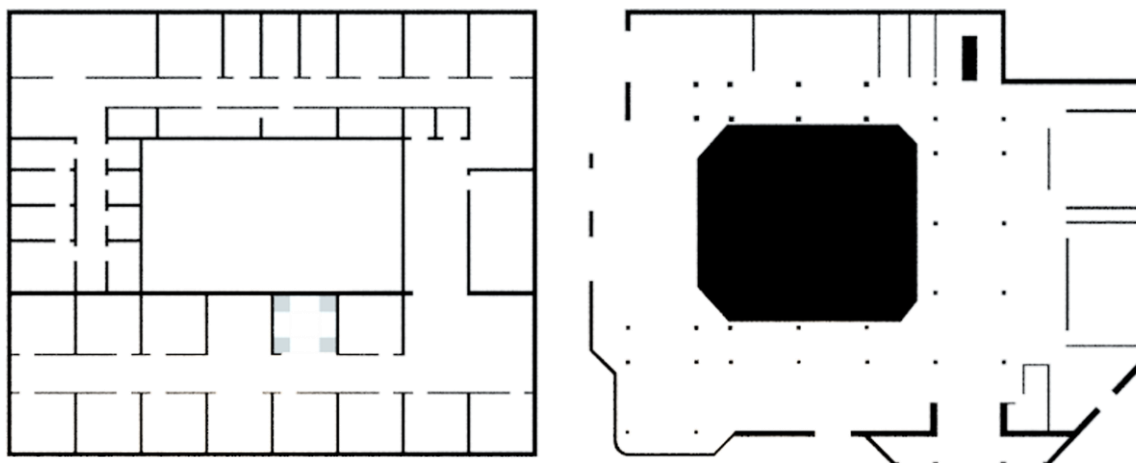
Tato budova byla stavěna za podobné situace. Také v rámci akce „Z“ ale za účelem ubytování učňů, kteří se učili pro podnik Elitex. Tato stavba se dokončila, jelikož se se stavbou začalo o mnoho dříve a i plnit funkci musela mnohem dříve. Postupně však průmysl v Chrastavě utichal a s rozvojem jiných měst vzniklo spousta jiných škol v Liberci a tak nebyl internát v Chrastavě potřeba. Stavbu odkoupil od města soukromý majitel Radim Urban, který stavbu drobně upravil a zhotovil z ní ubytovnu pro sociálně slabé. To nějaký čas vydrželo a budova plnila znovu svůj účel, ač jiným způsobem. V rámci dotačního programu však pro majitele bylo výhodnější z budovy udělat ubytovnu pro nejvíce sociálně slabou skupinu. Mezi většinu z nich patřili romové. Ovšem to byl začátek konce, jak pro budovu, tak pro město, které se tím stalo městem kriminality. V budově a okolí se začínaly dít věci, o kterých se nikdy předtím ve městě ani nemluvalo. Krádeže, přepadávání, agresivní chování na obyvatele města. Velké krádeže v protější nákupní zóně, která zde vznikla. Z budovy se stalo torzo, které bylo poutačem při vjezdu do města a myslím, že i dnes je město Chrastava vnímáno pro lidi, kteří nejsou místní, jako město romů, romské ghetto, ač už tomu skoro pět let není. Budova tak chřadla. Přicházela o okna, nefungovala v ní elektřina, často ani netekla voda. Byla naprosto zdevastovaná. Z mého pohledu gestem vytvořit zde něco takového město utrpělo na pověsti a v žádném úhlu tento krok nebyl pro Chrastavu ničím šťastný a ani přínosný. V roce 2010 po povodních se však obyvatelé těchto prostor museli vystěhovat pryč. Budova je nepoužitelná a i nepoužívaná. Povodeň ač přinesla do města mnoho neštěstí, tak v tomto případě vyřešila aspoň podle mě neřešitelný problém. Ve městě není žádná kriminalita, celkově jsou zde jiné podmínky a doufám, že časem bude Chrastava opět v povědomí i projíždějících lidí v lepším světle než bývalo doteď. Na druhou stranu povodeň dokonala na budově nenávratné škody stejně jako na kulturáku a nyní je pro obyvatele Chrastavy nebezpečná a jediné východisko je stavbu strhnout. Brzy se začne rozpadat, protože teď již skoro 5 let stojí bez jakékoli funkce. Je do ní zakázán vstup, a pokud squatteři zjistí, jak se do objektu dostat, tak se z budovy stane další doupě plné vandalizmu. Zboření stavby je krok, který místu prospěje, ovšem nejdříve se město bude muset domluvit s majitelem objektu. Je to však jediná možná varianta.

44. Kovák

45. Pozemek pro můj projekt

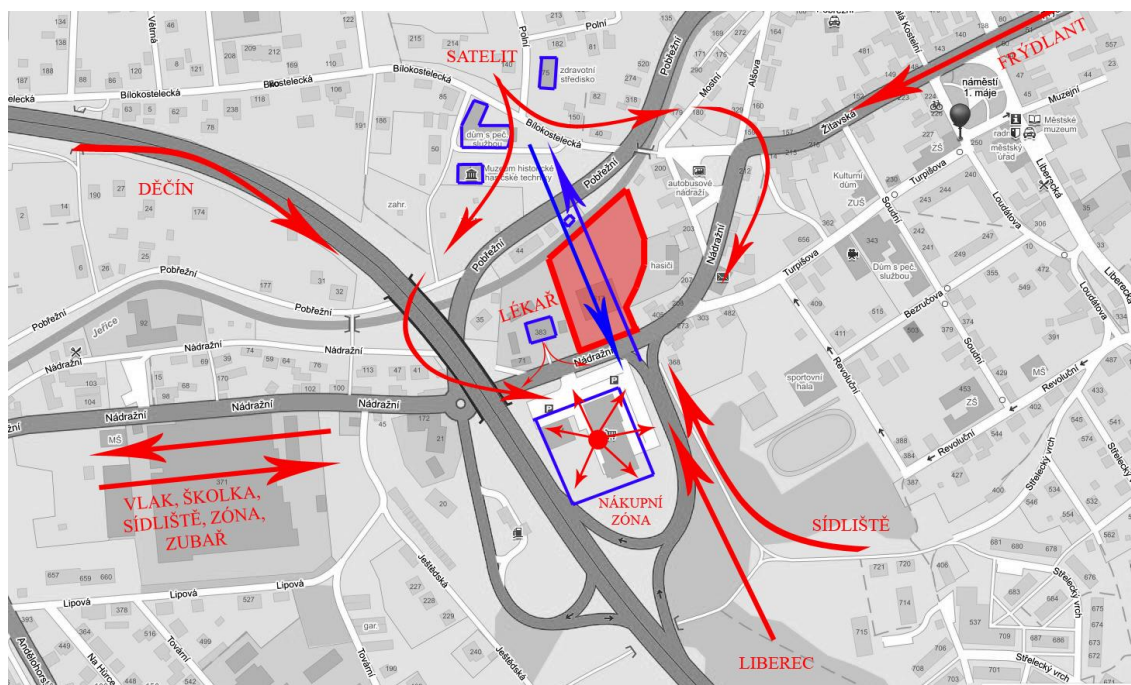

46. půdorysy (kovák, kulturák)

6.2 Pěší infrastruktura a pohyby okolo pozemku

Plocha se nachází v celkem rušné oblasti města Chrastava. Okolo projde denně několik stovek lidí, kteří dochází za prací, jelikož se na jednom konci Nádražní ulice nachází jedna z pracovních zón, které zaměstnávají určitou část obyvatel. Dále se na stejném konci města nachází vlakové nádraží, které využívá k dopravě spousta dětí kvůli spojení s Libercem či Varnsdorfem kvůli studiu, a i dospělí kvůli pracovním povinnostem. Dalším faktorem, který se nachází tímto směrem, je jedna ze zubních ordinací, která byla jednou z nejvíce zasažených povodní. (viz. Zatočilovi str. 39-41). V neposlední řadě také jedna z mateřských škol, která pojímá celkem 78 dětí. Nachází se zde i jedno ze sídlišť, kde žije spousta lidí, kteří se zase chůzí opačným směrem dostávají do centra města. Dalším z ovlivňujících faktorů co se koncentrace lidí týče, je nákupní zóna, která se nachází naproti pozemku, který chci využít pro svůj projekt. Je to velice frekventovaná část Chrastavy, kde se denně koncentruje velká většina lidí, ze všech směrů města. V přímé blízkosti pozemku je i jedno s lékařských středisek, ve kterém je obvodní lékař a rehabilitace. Tuto budovu denně navštěvuje několik desítek lidí. Při osobní analýze místa jsem vznášel dotazy na kolemjdoucí a ptal se jich, zda by využití místa uvítali, popřípadě co by od něj očekávali jako přidanou hodnotu. Jedním z dalších podpůrných důvodů je i lepší propojení částí Chrastavy, které se nyní musí složitě obcházet okolo obou stran pozemku. Propojením by se získala zaprvé přímá

cesta a spojení nákupní zóny se satelitním městečkem, které je na opačné straně řeky. Dále se propojí cesta ze sídliště do druhého, většího lékařského střediska, kde jsou umístěny ordinace čtyř obvodních lékařů, dvou zubařů, a gynekologické ordinace. Opět se jedná o přímé zkrácení cesty skrz pozemek. Propojení břehů by pomohlo i turistickému ruchu, čímž by mohlo dojít k častější návštěvnosti Muzea Hasičské techniky a pozemku pro chovatele, kde se často konají výstavy domácích zvířat. Toho lidé využívají při oslavě Chrastavských slavností, ale tímto krokem by místa mohla být navštěvována častěji. Jelikož i samotná místa se od místa konání Chrastavských slavností nacházejí celkem daleko a spousta lidí k nim už nedojde. Jedním z hezkých momentů by se propojením dosáhlo přímé konfrontace stávajícího pomníku povodním v roce 2010, který byl v Chrastavě odhalen v roce 2014 a nového pojetí „Památníku“ povodním formou prostoru pro setkávání navíc určenému k oslavě 7.8. Stávající pomník je umístěn v parku u Muzea hasičské techniky. Park je určen k procházkám seniorů z domu s pečovatelskou službou, který je zde postaven. Propojením obou břehů by se dosáhlo i propojení generací. Parky by se staly průchodnější pro všechny věkové skupiny ve městě.

47. směry pohybu lidí

7 IDEA KONCEPTU

7.1 Cesta ke konceptu - shrnutí

Má cesta začala výběrem tématu, které pro mě bylo srdcové, protože se jedná o problematiku ve městě, ve kterém žiji. Dále jsem do projektu vložil svou zkušenost s povodněmi a utvořil si prvotní názor na věc. Dalším impulzem pro mě byla veřejná soutěž na památník povodním, kterou vyhlásilo město Chrastava. Jelikož jsem neměl možnost se dostatečně vyjádřit k tématu v soutěži, kvůli jejím podmínkám, tak jsem byl rád, že se mi téma provázalo s diplomovou prací, kde jsem se zadání mohl věnovat s větší péčí. Po té následovala analýza pomníků povodním, které vznikly na území České republiky. Sledoval jsem, jak jsou řešeny a pro jakou konkrétní událost vznikly. Dalším krokem bylo udělat analýzu města po povodni, kde jsem se detailně věnoval tomu, jak město voda změnila, jak povodeň město ovlivnila. Dopravu, strukturu, fungování lidí, jaké byly ztráty, až jsem se dostal k počtu zasažených domů a lidí, což byl krok, který mě vyslal na průzkum do terénu. Venku jsem navštěvoval lidi a ptal se jich na jejich příběhy, které mě posouvaly po všech směrech. Byly plné emocí, které mi odkrývaly úplně jiné vnímání situace. Z příběhů byla jasně vymezena inspirace, což byla solidarita a nezištná pomoc lidí sobě navzájem. To byly chvíle, které jsem ve městě zažil pouze po povodních. Z negativa se zrodilo pozitivum, které stmelilo komunitu dohromady. Na základě tohoto zjištění jsem si jasně vymezil, jakým způsobem chci na památníku pracovat. Dalším krokem bylo zjistit, jakým způsobem se ubírá obecné vnímání solidarity mezi lidmi. Ukázalo se, že obecným vnímáním solidarity jsou sbírkové akce. Provedl jsem jejich analýzu, která mě zavedla do úplných počátků těchto organizací. Ta je vždy v začátcích v regionálním měřítku, jako jsou například slavnosti a oslavy, které krásně fungují na malých vesnicích a městech. Proto jsem se rozhodl se ubírat tímto směrem regionalit a vrátil jsem se zpět mezi Chrastaváky, kde jsem zjišťoval, jakým způsobem solidaritu vnímají oni sami. Z průzkumu jsem si odnesl silnou myšlenku a to pomoc lidem, kteří se s následky povodně ještě nevyrovnali. Poskytnutí místa k dialogu a vytvoření prostoru pro setkávání, protože setkání a povídání si s jinými lidmi, je to co lidem ve městě chybí a navrácí jim dobrý pocit. To se krásně projevilo a fungovalo při povodních. Nyní bylo na řadě vytipovat lokalitu, která by byla vhodná pro vytvoření takového prostoru. Prostor by měl pomoci k setkávání lidí z Chrastavy, k navázání nových hovorů, k utužování vztahů uvnitř

komunity. Následně by měl sloužit jako prostor pro oslavu na připomenutí hezkých chvil, které po povodni nastaly. Oslava by se cyklicky měla opakovat na výročí povodní v Chrastavě a to 7.8. Chrastaváci by si tak událost a den 7.8. připomínali v pozitivním duchu.

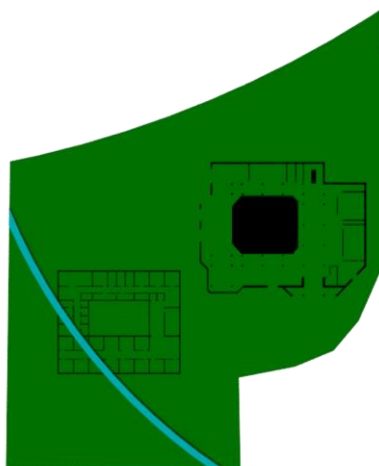
7.2 Směry konceptu

Z celkové analýzy a výzkumu vzešly dva důležité momenty. Koncept se mi rozbíhá do dvou směrů, které se ale vzájemně prováží a vznikne jeden kompaktní celek. Prvním je vytvoření nového svátku nebo oslavy města, která bude chrastavskou societu spojovat, bude mezi nimi vytvářet soudržnost a bude jim připomínat solidaritu, která by se z životů lidí neměla vytrácet. Bude lidem pomáhat myslet na povodně dne 7.8. v lepším světle, protože díky povodním oslava vznikne. Bez nich a následné popovodňové pomoci by myšlenka oslavy vůbec nevznikla. Oslava by měla proběhnout v duchu patriotismu, aby se komunita více semknula. Druhý směr je vytvoření místa pro konání oslavy, ovšem tak, aby místo mělo svou funkci i během celého roku, nejen v den konání oslavy 7.8. Oba směry by dohromady měly tvořit propojený celek, který bude vyjadřovat hlavně emoci, soudržnost mezi lidmi. Oslava na určeném místě by měla připomínat světlou stránku povodní, protože není vždy nutné uctívat negativa. Ovšem náplň místa by měla být i léčení. Léčení a pomoc s vypořádáním se s následky povodní na místě, které nabídne člověku relaxaci, ke konání oblíbených aktivit, místo k dialogu, k poznávání a setkávání se s jinými lidmi, ke vzniku nových a utužování starých přátelství.

8 PROVEDENÍ

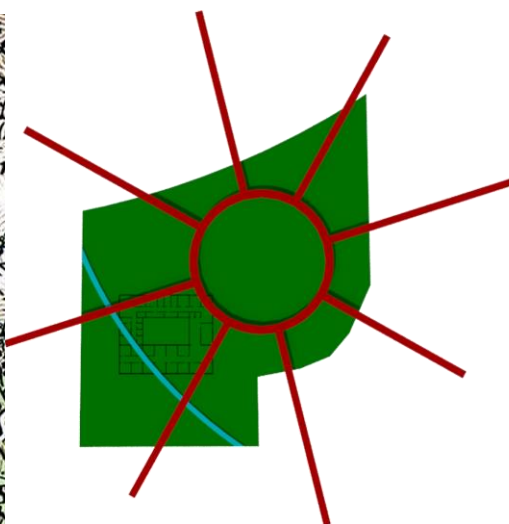
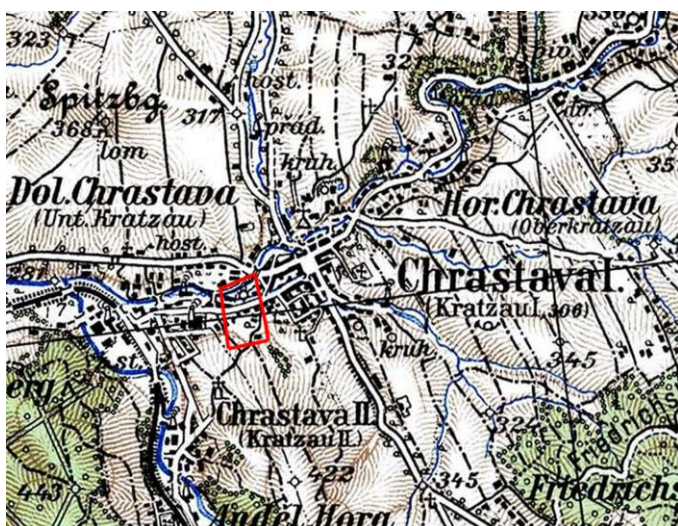
8.1 Utváření prostoru

Nejprve bylo potřeba k místu přistupovat jako k celku v kontextu širších vztahů (infrastruktura, pohyb lidí, poloha místa, ale i historické analýzy a spousta dalších aspektů). Hlavním bodem bylo vytvořit jednotící prvek a místo tak celkově spojit nejen v rámci prostoru, ale právě i v kontextu širších vztahů. Důležité pro mě bylo stále myslet na prostor jako na místo, které bude určeno i pro oslavu, která by se zde měla v cyklickém opakování konat. Jedním z důležitých prvků pro mě byly budovy, které na místě zatím stojí nebo do nedávna stály. Jejich poloha a funkce vytvořily částečnou prvotní myšlenku. Půdorys budovy „kovák“, který je momentálně v havarijním stavu, těsně před bouráním, jsem využil k vytvoření mobiliářů, které by měly nabídnout možnost sezení v prostoru. Proto pro mě bylo důležité ponechat na místě základy a pracovat s nimi jako s ruinami, které budou sloužit i v budoucnu nadále. Druhá budova „kulturák“ už na pozemku nestojí, ovšem existuje její poloha a půdorysné řešení a je i známa plánovaná funkce budovy, kterou měla nést. Tyto informace jsem se rozhodl využít k umístění prostoru, pro zábavu, pro představení a vystoupení při oslavě, jelikož budova k tomu měla být určena. Následně došlo k odkrývání dalších vrstev, které jsem získal díky starým mapám z různých historických období. Ty prostoru udávaly kontury a díky nim prostor začal vznikat. Jedním z kroků bylo odkrytí potoka, který pod pozemkem protéká, tím se do místa dostane základní vodní prvek, který místu dodá příjemnou atmosféru. Docházelo k tomu, že se místu částečně vracela paměť, zároveň však v kontrastu s novým pojetím prostoru.

48. půdorysy budov a odkrytí potoka

Dalším krokem bylo v prostoru vytvořit základní infrastrukturu cest. To jsem považoval za důležitý krok. To by měl být jeden z prvků, který prostor zcelí a zároveň ho propojí s dalšími částmi Chrastavy, tak aby městu a lidem propojení bylo ku prospěchu. V jedné z historických map z 18. století jsem objevil umístění mlýnu na území, které jsem si vybral pro svůj projekt. Jeho značení v mapě je vyobrazeno jako paprskovité kolo. Výtvarné pojetí symbolu jsem využil a snažil se ho do projektu přenést. Několikanásobně jsem tento symbol zvětšil, abych ho mohl použít v žádoucí kvalitě a překryl ho spolu s dalšími historickými mapami přes pozemek. Díky tomuto kroku vznikla na pozemku základní infrastruktura cest a následná segmentace jednotlivých zón prostoru. Ty jsem postupně naplňoval obsahem a funkcemi, tak aby byl prostor pro lidi příjemným místem a chtěli v něm trávit svůj čas.

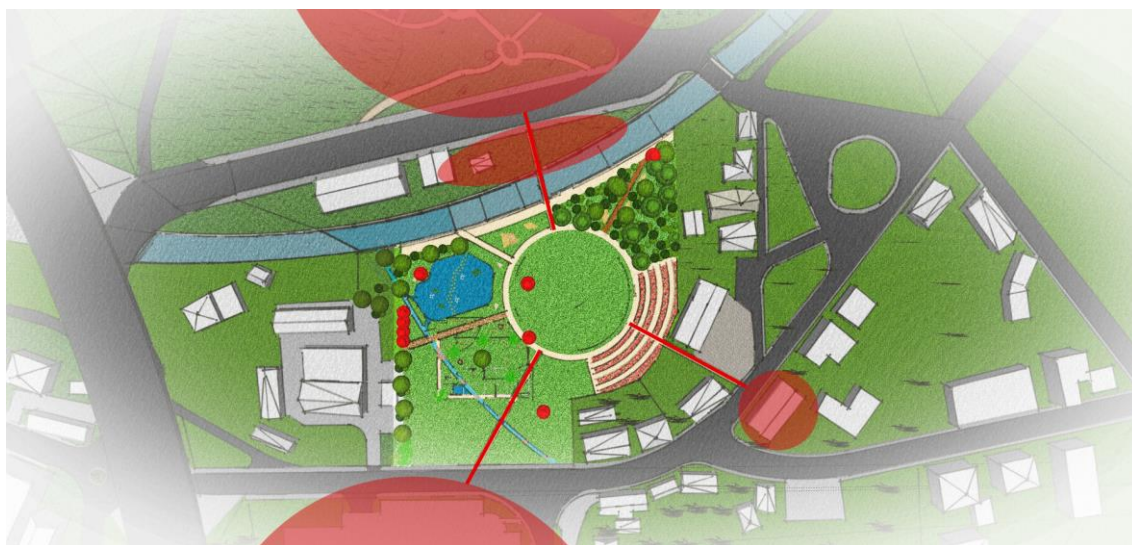

49. mapa z 18. století (symbol pro mlýn) + aplikace na pozemek

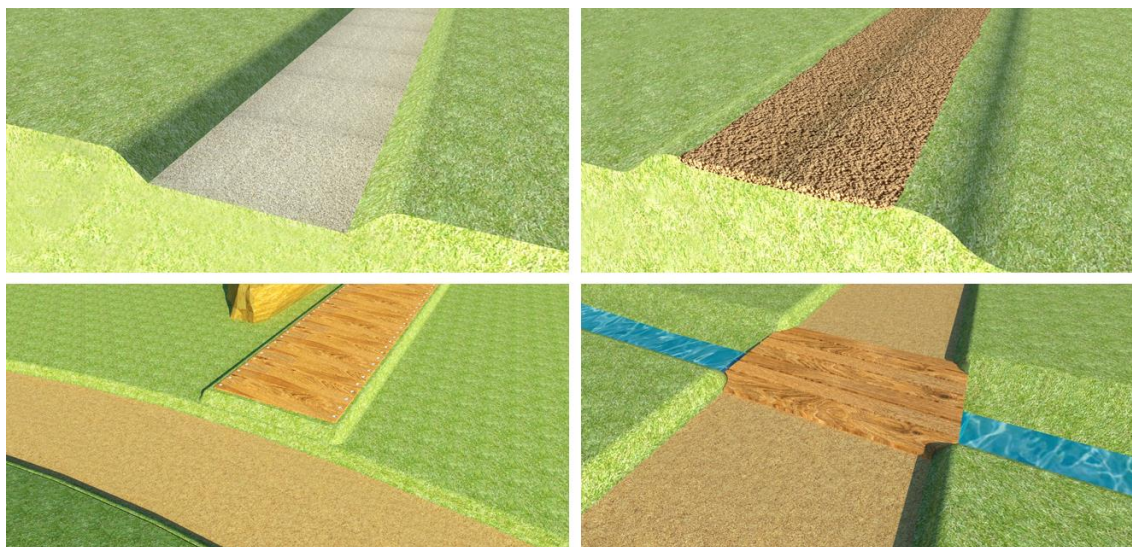
Díky umístění paprsků symbolu mlýnu a jejich následnému prodloužení se prostor propojil se třemi místy v Chrastavě. Toto propojení je místními lidmi podle průzkumu v terénu vítáno a zároveň tím prostor dostane i rozměr, kterým vtáhne i lidi, kteří si přes prostor jen zkrátí cestu. Tím místo lidé objeví a dostanou možnost rozhodnout se, zda časem začnou prostor využívat i jiným způsobem. Paprsky propojují části Chrastavy, které se nyní musí složitě obcházet. První paprsek se napojuje na Pobřežní ulici. Paprsek vede přes řeku Jeřici, která protéká v bezprostřední blízkosti místa. V místě přerušení řekou je paprsek řešen v konceptu zvedacích lávek, který město Chrastava

využívá na všech lávkách, kvůli případné povodni. Na této straně břehu se nachází Muzeum hasičské techniky, pozemek určený k farmářským výstavám zvířat, zdravotní středisko, které navštěvuje několik desítek, možná i stovek lidí denně, dále domov seniorů s parkem, kde je umístěn stávající pomník povodním, který ve městě vznikl. V neposlední řadě mnoho obytných domů. Lidé co tu žijí, propojení k nákupní zóně uvítají. Druhý paprsek vtahuje do prostoru z Nádražní ulice, která je celkově nejrušnější a projde na ní nejvíce lidí za celý den. Nebo naopak paprsek propojuje směr k nákupní zóně, kterou využívá denně většina chrastavských obyvatel. Třetí paprsek vede k budově České pošty, kterou denně také navštěvuje velký počet lidí všech věkových kategorií. Kruh a tyto tři paprsky jsou propojovací infrastrukturou pozemku s městem. Ostatní paprsky jsou sekundární. Mají funkci struktury cest pouze v kontextu parku, které jsou neméně důležité. Cesty mají různé povrchy a strukturu. Některé jsou vyhloubené, některé naopak mírně vyvýšené a některé jsou s dřevěným povrchem. To kvůli optickému dělení prostoru. V místech potoka jsou většinou dřevěné lávky nebo můstky, které propojují břehy. Jiné cesty jsou písčité. Jedna dokonce může sloužit například jako hřiště pro hru petangue nebo kuličky, či jiné aktivity, které si lidé vymyslí. Kruhoví část, která v prostoru vznikla, je kopec, ze kterého bude vidět na celý park. Zároveň symbolizuje hornatost Liberecka a Chrastavska. Kruhový prostor je umístěn na původním půdorysu kulturního domu, který zde stával, takže se nabízí využít samotný kopec například jako pódium nebo prostor pro jeho umístění. Byl by určen pro účinkující, kteří budou vystupovat na slavnostech, které se zde budou konat. Tím se částečně ploše vrátí funkce kulturního pojetí. Celkový koncept místa je však tvořen i v myšlence na povodně, které by případně mohly nastat. Po konzultování s vodohospodáři bylo nejvhodnější, kromě převýšení kruhové části, terén ponechat co nejvíce rovný a to z důvodu případného zvednutí hladiny řeky. Tímto se dosáhne co největší eliminace škod na místě, protože rovnou plochou voda protéká nejsnadněji. I terény hlavních propojovacích cest jsou konzultovány s vodohospodáři. Jsou tvořeny tak, aby na první pohled bylo jasné, že jsou propojovací. Jsou částečně zahloubené a inspiraci jsem v tomto případě hledal v lékařských drenech, které odvádí tekutinu správnou cestou. Po konzultaci s vodohospodáři je to vhodné řešení, protože se jedná o prvek, který příznivě působí na psychiku lidí z povodňových oblastí. Tyto psychologické kroky jsou častým doplňkem protipovodňových systémů, se kterými se pracuje při revitalizacích říčních oblastí. Nejedná se o žádný protipovodňový systém,

pouze o krok působící příznivě na psychiku člověka. Poslední krok, který jsem s vodohospodáři konzultoval, bylo osázení břehu stromy. Jedná se o krok, kterým jsou často doplňovány břehy řek, protože kořeny stromů je zpevňují a částečně působí jako síto před naplaveninami. To je pro můj projekt také žádoucí. V neposlední řadě je na pozemku ponechána písčitá dráha lemující koryto řeky, kterou zde mají vytvořenou dobrovolní hasiči. Ta je určená pro jejich tréninky. Ovšem může být využita i na zcela jiné aktivity.

50. propojení parku s městem

51. terény cest a jejich materiály

52. kopec v kruhu (návrh)

53. uspořádání jednotlivých zón parku

Uspořádání jednotlivých zón parku

Zóna č.1. - les – Abych navázal na předchozí text, tak začnu zónou, která v parku tvoří lesík. Jedná se o inkarnování vrstvy z historické mapy z 19. století. To zde byl podle map vysázený háj. Tato zóna je k vysázení stromů ideální, jelikož je umístěná jako první ve směru proudu řeky a při jejím rozlítí je tato zóna jako první v kontaktu

s vodou. Může tak vytvořit pomyslné síto, které zachytí část naplavenin, které by do místa vtékaly spolu s vodou. V parku tím bude vytvořená příjemná atmosféra, ze které budou lidé moci nasávat energii. Může sloužit jako přirozené zastínění. Člověk se bude moci posadit na trávník přímo pod korunami stromů nebo na pískovcové balvany, které můžou sloužit jako přírodní mobiliáře. Lesík je tvořen z různého stromoví (bříza, lípa, olše, osika, a jiné ...), Tím se dosáhne rozmanité struktury, vůně a na podzim i barevnosti prostoru díky různému zabarvení listů.

Zóna č.2. – pískovcová skála – Jedná se o vrstvu, kterou jsem věnoval umístění pískovcové skály, která bude příjemnou atrakcí pro lidi. Může sloužit také jako přírodní mobiliář, místo k relaxaci, zkrátka jako cokoli co lidé vymyslí. Pískovec jsem volil proto, že se jedná o jedno z nejrozšířenějších podloží, které je pro Liberecko typické. Jedná se i o podloží pozemku, kde jsem umístil park setkávání.

Zóna č.3. – vodní laguna – Zde jsem vytvořil zónu s vodním prvkem, který doplňuje potok a řeku. Vznikne tím místo k relaxaci, které lidé mohou využít různými způsoby. Vodní lagunka je plněna z toku potoka, tím se docílí neustálé výměny vody. Prostor může zarůst různými vodními rostlinami, které dodají místu poetiku a dojem přírodního vzniku. I zde je částečně osázen břeh stromy z důvodu přirozeného zastínění a druhotně jako částečná zábrana vůči naplaveninám (při případných povodních). Ze strany sousedící s pozemkem zdravotního střediska je ponechán původní porost stromy, které prostory oddělí a utvoří atmosféru celistvosti. V zimě by při dostatečném mrazu mohla laguna vytvořit přírodní kluziště. Celkově je tato zóna inspirována mokřinami, které zde dlouhá období byly.

Zóna č.4. - ruiny – Je zóna, která vznikla z původní stavby kováku. Budova byla postavena ze dvou druhů materiálu. Beton a cihly. Stavbu jsem použil k vytvoření především mobiliářů na sezení. U obou materiálů se po úpravě na mobiliáře musí provést úpravy, které podpoří pomyslným ruinám životnost a ochranu před vlivem nepříznivých podmínek. Ošetří se pomocí archeologického postupu. Vstříky cementové injektáže do spár. Jako podpůrná ochrana, která místo po čase změni je porost břečťanovitými rostlinami. To však jen na určitých místech, aby i nadále byl vidět původní materiál stavby a byl tak estetickým přínosem. Břečťanovité rostlinstvo při porůstání neprorůstá do stavby, pouze se zachytávají pomocí vláseček, které nijak

nenaruší statiku mobiliářů. Částečně tak ochrání sezení před nepříznivými vlivy počasí. Zvláštností této zóny je, že upravený půdorys částečně zasahuje do obou sousedních vrstev. Jelikož při aplikaci paprsků cest došlo k protnutí půdorysu kováku a ten je opticky proříznutý. To je jeden ze žádoucích jevů, které vznikly při aplikaci scelujícího prvku, ze kterého vznikly cesty. Jeden z protínajících paprsků je právě určen k možnosti uskutečňování společenských her. Celkově je na lidech jak tento prostor s ruinami uchopí, jelikož zde vzniká spousta zákoutí, které si mohou oblíbit k různým činnostem. Tento prostor bude velice důležitý při uskutečnění oslavy, protože nabídne spoustu místa k sezení. Může se stát, že v prostoru vykvetou časem různé rostliny, které se sem náletem dostanou. Obvod této zóny lemují stromy, které zde na místě vysázené jsou. Tvoří tak živý plot, který odděluje vedlejší pozemek zdravotního střediska a parku.

Zóna č.5. – volné prostranství - louka – Tato zóna je věnována volnému prostranství. Nabízí člověku spoustu volného prostoru k různým aktivitám. Sport, čtení oblíbené knihy, poslouchání muziky, opalování se, hry, piknik a spousta dalších, pro které se lidé na místě rozhodnou. Jediným prvkem v této zóně je tekoucí potok, který na místě bude utvářet příjemnou atmosféru a osvěžení. Tato část parku je důležitá pro den slavností. Pro tuto událost nabízí prostor například místo pro dětský program (hry, soutěže), ale i prostor pro umístění stánků s občerstvením a spoustu dalšího využití.

Zóna č.6. – růžová zahrada – Tuto zónu jsem nazval růžová zahrada. Jedná se o zónu, která je věnována královně mezi květinami. Růži jsem zde vytvořil velký prostor. Díky své silné symbolice a vznešenosti, jsem tento prvek zvolil jako symbol celého prostoru. Symbol, který bude velice důležitý při oslavě 7.8. Jedná se o květinu, která díky svým vlastnostem kvete až 3x do roka. Květina potřebuje částečně i určitou péči, což by obstaraly technické služby města Chrastava.

Celkově je prostor nabídnut lidem k užívání. Je zcela na nich jakým způsobem zde budou trávit čas, jak využijí vytvořený prostor. K jakým aktivitám se přikloní. Já jim prostor vytvořil a nabízím jim ho k životu. Očekávám od místa, že zde budou vznikat nová přátelství. Ta stará se budou utužovat. Vznikne zde možnost pozorování života druhých, možnost připojení se k činnostem druhých, navázání kontaktu. Předpokládám, že se prostor bude měnit v čase. Jak fyzicky, tak psychicky, tak i

aktivitami. Jako jednu z přeměn v čase si představuji možný vznik infrastruktury cestiček, které si lidé vytvoří sami. Například v labyrintu z ruin. Mým přáním je, aby si lidé místo oblíbili a vnímali ho jako přidanou hodnotu města, která je přímo vytvořená pro ně.

8.2 Slavnosti 7.8.

Slavnosti by se konaly jednou za rok. Přesně v den výročí dne, kdy se povodeň prohnala městem Chrastava v srpnu v roce 2010. Každoročně by se opakovaly právě 7.8. Mým záměrem je vytvořit oslavu tak, aby byl co nejvíce vnímán patriotismus Chrastavy, protože přesně to městu chybí a den povodní je pro oslavu v tomto duchu žádoucí. Měla by to být oslava, která bude stejně jako prostor parku, vzbuzovat setkání Chrastaváků. Vzbuzovat rozhovory. Lidé by se společně měli pobavit. Stejně jako každá slavnost má svůj program, tak i Slavnosti 7.8. by měly svůj. Stejně jako celkové pojetí oslavy by se i program nesl v duchu patriotismu. Využilo by se nadání lidí v Chrastavě a jejich um. Sestavil by se program. (hudební vystoupení, tance, představení, hasičské cvičení, zapojeno by bylo i muzeum hasičské techniky, pozemek s výstavou zvířat, tombola, opékání prasete, pití, program pro děti – hry a soutěže a mnoho dalších aktivit). Tím by se dosáhlo i různorodosti, protože by vystupovali lidé všech věkových kategorií. Prostor pro vystupování by byl na vytvořeném kopci uprostřed parku. I jídlo by se neslo v rámci komunity. Hostina formou co kdo přinese, co kdo má rád a co kdo uvaří, upeče, usmaží. To by mohlo podpořit opět nové zážitky, nové rozhovory, výměny receptů, provázání komunity. Byla by možnost ochutnat jídla, která jí jiní lidé. Oslava by byla pouze Chrastaváků, čímž by se pro ně stala výjimečná. Mohla by probíhat v rámci celého parku, protože se předpokládá, že někteří lidé už budou v parku mít své oblíbené místo, kde rádi tráví čas. Jiní si ho najdou. K sezení jsou primárně určeny ruiny, kopec, tráva. Oslava by probíhala v srpnu, takže by mohla být pojata jako komunitní piknik.

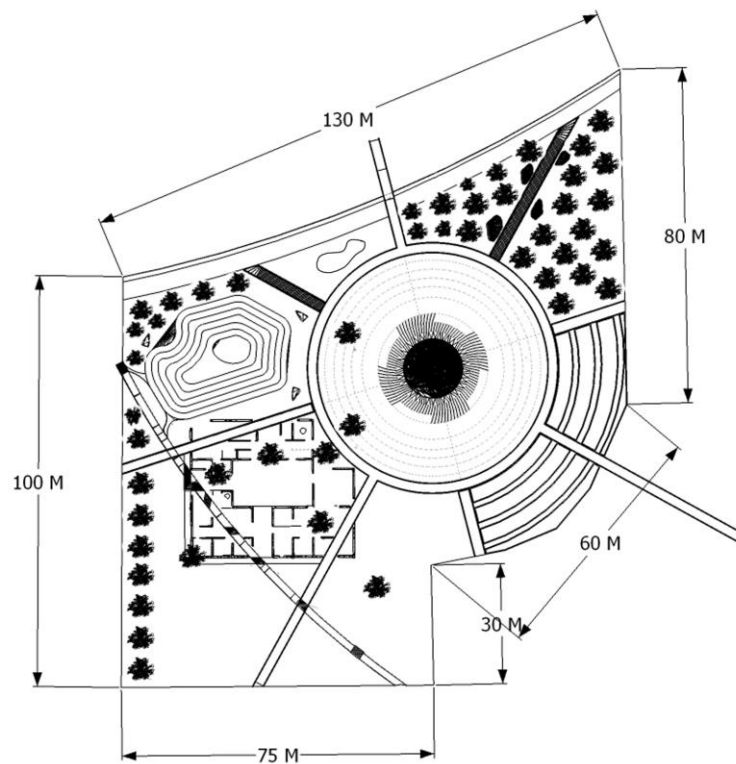
Nyní se dostávám k růžím, které na pozemku rostou a kvetou. Růže by byly symbolem všeho. Symbolem parku, symbolem lidí, symbolem povodní, symbolem solidarity, symbolem čistoty okamžiků po povodních, symbol setkání. Zkrátka hmotné

vyjádření toho oč se v projektu snažím. Každý by měl možnost si utrhnout květ a připnout si ho na klopou. Tím by se označil, což by v onen den 7.8. bylo hezké znamení. Symbol, který by na sobě měli všichni přítomní stejný. To by vytvořilo podobný efekt jako symbol kvítku proti rakovině. Kdo se chce přidat, přidá se.

Zakončením oslavy by bylo odepnutí symbolu (květu růže) z klopou a jeho následné vyhození do řeky, po které by společně odpluly po směru proudu z města. Jednalo by se o krásné poetické zakončení oslavy.

9 OBRAZOVÉ PŘÍLOHY

Celkové řešení (základní rozměry a půdorys)

Zóna č.1 - les

Zóna č.2 – pískovcová skála

Zóna č.3 – vodní laguna

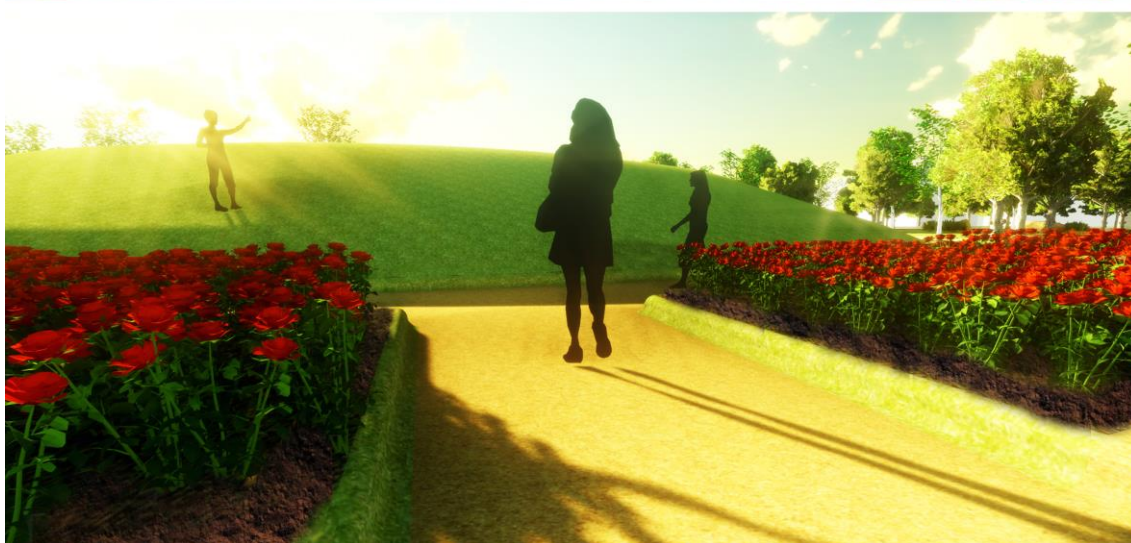
Zóna č.4 - ruiny

Zóna č.5 – volné prostranství - louka

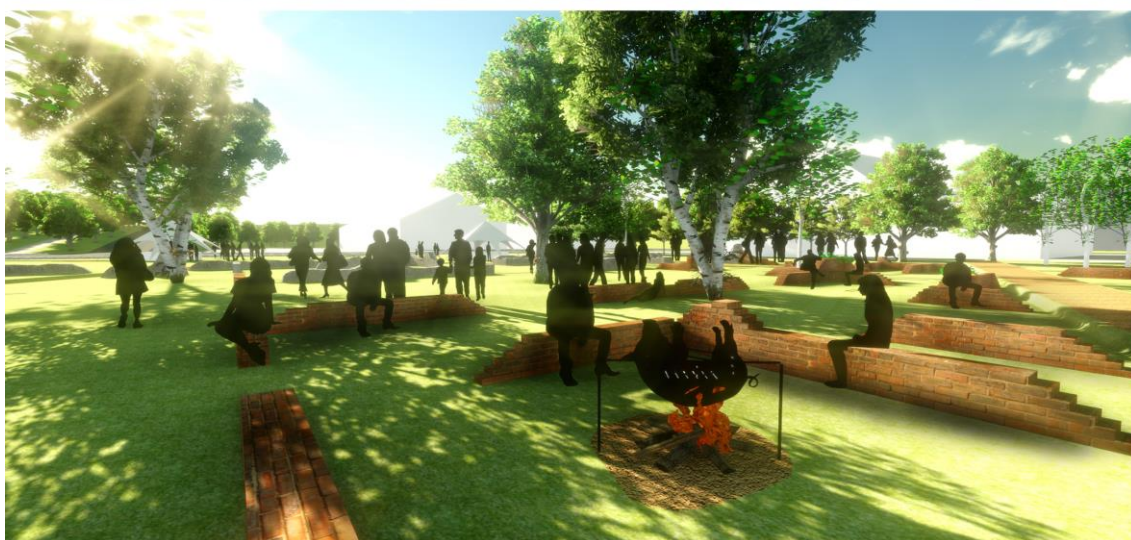
Zóna č.6 – růžová zahrada

přeměna v čase (v rámci aktivit a času)

slavnosti 7.8.

symbol růže

10 ZÁVĚR

Po stanovení tématu a sestavení zadání pro mou diplomovou práci následovalo mnoho analýz a seznámení se spoustou informací, které mi pomohly určit si cestu, po které jsem se vydal a bádám dále. Cílem mé práce bylo nalézt co nejvhodnější řešení pro vytvoření projektu, který bude hlavně přínosem pro chrastavskou komunitu. Bude pro ni mít vnitřní význam a bude Chrastavákům skýtat nové zážitky, které jim pomohou se rychleji vyrovnat s následky povodní. Ač je to již pět let od události, tak vyrovnávání se s šokem, pro lidi, kteří byly povodní přímo zasaženi, trvá dlouho. Mým cílem bylo v práci poukázat na to, co přišlo po povodních a ukázat událost ne jako negativní aspekt, protože všichni vědí, že to negativum pro mnoho lidí bylo a je, ale jako pozitivní aspekt, který přinesl do města energii, která se tu už třeba nikdy nemusí objevit v takové míře jako bezprostředně po povodních. Jedná se o solidaritu a nezištnou pomoc lidí lidem navzájem. Byla to velmi čistá emoce, která se mezi lidmi probudila a pomohla komunitu stmelit, vytvářet nová přátelství. To bylo hlavní esencí, která mě vedla v práci kupředu.

Přímý kontakt s lidmi a komunikace s nimi, mě velice obohatila. Zjistil jsem, že je práce mnohem příjemnější a pravdivější. V mé práci byl tento krok nezbytný, jelikož se jednalo o projekt pro určenou skupinu lidí. Mým cílem bylo vytvořit projekt s vnitřním významem, který bude pro Chrastaváky přínosem. Projekt, který se bude samovolně šířit mezi chrastavskou komunitou, čehož dosáhnu hlavně tím, že prostor lidé začnou aktivně využívat a budou v něm chtít trávit svůj čas. Projekt, který bude inspirací k vytvoření jednodenního svátku 7.8., který by se měl v ročním cyklu opakovat vždy na datum povodní v Chrastavě. To splňuje oslava, která by se stala díky povodním, které se městem prohnaly, protože bez nich by nic takového nevzniklo.

Jedním z hlavních cílů bylo částečně propojit krajinu s infrastrukturou města a zároveň i snaha propojit komunitu. Vytvořit prostor, který jim bude ku prospěchu. Prostor, který je navržen tak, aby byla možná i určitá přeměna v čase. To by mohl být jeden ze žádoucích prvků, protože si park částečně přizpůsobí lidé, kteří se v něm budou setkávat. Dalším důležitým bodem bylo pokusit se, nyní prázdnému prostoru, částečně vrátit paměť a dát mu potenciál a novou náplň, kterou by komunita měla využít

k propojování svých životů. Ale jakým způsobem prostor využijí a jak se s ním sžijí, bude už čistě na nich. Mým záměrem bylo vytvořit prostor, který bude propojovat všechny věkové generace a bude je vybízet ke vzájemnému kontaktu mezi sebou.

Svou prací jsem chtěl ukázat, že na všech negativech v životě se musí hledat i pozitivní směr, který je smyslem životů nás všech. A právě pozitivní náboj a energie je to co lidi, žene kupředu. A pomáhá jim se lépe vyrovnávat s negativními zkušenostmi, které jsou také součástí každého člověka.

Myslím, že se mi podařilo vytvořit památník povodním v Chrastavě tak, jak jsem si předem stanovil. Památník povodním v jiném pojetí, než je obecné vnímání. Doufám, že takto budou lidé na povodeň vzpomínat naprosto jiným způsobem, než je běžně zvykem a budou mít datum 7.8. spojeno se vzpomínkami, připomínající čistě okamžiky, díky kterým mnohdy vznikla nová přátelství.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VYDRA, František. *Chrastava: kapitoly z historie města a jeho okolí*. Chrastava: Městský úřad v Chrastavě, 1995.
- [2] KNESCHE, Gregor. *Kronika města Chrastavy*. (psána v německém jazyce)
- [3] VYDRA, František. *Z historie města Chrastavy*. Chrastava: městský úřad v Chrastavě, 1975.
- [4] VYDRA, František. *Město, ve kterém žijeme*. Chrastava: Městský řad v Chrastavě, 1985.
- [5] GEHL, Jan. *Nové městské prostory*. Praha: Era, 2002. ISBN 80-86517-09-8.
- [6] GEHL, Jan. *Život mezi budovami*. Boskovice: Albert, 1996. ISBN 80-85834-79-0.
- [7] GIBSON Claire. *Symboly a jejich významy*. Praha: Slovart, 2010. ISBN 978-80-7391-370-0.
- [8] KOCH Rudolf. *Kniha znamení*. : Votobia, 1997. ISBN 80-7198-189-3.
- [9] Chrastavské listy – měsíčník města Chrastavy
- [10] <http://www.chrastava.cz> – web města Chrastavy
- [11] Archiv města Chrastava
- [12] CD – Povodně 7.8.2010 (zapůjčeno od města Chrastava)
- [13] Bakalářská práce Josef Trakal – kapitola historie města
- [14] <http://cs.wikipedia.org>
- [15] TALLER, Matyáš. Povodně ničí majetek, ale lidi mohou i spojit. *Litoměřický deník*. 2010, 2010-8-20. Dostupné z: http://jablonecky.denik.cz/zpravy_region/povodne-nici-majetek-ale-lidi-mohou-i-spojit.html
- [16] <http://www.adra.cz/> - web organizace adra
- [17] odborné konzultace s organizátory „Liga proti rakovině“
- [18] *Zříceniny historických staveb a jejich památková ochrana* – příloha časopisu zprávy památkové péče
- [19] *Ochrana, údržba a stavební úpravy zřícenin hradů* – Státní ústav památkové péče

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH V TEXTU

[1] Památník obětem komunismu Liberec (2006)	11
[2] Památník bojovníkům a obětem za svobodu v Liberci (2001)	11
[3] Památník Lidice (1969)	11
[4] panoramatické snímky města Chrastava po povodni	15
[5] panoramatické snímky města Chrastava po povodni	15
[6] pohled na město Chrastava	17
[7] Führichův dům Chrastava	17
[8] Kostel sv. Vavřince Chrastava	17
[9] Náměstí 1. Máje (virtuální obrázek)	17
[10] mapa Libereckého kraje – Chrastava	17
[11] znak města Chrastava	17
[12] proudy, které mě ovlivňovaly	18
[13] místo, vyhraněné pro umístění pomníku od města Chrastava	20
[14] žulové bloky	21
[15] manipulace s žulovými bloky	21
[16] Krykry 1972	22
[17] Stebno 1972	22
[18] České Budějovice 1888	23
[19] Praha 2009 (Harmonie)	23
[20] Chrastava 2014	24
[21] Secesní most při povodni a vizualizace nové podoby mostu	26
[22] ukázky města při povodni a po povodni	27
[23] fasády na některých domech v Chrastavě	28
[24] mapa města Chrastava	29
[25] rozlité řeky Jeřice	29
[26] propojení města v období povodní	30
[27] ztráty města (8 domů, 5 mostů a lávek)	31
[28] zasažené domy ve městě Chrastava	31
[29] Karlíkovi – na mapě	33
[30] Karlíkovi – autentické fotografie	38
[31] Zatočilovi – na mapě	39

[32] Zatočilovi – autentické fotografie	41
[33] Zahradníkovi – na mapě	42
[34] Zahradníkovi – autentické fotografie	44
[35] MŠ Chrastava – na mapě	45
[36] množství zasažených domů	47
[37] množství pomáhajících lidí	47
[38] citát – Mahátma Gandhi	49
[39] Solidarita mezi lidmi	51
[40] ukázky sbírkových organizací	58
[41] Chrastavské slavnosti	60
[42] mapa prostoru pro místo setkávání	64
[43] Kulturák	66
[44] Kovák	68
[45] pozemek pro můj projekt	68
[46] půdorysy (kovák, kulturák)	69
[47] směry pohybu lidí	70
[48] půdorysy budov a odkrytí potoka	73
[49] mapa z 18. století (symbol pro mlýn) + aplikace na pozemek	74
[50] propojení parku s městem	76
[51] terény cest a jejich materiály	76
[52] kopec v kruhu (návrh)	77
[53] uspořádání jednotlivých zón parku	77

+ OBRAZOVÉ PŘÍLOHY (KAPITOLA 9)

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA č. I: CD s kompletním obsahem práce

PŘÍLOHA č. II: průvodní text k dotazníku k diplomové práci

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

Ve své diplomové práci se věnuji tématu pro mě i pro Vás blízkému a to Povodním, které v roce 2010 postihly město Chrastava. Povodně ovlivnily a obrátily život na ruby několika možná i stovkám lidí najednou. Rád bych znal subjektivní odpovědi a názory na tuto problematiku, kterou se hodlám zabývat. Průzkum je zcela anonymní. Cílem mé práce je pokusit se na povodně nahlížet z jiného směru než jako na zkázu, ale jako na fakt, který mezi lidmi probudil lidskost a ochotu vzájemné nezištné pomoci. Ač se jednalo o katastrofu, tak sebou přinesla tyto čisté okamžiky, které už nikdy nemusí nastat, protože dnešní společnost je nastavená tak, že co se netýká mě, tak mě ani nezajímá. Dříve byli lidé více vstřícní a lidštější než v dnešní době. Mým cílem je pokusit se vytvořit projekt, který by solidaritu mezi lidmi připomínal.

Moc děkuji za odpovědi

Josef Trakal

PŘÍLOHA č. III: Dotazník k diplomové práci

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI / ENVIRONMENTAL DESIGN / BcA. JOSEF TRAKAL

DOTAZNÍK K DIPLOMOVÉ PRÁCI 2015

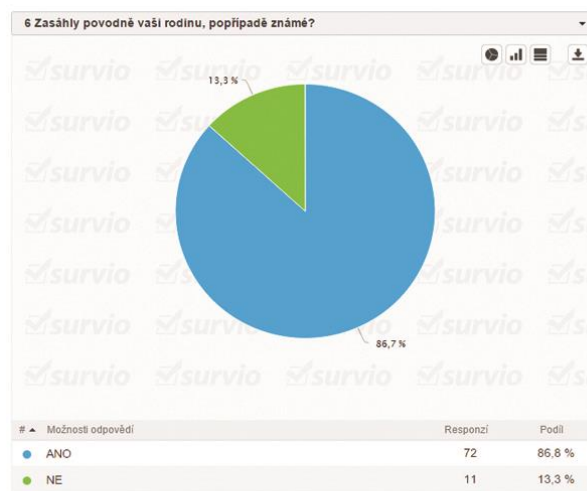
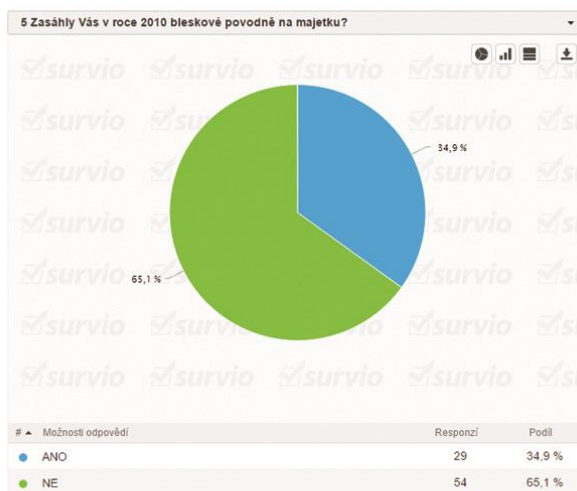
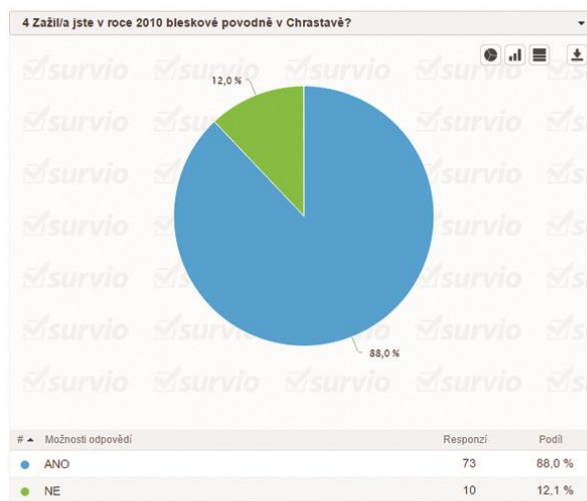
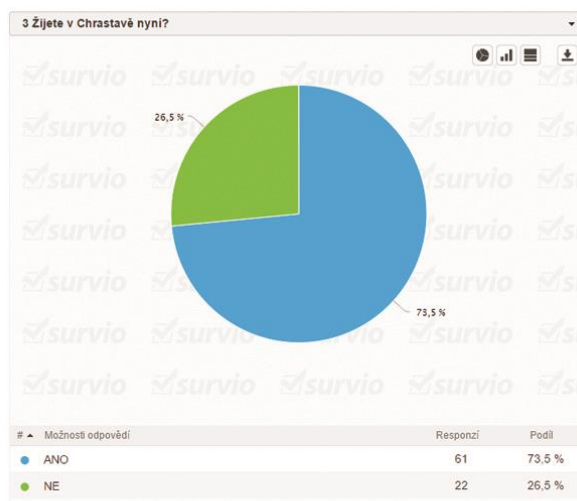
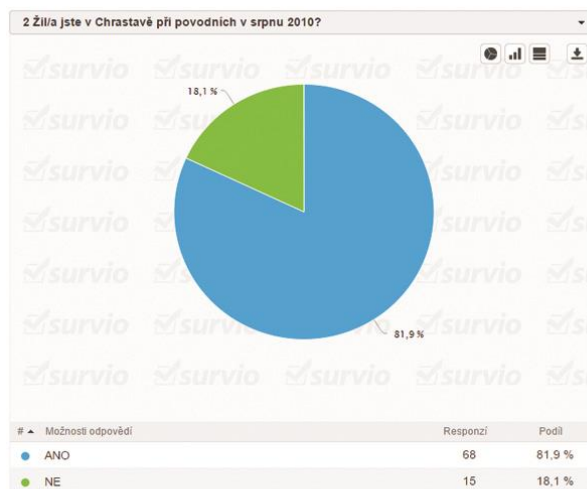
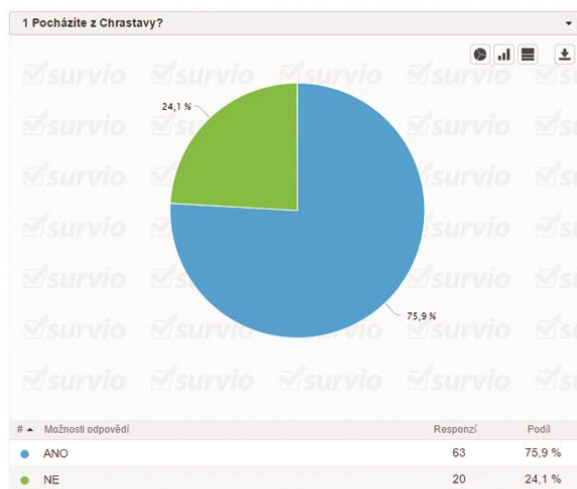
- 1) Pocházíte z Chrastavy? **ANO / NE**
 - 2) Žil/a jste v Chrastavě při povodních v srpnu 2010? **ANO / NE**
 - 3) Žijete v Chrastavě nyní? **ANO / NE**
 - 4) Zažil/a jste v roce 2010 bleskové povodně v Chrastavě? **ANO / NE**
 - 5) Zasáhly Vás v roce 2010 bleskové povodně na majetku? **ANO / NE**
 - 6) Zasáhly povodně vaši rodinu, popřípadě známé? **ANO / NE**
 - 7) Pomáhal/a jste odstraňovat škody při povodních v Chrastavě? **ANO / NE**
 - 8) Soucítil/a jste se zasaženými lidmi povodní? **ANO / NE**
 - 9) Pomohl/a jste finančně zasaženým povodní? **ANO / NE**
 - 10) Víte, že v Chrastavě vznikl pomník povodním 2010? **ANO / NE**
 - 11) Jste spokojen/a s výběrem plochy pro umístění pomníku v Chrastavě? **ANO / NE**
 - 12) Umístil/a byste pomník na jiné místo v Chrastavě? **ANO / NE**
- Pokud ano, tak
kam?
- 13) Jste spokojen/a s vizuální podobou pomníku povodním v Chrastavě? **ANO / NE**
 - 14) Je podle Vás vhodné připomínat tuto událost jako zkázu? **ANO / NE**
 - 15) Mým záměrem je pracovat s motivem solidarity a nezištné pomoci, která po povodni mezi lidmi nastala. Myslíte si, že by bylo vhodnější připomínat tyto chvíle lidskosti, než chvíle plné negativních emocí a ničivé zkázy? **ANO / NE**
 - 16) Ocenil/a byste v chrastavě projekt zaměřený na připomenutí solidarity po povodních? Projekt, na kterém by se ukázalo, zda lidé umí držet za jeden provaz? **ANO / NE**
 - 17) Zapojil/a byste se do projektu osobně? **ANO / NE**
 - 18) Kdyby něco takového v Chrastavě mělo vzniknout, máte představu, co by to mohlo být? Popište stručně svůj nápad nebo myšlenku.

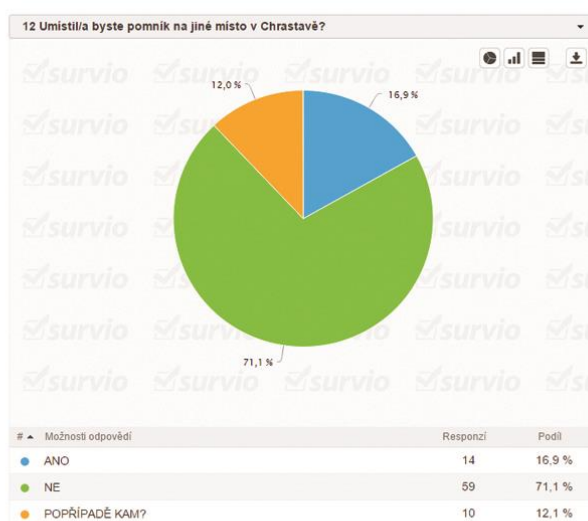
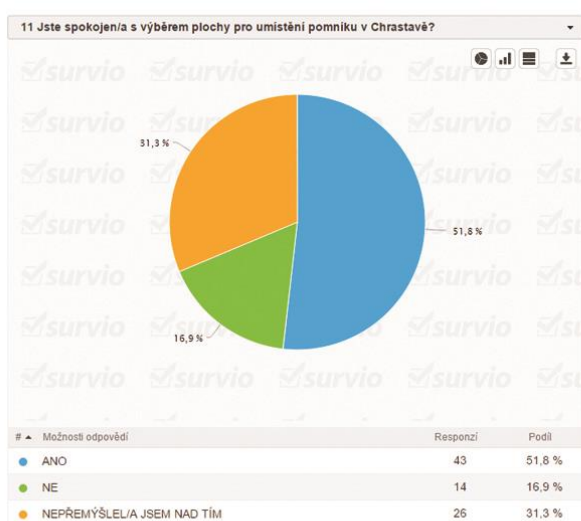
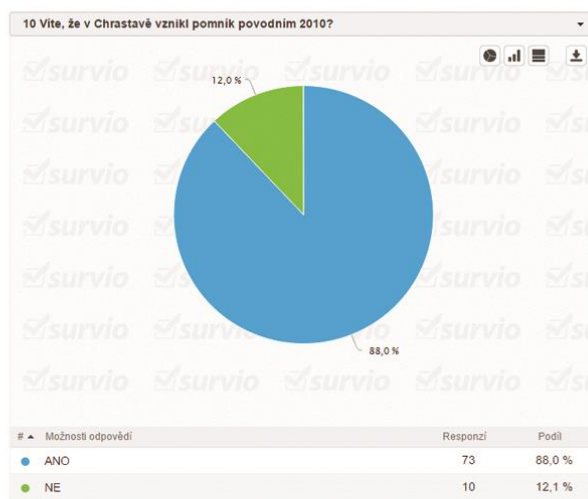
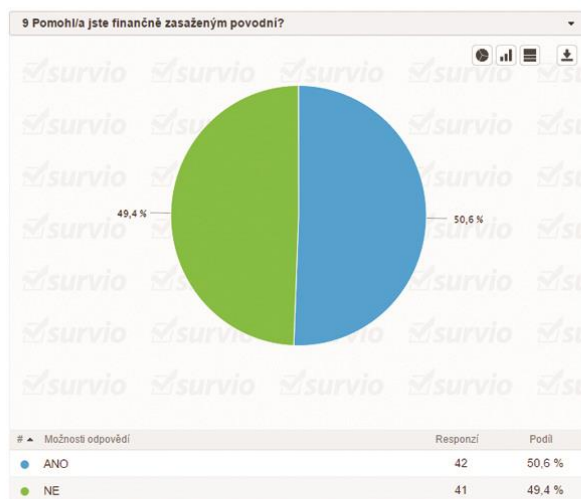
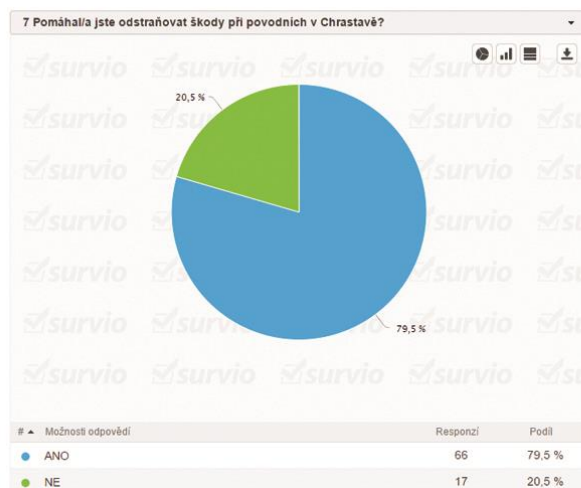
.....

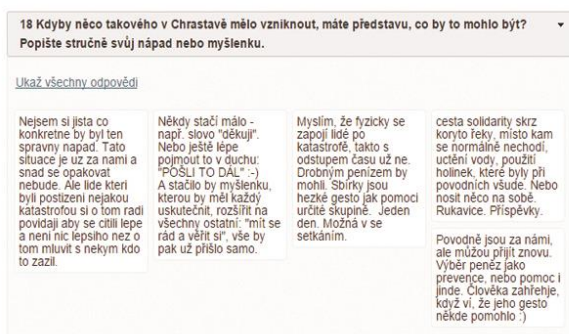
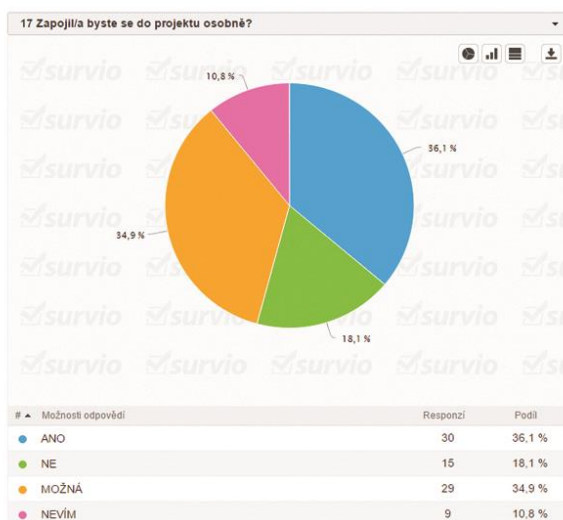
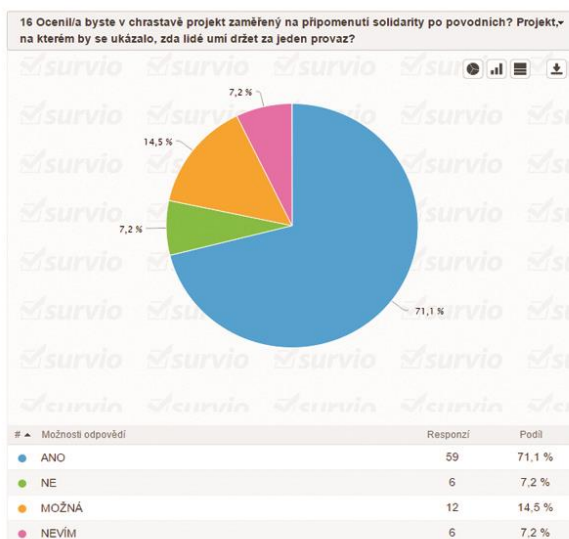
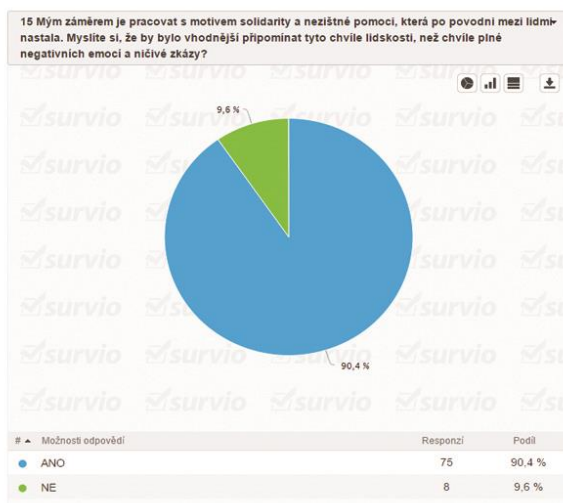
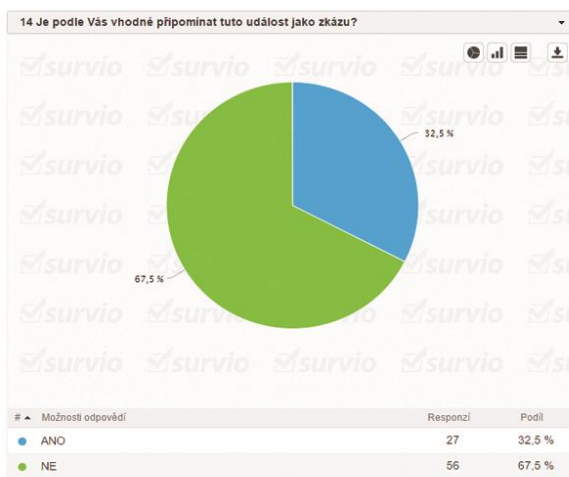
.....

.....

.....

PŘÍLOHA č. IV: Odpovědi a grafy k dotazníku

Odpovědi na otázku č.18

Nejsem si jista, co konkrétně by byl ten správný nápad. Tato situace je už za námi a snad se opakovat nebude. Ale lidé, kteří byli postiženi nějakou katastrofou, si o tom rádi povídají, aby se cítili lépe, a není nic lepšího, než o tom mluvit s někým, kdo to zažil.

Někdy stačí málo - např. slovo "děkuji". Nebo ještě lépe pojmout to v duchu: "POŠLI TO DÁL" A stačilo by myšlenku, kterou by měl každý uskutečnit, rozšířit na všechny ostatní: "mít se rád a věřit si", vše by pak už přišlo samo.

Myslím, že fyzicky se zapojí lidé po katastrofě, takto s odstupem času už ne. Drobným penízem by mohli. Sbírký jsou hezké gesto jak pomoci určité skupině. Jeden den. Možná se setkáním.

Cesta solidarity skrz koryto řeky, místo kam se normálně nechodí, uctění vody, použití holínek, které byly při povodních všude. Nebo nosit něco na sobě. Rukavice. Příspěvky. Sběrka. Park solidarity, místo kde se lidé setkají, vzpomenou, sdělí si pocity.

Povodně jsou za námi, ale můžou přijít znovu. Výběr peněz jako prevence, nebo pomoc i jinde. Člověka zahřeje, když ví, že jeho gesto někde pomohlo.

Vytvoření povodňové stezky, která bude přístupná pouze v den události. Stezka, která by nějak připomínala, co se v ten den stalo a jak si lidi pomáhali, nebo park.

Stezka solidarity - přímo řekou v holínách. Mohly by být vystaveny fotky pomoci při povodních. I fotky škod. Kasičky na sbírku. Výběr na opravy.

Nemyslím si, že by něco takového muselo vzniknout. Myslím, že to je zbytečné. Stačí pomník na připomenutí povodní 2010.

Sběrka, možnost růstu i do jiných zasažených i nezasazených míst. Pomoc tam kde je potřeba. Tvorba systémů proti vodě.

Něco jako květinové dny na rakovinu, klidně za poplatek. Peníze by se použily na opravy, nebo jako jistota na jiné časy.

Opakující se jednodenní sbírka. Pomoc je hezká, ale finance jsou potřeba a dá se ta myšlenka uplatnit i v globálu.

Most solidarity - Sběrka a při dostatku financí vybudovat most solidarity ... Motiv podávajících se rukou.

Vytvořit povodňovou park, která by pomocí fotek připomínala pomáhání lidem. Vytvořený v myšlence dialogu. Místa určená k dialogu. Otevřená jen v jeden den, za poplatek? ... vysazování vzácných stromů. Park solidarity

Sbírka na povodně, nenásilná, dobrovolná volba solidárního jednání jedince ... Může se rozrůst.

V jeden den naplánovat co zvelebovat a pomoci aktivně na těchto pracích ... Den solidarity

Zapojit mezi lidi holínky, recese, veselá připomínka povodní. Stezka v holínkách.

Stezka skrz řeku, kontakt s vodou, nebo po řece něco pustit. Něčím někde přispět.

Sbírka, peníze na opravy budou potřeba vždy, mrzí mě, že nám město nepomohlo více.

Nepřemýšlela jsem nad tím, možná park, ale chtělo by si to asi sednout v partě a něco vymyslet.

Park, nebo nějaké veřejné místo setkávání lidí s možností posedět, popovídat si, protože to bylo to, co lidi drželo nad vodou, dialog s druhými lidmi, aby viděli, že tu nejsou sami. Představuju si park, pietní místo. Tím by se dalo pomoci lidem, kteří se s povodněmi nevyrovnali.

Koncert solidarity, výtěžek na konto, a při vyšší částce je použit na opravy.

Finance jsou důležité, podpořit prodejem něčeho. Lidé dostávají rádi dárečky.

Umím si představit, že bych přispěla na škody, které stále viditelné jsou.

Sdružení solidarity, výběr příspěvků. Drobné opravy z vybraných peněz

Pochod na den povodní, děkovné tabulky se jmény lidí co pomohli.

Asi záleží na nátuře člověka. Nejlépe fungují na tato gesta sbírky.

Vypustit něco na řece? Něco poklidného ... Žádná estráda. Setkání?

Vytvořila bych nový pomník, který by nepřipomínal katastrofu, stylizace pomocných rukou do abstraktního pojetí.

Pomoc lidem, kteří se s povodní dodnes nevypořádali.

Koláže fotek.. popřípadě elektronická tabule s fotkami pomáhajících ale i zdevastovaných míst. Park z fotek.

Hnutí solidarity podporující a zaměřující se na tyto účely.

Sbírka na horší časy ... Podpořena prodejem například.

Místo setkávání lidí ... Park nebo podobné, prostor pro komunikaci.

Záleží, co by to bylo, podle toho bych se zúčastnil.

Galerie s obrazy lidí pomáhajících při povodni.

Neumím si představit čím Chrastaváky propojit.

Den pomoci - zaznamenat ten den jako významný.

Spolky, které budou vymýšlet stmelovací akce.

Konkrétně nemám nápad, ale zapojila bych se.

Finance na opravy? Sbírka? Něco takového.

Osobní angažovanost si neumím představit.

Nechala bych to na někom schopnějším.

Hromadné vypuštění balónů solidarity, prodej, společné vypuštění

Finanční sbírka = projev solidarity

Výstava fotografií, výroční ples.

Nic takového v hlavě zatím nemám.

Společenská akce, hromadný výlet.

Solidarita se pozná na sbírkách.

Nevím, ale nechám se překvapit.

Lepší je povodně nepřivolávat.

Nechám na odpovědnějších.

Myslím, že to lidé neocení.

Nepřemýšlela jsem nad tím. (2x)

Napadá mě finanční sbírka

Nějaký spolek? Sdružení?

Nejsem typ na velké akce.

Zasadit strom solidarity, nebo stromy solidarity, park solidarity, místo klidu.

Nepřemýšlel jsem o tom.

Vybudování parku solidarity, mě uklidňuje les, ti lidé byli po povodni hodně ve stresu, uctění solidarity tímto gestem, nabídnout jim místo klidu k hovorům a vzpomínání s druhými.

Sbírka = solidarita.

Upomínkový předmět, sbírka

nic mě nenapadá (9x)

Park (4x)

Nemám představu (4x)

Netuším (2x)

Nevím (9x)

Vypuštění balónků solidarity hromadná akce